L. rel.
728.

rcl. ~~12~~ 1928. Tham

h

<36629083790014
<36629083790014
Bayer. Staatsbibliothek

Leichte und gründliche
Methode
in kurzer Zeit ächt böhmisch auszusprechen, zu lesen und zu schreiben,
für Deutsche zweckmäßig eingerichtet und
herausgegeben
von
Karl Ignaz Tham,
Verfasser des neuen deutsch-böhmischen Nazionallexikons,
zum Behufe der Besitzer desselben.

Non est tam gloriosum, in Bohemia aut Moravia bohemice scire, quam turpe nescire. — —

Prag, 1800.
Gedruckt im St. Annakloster, bey Johann Beranek Nro. 466.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Napomenutj k žáčkům.

Hle způsob milj žáčkowé,
Gak prw psáwali Čechowé,
Genž Češstiny pilni byli,
S pilnosti knihy tlačili,
Ne ledabylo, gako nynj
Někteřj nepilnj činj,
Kteřjž ó by se lepššili,
A Češstiny nehyzdili!

Vorrede.

Gegenwärtige Methode ist für den Anfänger in der böhmischen Sprache bestimmt; ich habe solche daher geflissentlich mit vieler Mühe so eingerichtet, daß der Lehrling, der ein blosser Deutscher ist, auf eine leichte Art im Böhmischen die besten und schnellsten Fortschritte machen, und seinen Endzweck gewiß vollkommen erreichen wird. Den Besitzern meines neuen Nazionallexikons gewähret dieser Entwurf die beste Uebersicht aller Grundsätze der böhmischen Rechtsprechung sowohl als der Rechtschreibung, die ich im Nazionallexikon beobachtet habe.

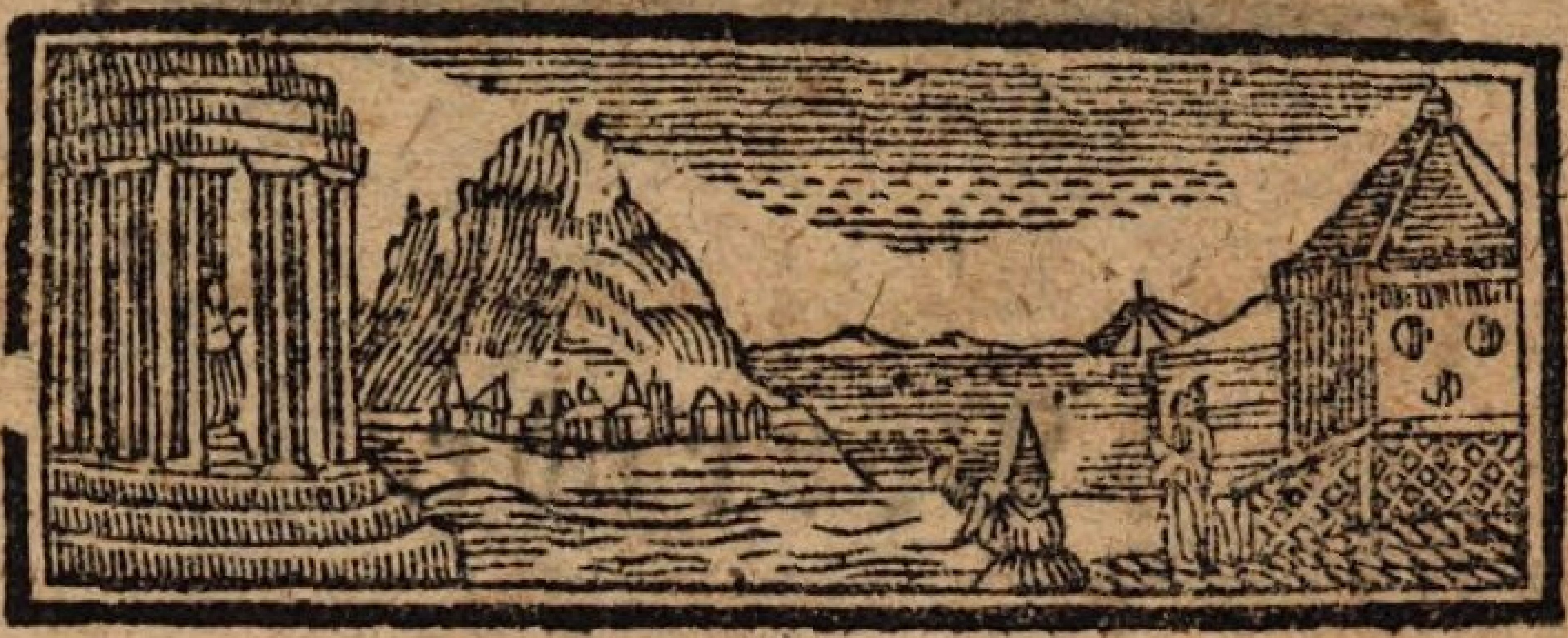

Von der Aussprache.

Der Ton der meisten böhmischen Buchstaben klingt eben so, wie in den deutschen. Doch giebt es aber im Böhmischen um sieben Buchstaben (ċ, ď, ň, ř, ß, ť, ž) mehr, als im Deutschen, deren besonderer Laut außer (ċ und ß) nicht geschrieben werden kann. Auch die Akzentuirungen, Verdopplungen und Punktirungen weichen vom Deutschen ab, und nähern sich dem französischen Ausdrucke. Daher sind in der böhmischen Sprache folgende 33 Buchstaben:

A, a, á — B, b — C, c — Č, (Cz) č — D, d — Ď, ď — E, e, é, ě F, f. ff — G, g — Ġ, ġ — H, h — Ch, ch — J, i, j — K, k — L, l, l — M, m, N, n — Ň, ň — O, o, ó — P, p — Q, q — R, r — Ř, (Rz) ř — S, ſ, s — Sſ, ſſ, ſs, š — T, t — Ť, ť — V, v, u, ú, ů — W, w — X, x — Y, y, ý — Z, z — Ž, ž.

Diphthongen ſind außer ay, au, ey, oy, uy. — ia, ie, ij, io, iu, und lauten wie im Deutſchen ja, je, ji, jo, ju.

(a) lautet kurz (geſchärft) z. B. had m. die Schlange, hlas m. die Stimme, ano, ja, rada f. der Rath.

(á) wird lang (gedehnt) ausgeſprochen, als: bába f. die Großmutter, pán m. der Herr, ſám, allein, wolá, er ruft.

(au) lautet wie ou, z. B. aud m. das Glied, aul m. der Bienenſtock, taul m. der Köcher, aurok m. der Jahrszins,

hau-

hauba f. der Schwamm, budau, sie werden seyn.

(b) klingt wie das deutsche b. als: blud m. der Irrthum, nebe n. der Himmel, dub m. die Eiche.

(c) (cz) hat den Ton des deutschen z, tz, oder (ts) in zahm, zeche, Herz, Zins Zug, Unze, Tanz, setzen, Sitz, rechts, nichts; z. B. co, was, otec m. der Vater, moc f. die Macht, pec f. der Backofen, cesta f. der Weg, ocet m. der Essig, cecek m. die Brust.

(č) (cz̈) (čz) [če] lautet scharf, wie im Deutschen das tsch oder zsch, tzsch in Peitsche, klitschen, deutsch, Patsche, Grolzsch oder Groitzsch, Stenzsch, Zschokke. z. B. čas m. die Zeit, čára f. der Strich, Čech m. der Böhme, meč m. das Schwerdt, čelo n. die Stirn, lauč f. Kienholz, bečka f. die Kufe.

(d) wie das deutsche d, z. B. duha f. der

Re=

Regenbogen, den m. der Tag, dnes, heute, pád m. der Fall, woda f. das Wasser.

(ď) [die] wird gelinde, nämlich mit Andrücken der Zunge an den Gaumen ausgesprochen, z. B. ďábel m. wie djábel, der Teufel, loď f. gleichsam wie lodj, das Schiff, káď f. wie kádj, die Wanne, seď, wie sedj, sitze, buď, wie budj, seye, buďme, gleichsam wie budjme, laßt uns seyn, seďme, wie sedjme, laßt uns sitzen. —

Vor i, j, ě, (ie) (welches i oder j ohnehin schon die Erweichung anzeigt,) wird es nie mit einem Punkte bezeichnet, und ebenfalls so gelinde wie das bezeichnete ď ausgesprochen, jedoch muß in diesem Falle das d mit dem sich sanft daranschmiegenden i, j, ě (ie) gleichsam zusammenschmelzen, z. B. diabel, der Teufel, diw m. das Wunder, djra f. das Loch, diecko oder děcko n. ein

ein Kind, dielo oder dělo n. die Kanone, diedic oder dědic m. der Erbe, sediet oder seděť, sitzen, diaubat oder ďaubat, wühlen, stöbern. Der Franzoß spricht sein d in dem Worte diable so aus.

(e) klinget kurz, (geschärft) als: tebe, dich, nebe n. der Himmel, len m. der Flachs, sen m. der Traum, wedu, ich führe, nemehlo n. der Plumpsack.

(é) wird in der Aussprache etwas gedehnt, als: mléko n. die Milch, péro, n. die Feder, mého, meinen, stromowé m. die Bäume.

(ě) d. i. ie, wird wie je in jemand, jeder geschärft und weich ausgesprochen, als: pět (piet) wie pjet, fünf, město (miesto n.) wie mjesto, die Stadt, twrdě (twrdie) wie twrdje, hart, běda (bieda) wie bjeda, weh! swět (swiet m.) wie swjet, die Welt.

(f) lautet wie das deutsche f. als: facka f. die Ohrfeige, faukám, ich blase, hauf m. der Haufe, fucidlo n. ein Flattergeist; das doppelte ff, wie das deutsche ff, kramfflik, m. der Absatz am Schuhe, raffika f. der Griffel, dauffám, ich hoffe, droff, Rudolff.

(g) lautet wie das deutsche j (jod) in Jahr, jeder, Joch, jung, bejahen, Maj, als: gako, wie jako, als, garo n. wie jaro, der Frühling, geden, wie jeden, einer, bog *m.* wie boj, der Kampf, wegce n. wie wejce, das Ey, rog m. wie roj, der Bienenschwarm, kregčj m. wie krejčj, der Schneider.

(ġ) klingt etwas gelinder als k, so wie das deutsche g in gar, gerne, Tag, Berg, Angst; z. B. Ġabryel m. wie Gabriel, Ġaliley m. die Galere, Ġomoraf. die Stadt Gomora, Maġoġ m. Magog.

(h) lautet wie das deutsche h, z. B. had m. die Schlange, hora f. der Berg, noha f. der Fuß, dlauho, lange, duha f. der Regenbogen; in dluh, klih, běh, lehko, fast wie ch, und so in a. m.

(ch) hat den Laut des deutschen ch, als: chrám m. der Tempel, chládek m. die Kühle, strach m. die Furcht, sluch m. das Gehör, drchám, ich zause, raucho n. der Wammes, wěchet m. der Wisch, chuchel m. ein Zöpfchen.

(i) das sogenannte weiche lautet gelinde, tief und kurz, (geschärft) so wie im Deutschen, als: lid m. das Volk, die Leute, ginde, anderswo, libo, lieblich, diw m. das Wunder, čin, die Handlung, That, milugi, ich liebe.

(j) (jota) lautet tief, und gelinde, aber gedehnt, lang wie das deutsche (gedehnte) ie oder ü, in Liebe, siegen, oder Rübe, übe, z. B. bjda f. das Elend, wjra f. der Glaube, wjtr, m. der Wind,

gjm,

gim, ich esse, djlo n. die Arbeit, mijsto n, der Ort, čjtám, ich pflege zu lesen, fučjk m. ein Flattergeist. — Vor Selbstlautern wird dies böh. j. wie das böhm. g, oder das dutsche j (jod) in Jahr, bejahen, jeder, ausgesprochen, als: Jakub, m. Jakob, Jan m. Johann.

(k) lautet wie das deutsche ck oder k, wenn solches vor Hauptlauten, oder in der Mitte und am Ende der Wörter stehet, kámen m. der Stein, klobauk m. der Hut, keg m. der Prügel. rok m. das Jahr, oko n. das Auge, autok m. der Angriff. Der Deutsche hüte sich, es wie kh auszusprechen.

(ł) das geschlossene, grobe klang sonst dunkel, als: młat m. die Tenne, hława f. der Kopf, słaup m, die Säule, słuch m. das Gehör.

(l) das offene, helle wird wie das deutsche l fein ausgesprochen, les m. der

Wald

Wald, klec f. der Käficht, wlk m. der Wolf, wlas m. das Haar, padl, er fiel, dowolil, er hat erlaubt, libost f. Lieblichkeit, ljto, leid, ljce n. die Wange. *)

(m) hat mit dem deutschen m einerley Laut, als: mnoho, viel, moc f. die Macht, mjrnost f. die Mäßigkeit, mám, ich habe.

(n) klingt wie das im Deutschen: nápis m. die Aufschrift, noc f. die Nacht, seno n. das Heu, wjno n. der Wein, slon m. der Elephant.

(ň) [eň] lautet weich und gelinde, beinahe wie das französische gn in gagner, Bretagne, campagne, compagnie, compagnon, wo es in einer Silbe sanft zusammenschmilzt, und mit Andrücken der Zun-

*) Der Unterschied zwischen dem geschlossenen (ł) und offenen (l) ist jetzt nicht mehr hörbar, das angenehmere l hat das grobe ł bey uns Böhmen völlig verdrängt.

Zunge an den Gaumen hervorgebracht wird, z. B. ńádra n. pl. der Busen statt njádra, woňawka f. das Riechwasser, statt wonjawka, skloňugi, ich beuge nieder, statt sklonjugi, dlaň f. die hohle Hand, gleichsam wie dlanj, oheň m. das Feuer, ohenj, kůň m. das Pferd, gleichsam kůnj. — Vor i, j, und ě (ie) wo das i oder j selbst eine Erweichung bedeutet, verliert es den Punkt, und wird eben so gelinde ausgesprochen. In diesem Falle muß aber das n mit dem i, j, ě (ie) so wie das d fein zusammen schmelzen, und so einen milden Laut bilden, z. B. niádra f. der Busen, nikam, nirgends, honim, ich jage, proměniugi, oder promieňugi, ich verwandle, někdo oder niekdo, jemand, snadné oder snadnie, leicht, oněměť oder oniemiet, verstummen.

(o) klingt wie das geschärfte deutsche o, als: hora f. der Berg, woda f. das

Wasser

Wasser, hoch m. der Pursche, kolo n. das Rad, okolo, herum, potomek m. der Nachfolger.

(ó) ist gedehnt, als ó časowé, o Zeiten! Heródes, der Herodes.

(p) lautet wie das deutsche p. pec f. der Backofen, pjsmo n. die Schrift, kopa f. das Schock, pjseň f. das Lied, kowkop m. der Bergmann.

(q) wie das deutsche oder lateinische q, oder wie das böhmische k: qwitancý f. die Quittung, (kwitancý) quartál m. das Quartal, (kwartál.)

(r) hat eben den Laut wie das r im Deutschen, rak m. der Krebs, rada f. der Rath, krk m. der Hals, mor m. die Pest, orel m. der Adler, ruka f. die Hand, prorok m. der Prophet.

(ř) (rž) (řz) (rz) [eř] wird scharf ausgesprochen und klingt beinahe wie im Deutschen das rsch in den Wörtern Hirsch, Kirsche, morsch. Auch hat der Deut-

Deutsche in dem Worte Fürst, wirst, Wurst etwas ähnliches mit dem böhmischen ř, als: Rzek m. der Grieche, řepa f. die Rube, řad m. die Reihe, Ordnung, řád m. die Verfassung, oder der Orden, auřad m. das Amt, křik m. das Geschrey, křičjm, ich schreye, hřjch m, die Sünde, wepř m. das Wildschwein, mjřjm, ich ziele, připřahugi, ich spanne an, třj a třidcet, drey und dreyßig.

(ſ oder s) lautet immer scharf, wie das deutsche geschärfte ß, ſſ, oder s, z. B. ſud m. das Faß, ſuk m. der Knorre, maſo m. das Fleisch, nos m. die Nase, koſa f. die Sense, prosba f. die Bitte, pes m. der Hund, owes m. der Haber.

(ſſ—ſs oder š) [eſſ] ganz wie das deutsche ſch: ſſat m. ein Tuch, ſſeſt, sechs, ſſawle f. der Säbel, ſſaſſkowat, kälbern, Possen treiben, ſſuſt m. das Ge-

Geräusch, ſirſſi, breiter, weſs oder weš f. die Laus, měſſec m. der Beutel, koſs oder košm der Korb.

(t) klingt immer wie ein deutſches t: tuk m. das Fett, tok m. der Fluß, otok m. die Geſchwulſt, tkám, ich webe, nehet m. der Nagel am Finger, prſt m. der Finger, tkadlec m. der Weber bota f. der Stiefel, ſlota f. ein übles, garſtiges Wetter.

(ť) [tie] hat einen gelinden, weichen Laut, und wird eben wie ď oder ň mit der an den Gaumen angedrückten Zunge hervorgebracht, ſo wie ohngefähr das franzöſiſche t, in amitié, métier, moitié, als: ťal, wie (tjal) er hieb, ťulpa (tjulpa) ťuka, (tjutja) m. ein Pinſel, rtuť f. (rtuti) das Queckſilber, (ťelo n. (tjelo) der Körper, (ťcſno, (tjeſne) enge, ťukám (tjukám) ich ſtoſſe wenig an. Wenn es aber vor i, j, ě, (ie) ſtehet, dann wirft es den Punkt weg, weil

das

das i oder j ohnehin selbst ein Zeichen der Erweichung ist, und hier muß das t wieder ebenso, wie das vorerwähnte (ď und ň) mit dem i, j, ě (ie) in einer Sylbe sanft und fein zusammen schmelzen und einen gelinden Laut hervorbringen, wie in ťal, er hieb, ticho, stille, tjti, bauen, tjsťa f. Hündinn, potiti se, schwitzen, těsto n. der Teig, koťe n. ein Kätzchen, srdnatěti, beherzt werden, čisté, rein, děťátko n. ein Kindchen, ťukati, wenig stoßen, sstjge, er brunzt.

v, u) ist kurz (geschärft) wie das deutsche u: ucho n. das Ohr, usudek m. das Urtheil, umění n. die Wissenschaft doučiti se, auslernen, sud m. das Faß, husa f. die Gans, budu, ich werde seyn, huba f. das Maul, udutlati, ersticken, dämpfen.

(v, ú, ů, (uo) ist lang, (gedehnt) uklad m. Hinterlist, uroda f. Fruchtbarkeit, utěk m. die Flucht, uřad m. das Amt,

 ulis=

vlisnost f. Schmeicheley, hůl oder hůl f. der Stock, sůl oder sůl f. Salz, wůl oder wůl m. der Ochs, kůra f. die Rinde, kůl m. der Pfahl, půwod m. Ursprung, důl m. die Grube, panů, der Herren.

(w) lautet im Böhmischen, wie im Deutschen: wogák m. der Soldat, wrch m. der Berg, mluwjm, ich rede, wěc f. die Sache, kawka f. die Dohle, hlawa f. der Kopf, low m. die Jagd, auch der Fischfang, krew f. das Blut, okrwawiti, blutig machen.

(x) behält seinen natürlichen Laut, wie das deutsche x, und ist nur in fremden Wörtern üblich, als: Xerxes m. der Xerxes, Xenofon m. der Xenophon, Alexander m. der Alexander.

(y) ypsilon) das sogenannte harte (i) ist in der Aussprache allzeit etwas gröber, u. hohler und zugleich geschärft, (kurz) es wird fast wie das deutsche ů, oder franzö-

si-

sische ů mit verengten Lippen, besonders nach b, l, m, p, w ausgesprochen, z. B. wy, ihr, my, wir, baby, alte Weiber, rohy, pl. die Hörner, wyrůsti, aufwachsen, byl, er war, mygi, ich wasche, pysk m. die Lefze, myš f. die Maus, ryba f. der Fisch, lyko n. der Bast, hynu, ich gehe zu Grunde, chyba f. der Fehler, wysoko, hoch. — Vor Selbstlautern (Hilfslautern) aber wird es wie das böhmische g, oder deutsche j gelesen: yáma f. die Grube itzt gáma, yako, wie itzt gako, yasno, heiter itzt gasno, imgleichen in deym m. der Rauch, degm, hnůy, der Mist, hnůg m. weyce das Ey, wegce, meydlo n. die Seife, megdlo, boy, die Schlacht, bog, weywoda m. der Heerführer, wegwoda, weyskok, weybog, weylożek, neyweyss, heybám, keywám ꝛc. ꝛc. Das y, statt g im Anfange der Wörter zu gebrauchen, ist veraltet und unüblich.

(ý) wird eben auch wie y etwas grob und hohl, jedoch aber einwenig gedehnt (lang) fast wie das deutsche gedehnte ü oder üh ausgesprochen, als: dýl f. die Länge, sýla f. die Stärke, wýchod m. der Aufgang, dým m. der Rauch, chytrý, listig, obwýssný, etwas erhaben, wyrýwám, ich ätze, steche oder grabe aus mit dem Meißel, pýrko n. Federchen.

(z) klingt wie das deutsche s zwischen zween Selbstlautern, z. B. in Besen, Wesen, rasen, Wiese, Nase, lesen, Base, lose, als: zlato n. das Gold, zobák m. Schnabel, znám, ich kenne, mráz m. der Frost, wůz m. der Wagen, koza f. die Ziege, bez m. der Holunder, rozrazyti, von einander schlagen, zerschlagen, rozhřessiti, von Sünden lossprechen, rozbořiti, zerstören, rozprostowlasatiti, die Haare auflösen, rozsskořepiti, die Schale öffnen.

Ž) [zet] viel weicher als das deutsche sch, hat den Laut des französischen j in jamais, juif, Jean, Jaques, jour, jalousie, joli, oder des g in gémir, génie, gilet, George, gens, argent, charge, gage, léger, z. B. žába f. der Frosch žena f. das Weib, žid m. der Jude, žraut m. der Vielfraß, muž m. der Mann, lež, f. die Lüge, ležet, liegen, žák m. der Schüler, železo n. das Eisen, žufeň f. eine Art Suppe, kožich, m. der Pelz, dražjm, ich vertheuere, rozžehnati se s někým, Abschied nehmen von jemand, rozžižlati, rozžwaniti, zerstümmeln, zerfetzen, rozželezowatiti se, zerschmelzen wie das Eisen, rozželezowatiloli se železo neb nerozželezowatiloli se!

l und r mit einem oder mehreren Mitlautern verbunden, können eine Sylbe, und ein ganzes Wort, wie auch einen ganzen Satz ohne Selbstlauter, folglich aus

aus lauter Mitlautern bilden, z. B. strč prst skrz krk, stecke den Finger durch den Hals, prch wlk skrz trn, der Wolf entwischte durch den Dornbusch.

Von der Rechtschreibung.

Allgemeine Grundsätze derselben.

1. Wenn die Vokale (Selbstlauter) a, e, i, o, u, y lang, d. i. gedehnt ausgesprochen werden, so bekommen sie ein Zeichen: a, e, o, und y werden akzentuirt, nämlich á, é, ó, ý, wie in ráno, krásná, stál, swého, dobré, dým, wýhost, krásný, dobrý; i wird unter der Linie verlängert, nämlich j: bjda, wjra, ljto, dnessnj, mjsa, tjž, njzký, djra; u wird oben geringelt ů, als: Bůh, wůz, hůl, můg, wůl, stůné.

2. Wo übrigens ein kurzer oder langer Vokal zu stehen komme, kann man theils aus der richtigen Aussprache, theils

aus den Abänderungen und Abwandlungen erlernen.

3 Der Diphthong (Doppellauter) au wird immer so geschrieben, ob er gleich wie ein dunkles ou ausgesprochen wird, als in hauba, bauda, rukau, nohau, mauka, dausám, raucho, saud.

II.

1. Nach c, d, ff, g, h, ch, k, n, r, s, t, z, (welche hart sind) wird immer ein hartes y oder ý nach Kürze oder Länge der Aussprache geschrieben, also: cyhla, cýsař, dudy, dýlka, nuzný, harffy, gyps, hynu, chytrý, kyselý, ký, ryba, syrotek, sýla, ty, syny, tytul, týhoden, zyma, zyſk, wzýwám, cyzý.

2. Nach č, ď, f, g, ň, ř, ſſ, ť, ž, (welche weich sind) kömmt immer ein weiches i oder j (nach Kürze oder Länge) der Aussprache, als: čiſtota, čin, diw, djky, čjhati, čjpek, fiala, fjk, giſkra, gjmánj, hřjch, nit, nic, řjcy, bořiti,

přiložiti, ſſiroký, ſſjda, tiſk, tiſýc, žila, žid, žito, z. B. giſtý člowěk giſti, že ſe mu chce gjſti. Ein gewiſſer Menſch verſichert, er habe Hunger.

3. Wenn b, f, m, p, w hart ſind, das iſt wenn ſie grob, voll, mit verengten Lippen ausgeſprochen werden, ſo folgt ein hartes y oder ý, wieder nach Kürze oder Länge der Ausſprache, z. B. byl byt, bydljm, bydlo, dobytek, zbytek, obyčeg, bylina, býti, ſeyn, lyſý, plynu, ſlyſſjm, lyko, lyſka, powyk, zwyk, kobyla, tkpytjm, zpytugi, kopyto, byſtrý, čilý, myſl, myš mýti (waſchen) omyl, pytel, wyſoký, wýložek, wymol, wyberu, wytáhnu, wyženu, wymelu, wýtah, wykew, wýti, wygiti, dobyti, blýſkám, netopýř, pýř, pýcha.

4) Wenn aber dieſe fünf Konſonanten, (Mitlanter weich, und fein, mit offenen Lippen ausgeſprochen werden, ſo folgt ein weiches i oder (j) bil, bjti (ſchlagen

gen) bič, bidlo, bjda, mjsto mjti (haben) mič, milost, mjra, mjchám, pilný, piwo, pjla, pjti, pjd, pigi, chlapjk, wina, wjm, widjm, mizým, wjtr, mjnjm. wjra, ljbati, lisska, mljko, police, poljwám, poljknu, oslice, wjtám, politi, bjlek, bilik, zawjrati. Když pět hodin bilo, tak sněhu přibylo, že wssudy bylo bjlo. Als fünf Uhr schlug, so nahm der Schnee so zu, daß es überall weiß ward. Die harte oder weiche Aussprache, d. i. den groben oder feinen Laut dieser 5 Konsonanten zu unterscheiden, ist nun schwer, da muß man meist zu guten Wörterbüchern seine Zuflucht nehmen.

5. Nach l kömmt im Anfange des Wortes allzeit ein i oder (j) zu stehen: libý, tichý, lidé, ljce, ljčjm, ljpám, ljpa, list, lisska, ljzám, ꝛc. lyko lysý, lyska sind ausgenommen.

6. Wann am Ende eines Worts nach dessen

sen fünf Buchstaben ein i (j) oder y (ý) zu stehen komme, zeigen die Abänderungen und Abwandlungen *). Die beseelten Dinge haben in der ersten Endung v. Z. ein i, čápi, gestřábi, páwi, holubi, osli, woli, hňupi, čerwi, lwi, die unbeseelten aber ein y: strómy, kowy, doky, džky, duby, diwy, zuby, snémy, méchy. So ist auch die 7te oder die Instrumentalendung der viel. Zahl der 1sten und 6sten Dekl. immer auf y und der 2ten 3, 4, 5ten und 8ten auf i 2c.

7. ď, ň, ť wird vor i, j nicht gezeichnet, also: diw, diwka, djlo, gdi, djl, djra, raditi, nit, njzko, ani, hnjzdo, tis, tjsti, ticho, tisk, wtip, tjž, tjseň, stisknauti. 8. Auch pflegt dieß ď, ň, ť, vor e nicht gezeichnet zu werden, wohl aber das e selbst, nämlich ě (ie) z. B. děděk (diedek) Děwjn (Diewjn) děkan (diekan)

*) Sieh meine böhm. Grammatik, Prag bei Diesbach 1798. in 8vo.

kan) oděw (odiew) dělo (dielo) dě-
djm (diedjm) něco (nieco) Němec
(Niemec) tělo (tielo) těsto (tiesto)
kotě (kotie) zdětiněti (zdietinieti) wě-
děti (wiedieti) potěssiti (potiessiti) lně-
ný (lnienný) statt dedek, dewjn, dekan,
odew, delo, dedjm, ňeco, Ňemec, ťelo,
ťesto, koťe, detiňeti, wideti, poťessiti, lňený.

9) Daher bleibt das ď, ň, ť nur vor a, o, u punktirt, als ďábel oder diábel, chuďas oder chudias, ňáký oder niaký, ňádra oder niadra, woňawý oder woniawý, koňowé oder koniowé, hňup oder hniup, ťal oder tial, děťátko oder dětiátko, ťopka, oder tiopka, ťůťa oder tiůtia, kossťál oder kosstiál.

10. č, ř, ž bliben allzeit punktirt, als: čas čára, Čech, čelo, čest, čtwrt, počet, čistý, čjhám, čočka, kočka, čuba, čumjm, řad, pořádek, řeč, ořech, Řjjm, hřjch, řičeti, křik, hořj, chřupawka, žába, žák, požádám, žena, požehnati, že-

žlo

žlo, Žižka, žiwot, žid, kožich, žjla, žjžala, zboží, Žofie, žufeň.

11. ſ. und ſſ wird am Anfange und in der Mitte der Wörter gebraucht, s und ṡ, oder ſs nur am Ende, als: kdos ſe nagedl maſtných ſſiſſek· nedbáṡ oder nedbáſs na ſedlſké ſſlegſſky. Jedoch s(mit) am Anfange, kaſſe s máſlem, s medem. Auch ſchreibt man ganz gut sběhnauti ſe, zuſammen laufen, scházeti ſe, sgjti ſe, zuſammenkommen, shromážditi ſe, ſich verſammeln, ꝛc. ſtatt ſběhnauti ſe, ſcházeti ſe, ſgjti ſe, ſhromážditi ſe, wo das s ſoviel als zuſammen, nämlich eine Vereinigung, Verknüpfung bedeutet. ṡſſ in wyṡſſi, höher, ſuṡſſj, dürrer, jedoch nižſſj, vžſſi, von nizký, vzký, blizký, drahý, bližſſi, dražſſi, imgl. wjžka, djžka, těžko, Žižka: nůžky, lůžko, kožka, rohožka, nebožtjk, když, křjžky, obwohl hier, nämlich in der Mitte dieser Wörter das ž faſt ganz wie

wie ß lautet; ěſ in towaryšſký. geſellig.

12. v das geſchloſſene wird immer im Anfange eines Wortes geſetzt: včený, vrozený, vzený, vmění, vkaz, v nás, v domu, und wird auch in Zuſammenſetzungen beibehalten, dovčiti ſe, povčiti ſe, wyvčiti ſe, nevčený, nevmělý, nedovk ꝛc. Ausgenommen in naučiti ſe, naučenj, nauka.

u, ů oder (ů) das offene nur in der Mitte, und am Ende eines Wortes, als: huſa, kus, ſud, pardus, wedu pánu (dativ.) ſud, sſtup, ſſklub, tluč, mluw, budu Bohu ſlaužiti; ſtůl, ſůl, wůl, můg, Bůh, půwod, důſtognoſt, hůl, kůň, nůž, wůz, gawůrek, důlek, kůrka, panů (genitiv. pl) panům, (dativ. pl.) milůg, hodůg, ſtůg, ſtůgte, v ſudu rád budu, tu rozumu nabudu; můg wůl ſtůně.

13. Alle eigene Namen der Männer, Weiber, Völker, Länder, Städte, Flüſſe ꝛc. dann alle von ihnen abgeleitete Epitheta

werden mit einem großen Anfangs-buchstaben geschrieben; alles Uebrige, selbst Hauptwörter mit einem kleinen: Francauz, Němec, Czech, Polák, Pawel, Karel, Jan, Wáclaw, Kateřina Worssila, Barbora, Benátky, Sspanhely, Wlachy, Pařjž, Warssawa, Krakow, Ržjm, Berljn, Wltawa, Dunag, Labe, země Englická, Wlaská, král Czeský, Vherský, Francký, wary Karlowy, kronyka Ržjmská 2c. — pán, der Herr, wogák, der Soldat, křesťan, der Christ, žid, der Jude, prdel, blecha, wess, cýsař, král, papež, knjže, hrabě, sslechtic, kněz, čerw, brauk, howniwál, cwrček, prach, popel, sopel, wozher, der Arsch, der Floh, die Laus, der Kaiser, König, Papst, Fürst, Graf, Baron, Geistlicher, Wurm, Käfer, Mistkäfer, die Grille, der Staub, die Asche, der Rotz, u.d.g. Die Namen der Monate werden von manchen Schriftstellern auch mit einem grossen

sen Buchstaben geschrieben. Leden, Unor Březen, Duben, u. s. w.

cz, cž, rž statt c, č, ř als czesta, cželo, cžep, ržecž statt cesta, čelo, čep řeč, czo cži-njš, ržekni, statt co činjs řekni, dann te statt ě als: tobie, statt tobě, bieżjm miesto, dieti, statt běžjm, město, děti zu schreiben oder zu drucken, ist ein eingeschlichener übler Mißbrauch.

Einige Wörter sind blos durch das harte y (ý) oder weiche i (j) in ihren Bedeutungen unterschieden, als:

bydlo .	Wohnung	—	bidlo .	Stange
býti .	seyn .	—	bjti .	schlagen
my .	wir	—	mi .	mir
mýti .	waschen	—	mjti .	haben
pykati.	bereuen	—	pjkati .	backen
pysk .	Lefze	—	pjsk .	Federkiel
pytel .	Sack	—	pitel .	Trinker
wy .	ihr	—	wj .	er weis
wýti .	heulen	—	wjti .	winden

Myli se naſſj milj, když vſſli mjli.
Unsere Lieben wuschen sich, nachdem sie eine Meile zurück gelegt hatten.

Auch ist der Instrumental einf. Zahl der weiblichen (außer der auf a sich endenden) Abänderung auf ý! oder j: (s) pomocý, (s) ctnostj, s kůžj, (s) panj,

mit der Hilfe, mit der Tugend, mit dem Leder, mit der Frau.

In der vergangenen Zeit viel. Zahl haben die beseelten Namen des männl. u. ungewissen oder sächlichen Geschlechts ein li als: páni, oder pacholata hráli, knjžata se sgeli; alle des weiblichen und die unbeseelten des männl. und ungewissen Geschlechts ein ly, als: holky hrály, hrussky slaupy, kamna padaly, 2c.

Auch wird das i nach l geschrieben in den Ausgängen auf lička, lice, liwý, lič, z. B. polička, police, palička, palice, truchliwý, horliwý, holič, palič, das j wieder in Ausgängen auf ljk, ljč, stuchljk, stebljk, kljč, mljč, dann auch nach b in den Ausgängen, auf bice, bička, bjček, bjk, als: holubice, holubička, hřebjček, hřebjk, raubjček, raubjk, u. s. w.

Dann fast allzeit nach m, p, w in der Terminazion, mice, ička (mjk) pice, ička, (pjk) wice, ička (wjk) als mamice, mamička, opice, opička, čepice, čepička, pánwice, pánwička, sedmjk, chlapjk, slawjk, u. a. m.

y oder ý nach w wird gesetzt in allen aus wy zusammengesetzten Wörtern, als: wyberu, wyhodjm, wyderu, wynesu, wygdu; wýchod, wýkal, wýložek, u. s. f.

Kleines deutsch-böhmisches Wörterbuch,

oder

Sammlung

der zum

Böhmisch-sprechen nöthigsten Wörter, Redensarten und Sprichwörter,

zum

Behufe der Deutschen.

Herausgegeben
von
Karl Ignaz Tham.

Ein Anhang
zu dessen böhmischer Grammatik.

Prag, 1799.
gedruckt mit Rokossischen Schriften.

Vorrede.

Bisher mangelte es dem Anfänger in der böhm. Sprache gänzlich an einem solchen Hilfsbuche, wie das gegenwärtige ist; ich veranstaltete daher die Herausgabe dieses dem unbehilflichen Lehrling so nützlichen, ja nothwendigen Werkchens, und hoffe nun damit das Bedürfniß deren befriedigt zu haben, die sich lange schon fruchtlos darnach gesehnt hatten; weßhalb ich mir im voraus schmeichle, daß dies kurz gefaßte Wörterbuch um so mehr willkommen seyn, und Beifall finden wird, da es das allererste und einzige in seiner Art ist, so bisher je erschienen.

Prag den 2 Jänner 1799.

Karl Ignaz Tham.

Klei-

Kleines deutsch-böhmisches Wörterbuch.

Von Gott.

Gott, Bůh, m.
Der Schöpfer, stwořitel, twůrce, m.
Die Gottheit, Božstwj, n.
Das göttliche Wesen, podstata, bytnost Božská, f.
Die Schickung Gottes, das Schicksal, osud, m. dopusstěnj, wloženj Božj, n.
Die heil. Dreyfaltigkeit, Swatá Trogice, f.
Die Einigkeit in 3 Personen, gednota we třech osobách, f.
Der Herr, pán, Hospodin, m.
Herzkündiger, zpytatel srdcý, m.
Seligmacher, Spasytel, m.
Gesalbter, Pomazaný.
Der Eingeborne, Gednorozený.
Der Mittler, Prostřednjk, m.
Vorbitter, Přjmluwce, orodownjk, m.
Erlöser, Wyswoboditel wykupitel, m.
Gott der heil. Geist, Bůh Duch swatý.
Tröster, Utěssitel, m.

Die

Die Mutter Gottes, Marka Božj, f.
Die Geister, Duchowé.
Der Engel, Angel.
Der Erzengel, Archangel, m.
Teufel, m. diabel, čert, m.
Die Himmelbewohner, nebesstiané.
Die Heiligen, Swatj.
Himmel, m. nebe, n.
Paradies, n. rág, m.
Die Hölle, peklo, n.
Fegfeuer, n. očistec, m.
Höllisches Feuer, pekelný oheň, m.
Die Seele, dusse, f.
Die Vernunft, rozum, m.
Das Gewissen, swědomj, n.
Die Hausgötter, diblícy, hospodářjčkowé, sskřjtkowé.
Des Gespenst, eine Erscheinung, obluda, f. widěnj, n. přjssera, f.
Nachtgeister, od. Gespenster, Poltergeister, přjssery nočnj. můry.
Schreckbild, ein Gespenst, das einen erschreckt, strašidlo, n.

Von der Kirche.

Die Kirche, od. Versammlung der Christen, cyrkew, f. zbor, aneb shromážděnj Křestianů, n.
Die Christen, Křestiané.
Die Glaubigen, wěřjcý, wěrnj.
Die Auserwählten, wywolenj.
Der Tempel, die Kirche, kostel, chrám, m. eine kleine, kosteljk, kosteljček, m.
Heiligthumshaus, n. swatyně, f.
Altar, m. oltář, m,
Der Taufstein, křtitedlnice, f.
Die Kanzel, kazatedlnice, f.
Die Kirchthüre, kostelnj wrata, dwéře.
Bilder, m. obrazowé, pl.
Ein großes Bild, Kolos, socha, f.
Weihkessel, m. kropenice, f. wěderce wody swěcene, n.
Weihwedl, m. kropáč, m. kropidlo, n.
Weihwasser, n. swěcená woda, f.

Kelch, m. kalich, m.
Glocke, f. zwon, m.
Schelle, f. Glöckchen, zwonec, zwonček, zwoneček, m.
Klapper, f. chřestačka, řechtačka, f.
Kirchengelder, Güter, záduſſnj penjze, ſtatek.
Kirchendiener, Meßner, m. o elnjk, m.
Kirchhof, Gottesacker, m. hřbitow, m. (hrobka f.) Božj pole. n.
Grab, n. hrob, m.
Grufte, f. hrobka, krypta, f.
Grabſtein, m. kámen hrobowý, hrobnj, (hrobnjk) m.
Todtenbahre, f. máry, pl. noſydlo mrtwých, n.
Grabſchrift, f. nápis hrobowý, na hrobě m. náhrobek, m.
Begräbniß, n. pohřeb m.
Gottesdienſt, m. ſlužba Božj, f.
Geheimniß, n. tagemſtwj, n.
Opfer, n. obět, f.

Von den kirchlichen Würden nnd Aemtern.

Hoheprieſter, m. neywyſſſj kněz.
Prophet, m. prorok, m.
Prophetin, f. prorokyně, f.
Apoſtel, m. apoſſtol, m.
H. Schrift, f. pjſmo ſwaté, n.
Kirchendienſt, m. ſlužebnoſt S. Ewangelium.
Kirchendiener, m. ſlužebnjk cyrkwe, m.
Pfarrer, m. farář, m.
Prediger, m. kazatel, m.
Kapellan, kaplan. m.
Diakon, m. gáhen, m.
Märtirer, m. mučedlnjk, m.
Prieſterſchaft, f. kněžſtwj, n.
Pabſt, m. papež,
Meßgewand, n. m eſſné raucho, n.
Chorrock, m. komže,

Erzbischof, m. arcybiskup, m.
Bischof, m. biskup, m.
Bischofsstab, m. biskupská hůl, berla f.
Domherr, m. kanownjk, m.
Probst, m. probosst m.
Dechand, m. děkan, m.
Priester, Pfaff, m. kněz, m.
Pfarre, f. fara, f.
Kirchspiel, n. osada, f.
Vikar, m. wikář, m.
Leser, m. čtenář, m.
Leye, m. layk, obecný člowěk, m.
Neuling, m. nowotný, nowáček, m.
Bekehrung, f. obrácenj, n.
Verbannt, exkomunizirt, wylaučený z cyrkwe, wyobcowaný, wywrženy.
Kloster, n. klásster, (teynec) m.
Orden, m. řehola f. řád m.
Abt, m. opat, m.
Mönch, m. mnich, m.
Kappe, Kutte, f. kápě f.
Geißler, m. mrskáč, m.
Einsiedler, m. paustewnjk, m.
Nonnenkloster, n. klássster panenský, m.
Aebtissinn, f. Abbatysse, f.
Nonne, f. geptisska, (bekyně) f.
Klosterfrau, f. klássterská panna, f.
Gleißner, m. pokrytec,
Lichtträger, m. swětlonoss, m.
Todtengräber, m. hrobnjk, hrobař, m.
Versammlung, f. sněm, zbor, m. shromážděnj, n.
Sitzung, f. zasednutj, seděnj, n.
Ketzer, m. kacýř, m.
Verführer, m. swůdce, m.
Ketzerey, f. kacýřstwj, n.
Abtrünniger, m. odpadlec, odtrženec, odřezanec, poběhlec od wjry, střžek, m.
Spaltung, f. roztržka, roztržitost, f.
Einigkeit, gednota, gednomyslnost, swornost, f.

Von der Religion.

Religion, *f.* náboženstwj, n.

Verehrung Gottes, f. pocta Božj f.
Gottesdienst, m služba Božj, f.
Wort Gottes, n. slowo Božj, n.
H. Schrift, f. pjsmo swaté, n.
Bibel, f. Biblj, f.
Testament, n. zákon m.
Lehre, f. včenj, n.
Gesetz Gottes, n. zákon Božj m.
Zehen Gebote, deset Božjch přikázanj, od. desatero. n.
Ewangelium, n. čtenj. n,
Ewangelist. m. Ewangelista, (dobrozwěst) m.
Buße, f. pokánj. n.
Reu und Leid, žel a lítost, skraussenj, n.
Bekehrung, f. obrácenj se k Bohu, n.
Glaube, m. wjra, f.
Gerechtigkeit, f. sprawedlnost f.
Rechtfertigung, f. osprawedlněnj. n.
Gnade, f. milost, f.
Barmherzigkeit Gottes, f. milosrdenstwj Božj, n.
Genugthuung Christi, f. dostiučiněnj Krystowo, n.
Leiden Christi, n. vmučenj, vtrpenj Krystowo, n.
Auferstehung, f. z mrtwých wstánj, wzkřjssenj, n.
Vergebung, f. odpusstěnj, n.
Gute Werke, dobřj skutkowé, pl.
Erkenntniß Gottes, známost Boha, f. poznánj Boha, n.
Furcht Gottes, f. bázeň božj, f.
Liebe Gottes, f. milowánj Boha, n.
Gehorsam, m. poslussenstwj, n.
Hofnung, f. naděge, f.
Anrufung Gottes, f. wzýwánj Boha, n.
Gebet, n. modlitba, f.
Danksagung, f. djkčiněnj, djkůčiněnj n.
Lobgesang, m. pjseň chwály f. chwálozpěw, m. zpěwochwála, f.
Psalm, m. žalm, m.
Fasten, f. půst, m.
Predigt, f. kázanj, n.
Prediger, m. kazatel m.
Rede, f. řeč, f.

Er-

Ermahnung, kleine, f. napomenutičko, n.
Auslegung, Erläuterung, f. wýklad, m. wyswétlenj, n.
Strafe, f. trest, m. pokuta, f.
Züchtigung, f. káránj, n.
Verweis, m. domluwa, f. wýstraha, f.
Beruf, m. powolánj, n.
Wahl, f. wolenj, n.
Vorherbestimmung, f. předzřjzenj, n.
Vorsehung, f. prozřetedlnost, f. předzwědénj, řjzenj božj, n.
Wille, m. wůle, f.
Gewissen, n. swědomj, n.
Vergebung der Sünden, f rozhřessenj, odpusstěnj hřjchů, n.
Friede, m. pokog, m.
Trost, m. Tröstung, potěssenj, n. vtécha, f.
Gedult, f. trpěliwost, f.
Duldung, f. snássliwost, f.
Eingang der Rede, . přjstup k řeči, m.
Vortrag, m. předloženj, přednessenj, n.
Erzählung, f. wyprawowánj, wyprawenj, wyčjtánj, wyčtenj, n.
Beweis, m. důkaz, m.
Ausführung, Folgerung, průwod, m. prowozowanj, n.
Bestätigung, dotwrzenj, n.
Beweisgrund, Beweggrund, m. důwod, m.
Schlußrede, f. zawjrka, f. záwěrek, m.
Einrede, f. odpor. m.
Ableitung, Widerlegung, f. porážka, odwod odporu, m.
Artikel, m. článek, m.
Frage, f. otázka, f.
Persönliche Vereinigung f. osobnj sgednocenj, n.
Erschaffung der Welt, f. stwořenj swěta, n,
Himmel, nebe, n.
Mensch, m. člowěk, m.
Seele, f. dusse, f.
Ebenbild Gottes, n. obraz božj, m.
Leib, m. tělo, m.
Mann, m. muž, m.
Weib, n. žena, f.
Ehestand, m. manželstwj, n.
Eheloser Stand, bezženstwj, n.
Obrigkeit, . wrchnost, f.

Kla-

Klage, f. žaloba, f.
Sakrament, n. swátost, f.
Bund, m. smlauwa, f.
Tauf, f křest, m.
Aufnehmung an Kindesstatt, zaljbenj, za syna přigetj, n.
Gelübde, n. slib, m.
Testament letzter Wille, kšaft, m.
Kirchengepränge, n. řádowé cyrkewnj—kostelnj.
Kinderlehre, f. včenj détinské.
Weihe, f. swécenj, n.
Wohlthat, f. dobrodinj, n.
Empfängniß, f. početj, n.
Geburt, f narozenj, n.
Beschneidung, f. obřízka f. obřezowánj, n.
Wunderwerk, n. zázrak, m.
Wunderzeichen, pl. diwowé, pl.
Todt, m. smrt, f.
Himmelfahrt, f. na nebesa wstaupenj, n.
Wohlfahrt, f. dobré, n.
Reichthum, m. bohatstwj n.
Glück, n. sstésti, n.
Unglück, n. nesstéstj, n.
Elend, n. bjda f. strast f.

Plage, Qual, saužénj, trápenj, n. otrapa f.
Kummer, m. starost, lopota, f.
Armuth. f. chudoba, f.
Noth, f. nauze, f.
Gesundheit, f. zdrawj, n.
Langes Leben. dlauhý wék, žiwot, m.
Krankheit, f. nemoc, neduh, m,
Verfolgung, f. protiwenstwj, pronásledowánj, n.
Sünde, f. hřjch. m.
Begierde, f. žádost, chtjč, f.
Unordentliche Begierde, nezřízená žádost.
Erbsünde, dédičný hřjch
Laster, n. neprawost, f.
Sünder, m. hřjssnjk, m.
Boßheit, f. zlost, nesslechetnost, f. nesslechetenstwj, n.
Bösewicht, zlostnjk, zlosyn, nesslechetnjk, lotr, m.
Gotteslästerung, f. rauhánj proti Bohu.]
Gotteslästerer, rauhač, m
Schelmstück, Bubenstück, n. lotrowský, sselmowský kus. m.
Schmach, f. hanénj, pohanénj, n. hana, f.
Sorge, f. péče, starost, f.

Lästerung, f. utrhánj, pomlauwánj, n,
Richterstuhl Gottes, m. saudná stolice Božj, f.
Verdammniß, f. zatracenj, n.
Bann, m. kladba, f. wylaučenj, wyobcowánj.
Verzweiflung, f. zaufánj zauffalstwj, n.
Tod, m. smrt, f.
Begräbniß, n. pohřeb, m.
Leiche, f. mrtwý, tělo bez dusse, bezdussné n.
Leichenbegängniß, n. pochowáwánj, průwod pohřebnj, m.
Seelenmesse, f. služba neb msse za mrtwé, f.
Leichenpredigt, f. kázanj pohřebnj, nad mrtwými.
Auferstehung der Todten, zmrtwých wstánj, n. wzkřjssenj mrtwých, n.
Ende der Welt, n. skonánj swěta, n.
Der jüngste Tag, das jüngste Gericht, poslednj den, saudný den, m. poslednj saud, m.
Das ewige Leben, žiwot wěčný.

Von der Natur und ihrer Wirkung.

Natur, f. přirozenost, f. přirozenj, n. od. Angeborne Art, od. Weise, přirozená wlastnost a powaha.
Natürlich, přirozený,
Bewegung, f. hnutj, n.
Nothwendigkeit, f. moc newyhnutedlná, f.
Zufall, m. náhoda, přjhoda, f.
Glück od. Unglück, sstěstj neb nesstěstj, n.
Mißgeschick, n. pohroma, f.
Gang od. Lauf der Natur, přirozený běh,
Entstehen, der Anfang einer Sache, počátj, n. wznik, začátek bytu, m.
Niedergang, Untergang, skonánj, porussenj bytu, n.
Verwandlung Veränderung, f. zginačenj, změněnj, změna, proměna, f.
Ruhe, f. odpočinutj, n.
Himmel, m. nebe, n.

Luft,

Luft, f. wjtr, m. powětřj, n.
Wasser, n. woda, f.
Erde, f. země, f.
Metall, n. kow, m.
Stein, m. kámen m.
Baum, m. strom, m.
Pflanze, f. Kraut, bylina, zelina. f.
Getreide, n, obilj, n.
Gemüse, n. Hülsen, wařenj, n.
Thier, n. zwjře, n. žiwočich, m.
Vogel, m. pták, m.
Schlange, f. had, zeměplaz, m.
Vierfüssiges Thier, čtwernohé zwjře.
Wurm m. čerw, m.
Mensch, m. člowěk, m.
Missgeburt, f. potwora, f.
Wunderding, n. diw, zázrak, m.

Vom Orte und dessen Verschiedenheit, von den Werkstätten und Strassen.

Ort, m. mjsto, n.
Raum, geräumiger Platz, prostranstwj, n. prostrané mjsto.
Platz, m. prostora, f.
Linie, Strich, čára, f.
kleiner, čárka, f.
Fläche, (das Aeusserste) eines Dinges, ploska, neb puda některé wěcy.
Weite zwischen zweyen Dingen, dýl, dýlka, f.
Höhe, f. weyss, wýsska, wysokost, f.
Tiefe, f. hlubokost, hlaub, hlaubka, f.
Rechter Ort, prawé mjsto, n. linker, lewé, hinterer Ort, zadnj mjsto, s zadu.
Vorderer Ort, přednj mjsto, s předu.
Aeusserer Ort, von dussen, zewnjtřnj mjsto, zewnjtř.
Naher Ort, blízké mjsto.
Nähe, f. blízkost, in die Nähe, z blízky, na blízce.
Ferner Ort, daleké mjsto
Ferne, f. dálka dalekost, f.
Ort am Meere, pomořj, n.
— hinter dem Meere, zámořj, n.
Sonnichter Ort, mjsto weyslunė, weyslunj, n.

Schat-

Schattigter Ort, místo stinné, n.
Landschaft, f. kragina, f.
Festes Land, suchá země, f.
Oedes Land, země pustá, f.
Insel, f. ostrow, m.
Halbinsel, půl ostrowa, f.
Stadt, f. město, n,
Haus, n. dum. m.
Werkstatt, f. djlna, dělna, f.
Feld, n. pole, n.
Grenze, Mark, f. hranice, meze, m. cesta.
Weg, m. cesta, f.
Straße, f. sylnice, f.
Fußsteig, Fußweg, m. stezka, pěssinka, f.
Gebahnter, gemachter Weg, vtřelá, třelá cesta.
Abweg, m. Nebenweg, wybnutj z cesty, auszezd, m. obbj, n.
Fuhrweg, m. wozowá cesta, f.
Landstraße, f. obecná sylnice, f.
Rank, oklika cesty, f. zágezd, m.
Wegscheid, f, rozcestj, n.
Kreuzweg, m. křjžowá cesta, f.
Fußstapf, m. ssłepége, f.
Geleiß, n. koleg, f.
Gepflasterter Weg, cesta dlažená.
Pflaster, n. dlážení, n. dlažba, f.

Von der Zeit und ihrer Verschiedenheit.

Zeit, f. čas, m.
Gelegene Zeit, přjhodný, přjležitý čas, přjhodnost času, f. w čas.
Gelegenheit, f. přjležitost, přjhodnost času.
Ungelegene Zeit, nepřjležitý, nepřjhodný čas, m. newčas.
Verflossene, vergangene, abgewichene Zeit, minulý, pominulý čas.
Gegenwärtige Zeit, přjtomný, nynégssj čas, m.
Künftige Zeit, budaucý, přjssti čas.

Verstolene Zeit, kradený postranj čas.
Alte Zeit, starožitnost, starobylost, f. starý čas, m.
Neue Zeit, nowotnost, f. nowý čas, m.
Beständigkeit, f. vstawičnost, stálost, f.
Augenblick, m. okamženj, n.
Weile, f. chwjle, kleine, chwjlka, f.
Stunde, f. hodina, f.
Halbe Stunde, půl hodiny.
Anderthalb Stunde, půl druhé hodiny.
Tag, m. den, m.
Tagen, n. der Tagesanbruch, rozednjwánj, dněnj se, n. bei Tagesanbruch, na vdněnj, navswité, gak se dnj, rozednjwá.
Morgen, n. ráno, gjtro, n.
Morgenzeit, f. ranj čas, m.
Tageslicht, n. swjtánj, n.
Morgenröthe, f. záře ranj, denice, f. saumrak ranj, m.
Die Zeit vor dem Mittag, čas obědnj, m. před polednem.
Mittag, m. poledne, n.
Mittagszeit, f. čas polednj, m.
Abend, m. wečer, m.
Abends, v wečer, wečer, na wečer.
Abenddämmerung, f. saumrak wečernj, m.
Sonntag, m. neděle, f.
Montag, m. pondělj, n. pondělek, m.
Dienstag, m. auterý, auterek, m.
Mittwoch, m. středa f.
Donnerstag, m. čtwrtek, m.
Freytag, m. pátek, m.
Samstag, Sonnabend, m. sobota, f.
Feyertag, m. swátek, swátečnj den, m.
Fasttag, m. den postnj, m. pust, m.
Weinachten, pl. wánoce, pl.
Lichtmeß, f. hromice, pl.
Aschermittwoch, m. popelečnj středa, f. popelec, m.
Palmsonntag, m. kwětná neděle, f.
Charfreytag, m. weliký pátek, m.

Oster-

Ostertag, m. weliká noc, f.

Auffartstag, m. wstaupenj božjho.

Pfingstag, m. Pfingstfest, letnice, pl. swatoduſſnj swátky.

Aller Heiligen, wſſech Swatých.

Aller Seelen Tag, dusſiček.

Kreuztage, křjžowj dnowé, m. pl.

Faßnacht, f. massopůst, m.

Kirchweih, f. poswjcenj, m.

Kirchweihung, f. poswěcenj chrámu. n.

Jahrmarkt, m. weyročnj trh, m.

Werktag, m. wſſednj den, m.

Landtag, m. sněm, sněmownj den.

Gerichtstag, m. práwnj den, m.

Mißtag, m. nezdárný den.

Geburtstag, m. den narozenj, m.

Tauftag, m. den křtu, m. křtiny, pl.

Schalttag, m. den přestupný, m.

Hundstage, pl. psý dni.

Monat, m. měsýc, m.

Neumonat, m. nowý měsýc, m.

Der erste Tag des Monats, prwnj den měsýce.

— zweyte —

— druhý —

— dritte —

— třetj —

— vierte —

— čtwrtý —

— fünfte —

— pátý —

— sechste —

— ſſestý —

— siebente —

— sedmý —

— achte —

— ösmý —

— neunte —

— dewátý —

— zehnte —

— desátý —

— eilfte, —

— gedenáctý; —

— zwölfte, —

— dwanáctý, —

— dreyzehnte, —

— třináctý, —

— vierzehnte, —

— čtrnáctý, —

— fünfzehnte, —

— patnáctý, —

— sechzehnte, —

— ſſestnáctý, —

— sie-

— siebenzehnte, —
— sedmnáctý, —
— achtzehnte, —
— osmnáctý, —
— neunzehnte, —
— dewatenáctý, —
— zwanzigste, —
— dwadcátý, —
Ein und zwanzigste.
Geden a dwadcátý, od. gedenmecýtmý u. s. w.
Der dreyßigste, třidcátý.
Nacht, f. noc, f.
Nachtzeit, f. čas nočnj.
Mitternacht, f. opůl nocy, čas půlnočnj, m.
Wenn die Hähne krähen, pénjkur, kuropénj, n.
Der erste Schlaf, prwnj vsnutj, n.
Erste Nachtwache, prwnj bdénj nočnj, n.
Woche, f. teyden, tyhoden, m.
Monat, m. měsýc, m.
Jenner, m. Leden, m.
Hornung, m. Vnor. m.
Merz, m. Březen, m.
April, m. Duben, m.
May, m. Máj, m.
Brachmonat, m. Czerwen, m.
Heumonat, m. Czerwenec, m.
August, m. Srpen, m.
Herbstmonat, m. Zářj n.
Weinmonat, m. Rzjgen, m.
Wintermonat, m. Listopád, m.
Christmonat, m. Prosynec. od. Prasynec, m
Zeit von zwey Monaten, čas dwau měsýců.
Frühling, Lenz, m. garo, podletj, n.
Sommer, m. leto. n.
Herbst, m. podzym, podzymek, m.
Winter, m. zyma. f.
Aprilwetter, n. dubnowé počasy, pl. m.
Jahr, n. rok. m.
Zwey Jahre, dwě leta, dwauletý čas.
Hundertjährige Zeit, sto let, stoletj, n. čas stoletý, stowěk. m.
Jahrhundert, n. wěk, s. oben.

Von der Welt, dem Himmel, und den Sternen.

Welt, f. swět, m.

Himmel und Erde, nebe y zemé.
Weltgebäude, n. spâwsta swěta, f.
Himmel, m. nebe, m.
Kugel, f. Erdball, m. kaule, f.
Elemente, pl. žiwlowé pl.
Kreis der Erde, m. okrsslek zemský, obor swěta, m.
Umkreis, m. okolek, okrsslek. m.
Gestirn, n. hwězdnatost, f.
Stern, m. hwězda, f.
Saturn, m. Hladolet, m.
Jupiter, m. Kralowec, Kralomoc, m.
Mars, m. Smrtonoss.
Sonne, f. slunce, n.
Sonnenstäubchen, n. slunečný prássek, m.
Merkur, m. Dobropán, m.
Venus, Wenusse, f.
Morgenstern, m. dennice, f. rannj hwězda; f.
Abendstern, m. zwjřednice, f.
Mond, m. měsýc, m.
Neumond, m. nowý měsýc, nowměsýce, m.
Spitziger Mond, rohatý měsýc.
Leztes Viertel, poslednj čtwrt, měsýc hrbowatý.
Vollmond, m. plný měsýc, m. měsýc naplné.
Licht, n. swětlo, n.
Sonnenstrahl, m. paprslek slunečný, m.
Finsterniß, f. Dunkel, n. tma, temnost, f. mrákota, f. possmaurno, n.
Schatten, m. stjn, m.
Sonnenfinsterniß, f. zatměnj slunce, n.
Mondsfinsterniß, f. zatměnj měsýce, n.
Aufgang, od. Ost, wýchod, m. wzchod, m.
Niedergang, od. West, západ, m.
Mittag, od. Sud, poledne, n.
Mitternacht, od. Nord, půlnocy.
Angel des Himmels, f. vhel nebe, m.
Aufgang der Sonne, wýchod slunce, m.
Niedergang der Sonne, západ slunce, m.
Widder, m. skopec, m.

Stier, n. býk, m.
Zwillinge, bližency.
Krebs, m. rak, m.
Löwe, m. lew, m.
Jungfrau, f. panna, f.
Wage, f. wáha, f.
Skorpion, m. sstjr. m.
Schütz, m. střelec. m.
Steinbock, m. kozorožec, m.
Wassermann, m. wodnář, m.
Fische, ryby.
Wagen am Himmel, wůz na nebi, nedwědice. f.
Fuhrmann, wozatag, powozný, m.

Von den Elementen, und zwar von dem Feuer und der Luft: dann von dem Wetter.

Elemente, žiwlowé.
Element des Feuers, n. žiwel ohně, m.
Feuer, n. oheň, m.
Flamme, f. plamen. m.
Glanz, oder Schein des Feuers, m. blesk aneb záře od ohně.
Kleines Feuer, ohnjček, m.
Höllisches Feuer, pekelný oheň.
Himmlisches Feuer, nebeský oheň.
Feuriger Wind, ohniwý wjtr, m.
Licht, n. swětlo, n. swětlost, f.
Wärme, f. teplo, horko.
Hitze, f. wedro, n. horko, parno, n.
Hitze des Feuers, horkost, páliwost ohně, f.
Rauch, m. dým, deym. m.
Dampf, Dunst, m. pára, f. epara, f. požár, m.
Luftzeichen, n. vkaz w powětřj, m.
Komet, m. kometa, f. hwězda ocasatá, f. s ocasem, f.
Kälte, f. zyma, f. studeno, n.
Kühle, f. chladno, n. angenehme, chlad, chládek, m.
Frost, m. mráz, m. kleiner, mrázek, m.
Dunkle Finsterniß, mrákota, tma, temnost f.

Schatten, m. stjn, m.
Wetter, es sey gut oder böse, počasy, powětřj, n.
Schönes, stilles Wetter, pěkný, tichý čas, m.
Helles Wetter, gasný čas, gasno, n. wygasněnj, n.
Windstille, f. ticho od wětru, n.
Trübes Wetter, mračno, nebe mračné, kalné.
Ungewitter, n. bauřliwé powětřj, bauře, f.
Ungewitter auf dem Meere, bauře na moři, f.
Aprilwetter, n. dubnowé počasy, dubnowé powětřj, n.
Wind, m. wjtr, m.
Westwind, západnj wjtr, m.
Nord westwind, wjtr mezy západem a půl nocy.
Nordwind, půlnočnj wjtr.
Ostwind, m. wýchodnj wjtr, m.
Südwind, m. polednj wjtr, m.
Brausender Wind, Sturmwind, n. saukawý, bauřliwý wjtr.
Lüftchen, sanfte Luft, wětřjček, m. tichý, libý wětřjk, m.
Windbraut, f. wicher, m.
Regenbogen, m. duha, f.
Kreis um den Mond, od. um die Sonne. obruč, f.
Donner, m. hrom, m.
Donnerwetter, n. hromobitj, n. hřjmánj, n. hřjmota, f.
Donnerstrahl. m. uděřenj hromu, m.
Blitz, m. Blitzen, n. blýskánj, n. blýskota, f.
Erdbeben, n. země třesenj, n.

Vom Wasser, und Gewässer.

Wasser, n. woda, f.
Flußwasser, n. od. flüssendes Wasser, woda řjčná, tekutá.
Quellwasser, n. woda ziwá, pramenitá, f.

Regen-

Regenwasser, n. woda desstowá, f.
Teichwasser, n. woda rybničná, f.
Seewasser, n. woda gezerni, stehendes, stogatá.
Tropfen, m. krůpěge, krápě, f. kapka, f.
Meer, m. moře, n.
Seuchte Meer, moře mělké.
Sandbänke, mělčiny na moři.
Ebenes Meer, rowné moře, hladina moře f.
Krümmedes Meeres, od. Meerbusen, m. zátoka mořská, křiwolakost, f. chobot, m. lůno moře, n.
Ebbe und Fluth, oder Ablauf, u. Anlauf des Meers, odstupowánj ubýwánj moře, wystupowánj, přibýwánj, zewřenj moře, n.
Wasserfluth, f. Ueberlauf des Meeres, rozwodněnj moře, n. potopa, f.
Welle, Woge, f. wlna, f. viele, wlnobitj, n.
Wirbel im Wasser, m. wjr v wodě, m.
Strudel, m. hlubina bezedná, f.
Ufer, Gestade des Meers n. břeh mořský, m.
Hafen des Meeres, m. přjstaw mořský; wpád řeky do moře m.
Fluß, m. řeka, f.
Urquell, Ursprung, m. zřjdlo, n. pramen, m
Bort eines Flußes, m. krag, okragek řeky, m.
Gestade eines Flußes, břeh řjčný, v řeky.
Strom, m. řečisstě, n. stoka, f.
Furt, f. brod, m. přjwoz, m.
Wasserfall, m. spád wody.
Anlauf des Wassers, m. zwodněnj řeky, n. přjtok, m.
Bach, m. potok, m.
Regenbach, m. potok desstowý, n.
See, m. gezero, n.
Pfütze, f. lauže, f. kalužina, f. močidlo, n.
Lacke, f. tratiwod, m.
Weiher, Fischteich, m. rybnjk, m.

Brücke, f. most, m.
Pfähle, m. pl. kolj, n.
Faßbrücke, f. zwibacý most, m.
Wassergitter, n. staw neb splaw v rybnjka, m.
Damm, Wall, m. bráz, f.
Wasserrinne, *f.* wodnj žlab, m.
Wasserfurchen, pl. wodnj strauby, stoky.
Brunn, m. studnice, *f.*
Wasserleitung, *f.* wedenj wody, n. hnánj wody, n.
Brunnenquell, m. pramen studničný, m. studýnka, *f.*
Brunnengalgen, m. ssibenka, *f.*
Brunnenscheibe, *f.* kolo, n. skřipec v studnice, m.
Kette, *f.* řetěz, m.
Schöpfeimer, m. okow studničný, m.
Seilzieher, m. tahaun wážný, m.
Schwenkel, m. wáha studničná, *f.*
Röhrkasten, m. kassna, *f.*
Wasserröhre, *f.* wodnj trauba, *f.*
Kanal, m. žlab, m.
Brunnenröhr, Spritzröhr, pl. *f.* studničné aneb rauruj střjkačky, pl.
Wasserspritze, *f.* stogan, m. čep, m.
Hahn, m. kohautek, m.
Ueberfahrt, *f.* přjwoz, m.
Sauwälze, *f.* kalisstě, n. kal, m.
Kloak, *f.* stoka nečistot, *f.*
Misthaufe, m. hromada hnoge, *f.* hnogisstě, n. smetisstě, n.
Warmbad, n. teplice, pl. teplá lázeň, *f.* wary, pl. m.
Wolke, *f.* oblak, m.
Nebel, m. mlha, *f.*
Thau, m. rosa, *f.*
Regen, m. dessť, m. prsska, *f.*
Dünner Regen, m. drobný dessť, m.
Gußregen, m. ligawý dessť, ligawec, m. přjwal, m.
Platzregen, m. přjwal s wétrem, m.
Tropfen, m. krápěge, *f.* krůpě, *f.*
Wasserblase, *f.* bublinka wodnj, *f.*

Dach-

Dachtraufe, *f.* kap, m. kapánj ze střech n.
Reif, m. padlý mráz m.
Schnee, m. snih, m.
Schneegestöber, n. chumelice, mit Regen vermischt, clota *f.*
Hagel, m. Hagelwetter, kraupy, pl. *f.* krupobitj, n.
Frost, m. mráz, m.
Eis, n. led, m.
Eiszapfen, m. ropauch ledowy, m.
Uebles, schlechtes Wetter, n. nečas m. powětřj, n.

Von der Erde, und ihrer Verschiedenheit vermöge der Natur.

Erdreich, n. země, *f.*
Erdkreis, Erdboden, m. okrssek zemský, země m. obor, m.
Morgenland, n. wýchodnj země, od. kra. kragina, *f.*
Land gegen den Niedergang, n. západnj země, *f.*
Land gegen Mitternacht n. půlnočnj země, *f.*
—— gegen Mittag, n. polednj země *f.*
Oberfläche, *f.* der Boden des Erdreichs, m. twář země, *f.*
Landschaft, *f.* kragina *f.* země, *f.*
Vogtland, n. Vogtey, kragina podmaněná *f.*
Königreich, n. králowstwj, n.
Herrschaft. *f.* panstwj, n.
Landschaft, *f.* Gebiet, n. podkragj, n. krag okolo města, m. podkrag, m.
Kirchsprengel, m. osada, *f.*
Insel, *f.* ostrow' m.
Hafen, m. přjstaw mořský, m.
Schiffstelle, od. Stäte, stanowisstě, n. přjstaw lodj, m. čerpadlo, n.
Ort. m. mjsto, n.
Feld, n. pole, n.
Bauſeld. n. popluzj, n.
Acker, m. rolj, *f.*

Feld=

Feldgut, n. statek poz zemský, m.
Lehengut, n. lehen, m. lehno, n. lenný statek, m. manstwj, n.
Meyerhof, m. dwůr, dworec, m.
Furche, *f.* zábon, m. im Felde, Wasserfurche, *f.* brázda, rozwor, m. rozhor m.
Graben, m. přjkop, m.
Weide *f.* pastwisste, n. pastwina, f. pastwy pl
Wiese, *f.* lauka, *f.*
Grasplatz, m. trawnjk, m.
Hartes Erdreich wo nichts wächst, n. temenisste, n.
Riedplatz, m. rokytné mjsto, n.
Binz, n. sytisste, n.
Weidengesträuch, n. wrbisste, n. wrbina, *f.*
Dorngesträuch, n. trnisste, n.
Gesträuch, n. metlisste n.
Garten, m. zahrada, křowý *f.*
Baumgarten, m. sstěpnice, *f.* sad, m.
Lustgarten, m. rozkossná zahrada, *f.*
Weingarten, m. Weinberg, m. winice, *f.* hora winičná, *f.* winohrad, m.
Thiergarten, m. obora *f.* zwjřecý zahrada *f.*
Wald, m. les, m.
Dichter Wald, m. hůstý les, m.
Forst, m. pastewný les, m.
Hayn (den Göttern heilig) m. poswatný hág, m.
Hauwald, m. meytný les, hág, m. meyto n.
Lustwald, m. weselý, rozkossný hág, lesýk, m.
Wasen, m. drn, m.
Landstrasse, *f.* obecná, králowská sylnice, *f.*
Gäher Ort, m. přjkré mjsto, n.
Schroffer Ort, n. neschodné mjsto, n.
Einöde, *f.* Wüste, *f.* pausst, pusté mjsto, n. pustina, *f.*
Abgesonderter, einsamer Ort, m. saukromj,

mj, n. saukromné místo, n. samotina f.
Unter irdischer Gang, m. průchod, m. průchodissté podzemnj, n. sstola, *f.*
Höle, *f.* geskyné, *f.*
Höle der wilden Thiere, *f.* daupé, n. peless, *f.* brloha, *f.*
Unterirdisches Gewölbe, n. sklep podzemnj, m.
Grube, *f.* jáma, *f.* důl, m.
Grübchen, n. jámka, *f.* důlek, m.
Spalte der Erde, *f.* rozsedlina, sstérbina rozpuklina zemé, *f.*
Abgrund, (bodenloses Loch) m. propast, bezedná hlubina, *f.*
Fuhrt, *f.* brod, m.
Ebene, *f.* rowina, rowen, *f.*
Berg, m. hora, f. wrch, m.
Vorgebirge, n. předhořj, n.
Gipfel, od. Spitze eines Berges, n. wrch) wrssek, (wýsost hory, f.
Abhang des Berges, strán, f.
Rücken eines Berges, m. hřbet od. páteř hory,
Das Unterste am Berge, der Fuß eines Berges m, zpodek m. zpodnj pata hory, *f.*
Die Seiten des Berges, bocy hory, pl. m.
Hügel, m. wrssek, m. hůrka, *f.* pahrbek, kopec, m.
Thal, n. vdolj, n. dolina, *f.*
Kluft, *f.* klauja, *f.* těsné místo, n.
Erzgrube, *f.* důl rudnj, m.
Goldgrube, *f.* zlátý důl, n.
Silbergrube, *f.* střjbrný důl, m.
Salzgrube, f. slaný důl, m.
Felsen, m, skála, *f.*
Steinbruch, m. lom kamene, m.
Sandgrube, *f.* pjskowý, pjsečný důl, m.
Boden der Erde, m. dno zemé, n.
Feuchtigkeit der Erde, f. wlhkost, wláha země, *f.*

Erd-

Erdscholle, *f.* hruda, f. trupel, m.
Erdgeruch, m. zemina, f.
Thon, Leim, m. hljna f.
Stein, m. kámen, m.
Sand, m. pjsek, m.
Grieß, m. drobný pjsek, m.
Koth, m. bláto, n.
Sumpf, m. bahno, n.
Letten, m. gjl, m.
Kreide, f. křjda, f.
Staub, m. prach, m.
Stauberde, f. prst, f.

Von den Metallen.

Metall, allerley Erzt, n. kow. m. ruda, f.
Gold, n. zlato, n.
Feines, reines Gold, n. ryzý, samočisté zlato, n.
Silber, n. střjbro, n.
Feines Silber, n. čisté samo střjbro, n.
Silberscheiben, n. střjbbro na kruhy zdělané, n.
Quecksilber, n. rtuť, f.
Silberschaum, m. střjbrná pěna, f.
Erzt (Kupfer) n. měd, f.
Kupfer, n. zwonowina, f. (měd) f.
Meßing, n. mosaz, m.
Kobald, m. kyz, m.
Kupfergrün, n. Grünspan, rez, neb kwět mědi, m. (krunsspát)
Kupferschaum, Erztschlag, m. ssupina od mědi, okuge, f.
Eisen, n. železo, n.
Stahl, m. ocel, m. od. f.
Kernstahl, m. ocel gádrná, *f.*
Funken von glühenden Eisen, f. giskry ohniwé, od. železa, řeřawé okuge, f.
Bley, n. olowo, n.
Zinn, n. cyn. ceyn, m.
Bleyerzt, n. olowěná ruda, f.
Bernstein, m. čistec, m.
Schwefel, m. sýra, f.
Salz, n. sůl. f.
Bergsalz, n. sůl kopaná, f.
Salpeter, m. sanýtr, m. sanytrowá sůl, f.
Schießpulver, n. prach ručničný, m.
Glas, n. sklo, n.
Bleiweis, n. pleweys m. ličidlo, n.

Alaun,

Alaun, m. kamenec, ledek, m.
Erdschwefel, m. kli syrnaté, n.
Schlacke, f. truska pěna, f.
Goldschlacke, f. truska od zlata, f.
Arsenik, n. vtreych, m.
Rötelstein, m. červená ruda, f.
Steinkohlen, pl. kamenné vhlj, n.
Steinöhl, n. klj, n.
Schwefelgestank der Erde, m. sýrnatý smrad země, m.

Von den Steinen und Edelsteinen.

Stein, m. kámen, m.
Quaderstein, m. čtwerbraný kámen, m.
Mühlstein, m. mleynský kámen, m. žernow, m.
Steinfels, m. skála, f.
Gäher Fels, m. přjkrá skála, f.
Sandstein, m. Toffstein, m. pjskowý kámen, m.
Wetzstein, m. brus, m.
Reibstein, m. Bimsstein, m. třjcý, djrkowatý kámen, mořská pěna, f.
Kieß, m. sskřemýnek, m.
Gries, n. sskřemenjčko drobné, n. pjsek řjčný, m.
Sand, m. pjsek, m.
Grob Sand, m. obhraubný pjsek, m.
Kleiner Sand, m. drobný pjsek, m.
Kieselstein, m. sskřemen, oblátek, oblátkowý kámen, m.
Ziegelstein, m. cyhla krycý, f.
Probierstein, m. prubjrský kámen, m.
Oelstein, m. olegný kámen, m.
Feuerstein, m. křesacý kámen, m.
Glas, n. sklo, n.
Katzensilber, n. kočičj střjbro, n.
Gips, n. sádra, n.
Kalk, m. wápno, n.
Ungelöschter Kalk, m. nehaſſené wápno, n.
Wasserstein, m. wodnj kámen, m.
Donnerstein, m. hromowý kámen, m.

Schramm

Schwammstein, m. hubowatý kámen, m.
Marmorstein, m. mramor, m.
Edelstein, m. drahý kámen, m.
Blutstein, m. krewný kamen, m.
Kristall, m. křisstál, m.
Adlerstein, m. orlicj kámen, m.
Perle, f. perla, f.
Krötenstein, m. žabj kámen, m.
Siegstein, m. wjtézný kámen, m.

Von den Bäumen überhaupt, und ihren Theilen.

Baum, m. strom, m.
Bäumchen, n. strůmek, m. stromeček, m. im Garten gepflanzter Baum, m. strom sazený, zahradnj sstép, der Früchte trägt, m. strom stepný, m.
Wilder Baum, m. planý strom, m.
Planze, f. bylina, pláň sazenice, f.
Wurzel, f. kořen, eine kleine, kořjnek, m.
Stamm eines Baumes, m. pařez, kmen, m. aneb peň stromu,
Block, m. kláda, f. sspalek, m.
Ast, m. wětew, f.
Zweig, m. ratolest, f.
Aestlein, Zweiglein, n. wětwička, ratoljstka, f.
Laubast, m. mágowj, n.
Schoß, m. kmen mladistwý prautek, m. odnož, f.
Propfreiß, Belze, raub, m.
Nebenschoß, m. wlček, pazauch, m.
Gärte, f. prut, m.
Ruthe, f. metla, f.
Knebel, m. odnož od kořené, f.
Rinde, f. kůra, f.
Innere Rinde, f. lyko, n.
Gipfel, die Spitze, des Baumes, m. wrch stromu, m.
Blatt, n. list, m.
Blättchen, n. ljstek, m.
Knospe. f. pupenec, & pupen, m. paupě, n.

Fäser=

Fäserchen, n. wlássenj, wlásseničko, čmeyřjčko, n.
Aederchen, n. žilky, pl. f.
Mark, n. střžeň, mozk m.
Blüte, f. kwét, m.
Frucht, f. owoce, n.
Saft, m. sstáwa, mjza, f.
Wäßrichkeit, f. wodnatost, f.
Zäpfchen, od. Kätzchen an den Nußbäumen, n. ssissky neb kotiata, n.
Dorn, m. trn, m.
Mooß, n. mech, m.
Gummi, n. pryskyřice, f.
Mistel, f. mélj, n.
Knorr am Baume, m. suk stromu, m.
Weiße eines Baumes, n. blána, bélost dřewa, f.
Holz, n. dřewo, n.
Fuder Holz, m. wůz dřjwj, m.
Holzhaufe, Holzstoß, m. hranice, hromada dřjwj, f. halda dřjwj, f.
Spähne, f. třjska, f.
Scheiteln Holz, polenj, n. prosstépj n. sstjpané dřjwj, n. klápty, polena, einzelnes Stück. Scheitel Holz, n. poleno, n.

Von Gartenbäumen.

Garten, m. zahrada, f.
Gärtchen, n. zahrádka f.
Gärtner, m. zahradnjk, m.
Thiergärtner, m. obornjk, m.
Kräutler, m. zelnjk, m.
Weingärtner, m. winař, winçaur, m.
Zaun, m. plot, m. obrada, f.
Lustgarten, m. zahrada rozkosse, rozkossná, f. rág, m.
Obstgarten, m. stépnice, f. sad, m.
Thiergarten, m. obora, f.
Pflanzgarten, m. planjssté, n.

Apfelbaum, m. gabloň f.
Amarellenbaum, m. meruňkowý ſſtěp, t. ſtrom, m.
Quittenbaum, m. gdulowý ſtrom, m.
Pomeranzenbaum, m. pomerančowá gabloň, f. (ſtrom)
Birnbaum, m. hruſſkowý ſtrom, m. hruſſka. f.
Pfirſchenbaum, m. břeſkowý ſtrom, m. břeſkew, m.
Feigenbaum, m. fjkowý ſtrom, m.
Lorberbaum, m. bobkowý ſtrom, m.
Kirſchenbaum, m. třeſſňowý ſtrom, m. třeſſně, f.
Miſpelbaum, m. nyſſpulowý ſtrom, m.
Maulbeerbaum, m. moruſſowý ſtrom, m.
Pflaumen, od. Zwetſchenbaum, m. ſljwowý, ſſweſtkowý ſtrom m. ſljwa, ſſweſtka, f.
Laube im Garten, f. beſeda, f. laubj, n.
Nußbaum, m. ořechowý ſtrom, m. ořech, m.
Oelbaum, m. oljwa, f. oljwowý ſtrom, m.
Oelbaumgarten, m. oljwowá zahrada, f.
Holunderbaum, m. bez, m. bezowý ſtrom, m.
Wunderbaum, Kreuzbaum, m. ſkočcowý ſtrom, m.
Spindelbaum, m. breſlenowé dřewo, n.
Gartenbeet, n. zábonec, záhrobec na zahradě, záhon, m.

Von den Baumfrüchten.

Frucht, f. owoce, n.
Obſt, n. owoce ſſtěpné, n.
Frühobſt, n. owoce rané, raučj, u.
Spätes Obſt, n. owoce pozdnj, ležaté, n.
Obſt, das abfällt, n. owoce padané, n. pádel, m.
Stiel, m. ſſpička, f.
Schalenobſt, n. owoce s ſſkořepinau, n.

Nuß,

Nuß, f. ořech, m.
Beere, f. gahoda, f.
Kern, m. gádro, zrno, n.
Häutlein, n. kožka, f.
Steinchen im Obst, n. kamenjčko, n.
Butz, Ros am Obst, m. pupček, pucek, m.
Schále, Schelfe, f. ssupina, f.
Eßig, n. masytost, f.
Apfel, m. gablko, n.
Paradiesapfel, m. ragské gablko, n.
Küttenapfel, m. gdaule, kutna, f.
Birn, f. hrusska, f.
Holzbirn, f. planá hrusska, f.
Säuerliche Birn, f, hrusska nawinulá, nákyslá, f.
Gartengemüse, n. waření zahradnj, n.
Rothe längliche Birn f. paryská, červená obdýlná, obdlaužná hrusska, f.
Speckbirn, f. hrusska sladká, hedwábnice, f.
Honigbirn, f. medowka, f.
Steinbirn, f. kamenitá hrusska, f.
Muskatellbirn, f. musskatelka, f. owesnice, f.
Jakobsbirn, f. jakubinka, f.
Zapfenbirn, f. pasowka, f. čapatá hrusska, f.
Feige, f. fjk, m.
Feigenkorn, n. fjkowé zrno, n.
Hülse, od. Häutchen der Feigen, n. ssupinka, f. kožka fjkowá, f.
Korb mit Feigen, m. wossitká fjkuw, f.
Pferschig, m. břeskew f.
Morelle, f. meruňka f.
Mispel, f. nyssple. f.
Speierling, m. wosskeruse, f.
Maulbeere, f. pl. marusse, morusowé gahody, f. pl.
Kirsche, f. třessně, f.
Weichsel, f. wissně, f.
Wilde Kirsche, f. planá třessně, f.

Pflau-

Pflaume, *f.* Zwespe, sljwa, sswestka, *f.*
Roßpflaume, *f.* hlussice, *f.* konská sljwa *f.*
Herbstpflaume, *f.* podzymnj sljwa, *f.*
Schlehe, *f.* trnka, *f.*
Wurmstichige Nuß, f. červiwý ořech, m.
Nußschale, *f.* ořechowá sskořipka, *f.*
Nußbutz, m. lussinka w ořechu, *f.*
Nußkern, m. ořechowé gádro, n.
Muskatnuß, *f.* musskátowý ořech, m. musskátowá kulka, *f.*
Kraut, n. bylina, *f.* zelina, f. 2) Kohl, zelj, n.
Haselnuß, *f.* liskowý ořech, m.
Welsche Nuß, *f.* wlasský ořech, m.
Oelbeere, *f.* oljwa, oljwka, *f.*
Eingemachte Oliven, *f.* oljwky z láku, *f.*
Olivenstein, m. oljwowá pecka, *f.*
Oel, n. oleg, m.
Oelhefen, f. olegné kwasnice, *f.*
Lorberbeeren, *f.* bobky
Pfefferkorn, n. zrno pepře, pepřowé, n.

Von wilden Bäumen.

Kästenbaum, m. kasstanowý strom, kasstan m.
Eichenbaum, m. dub, m. dubowý strom, m.
Eichwald, m. dubowý les, m. daubrawa, f. dubina, f.
Tannenbaum, m. gedle Fichte, f. smrk, m.
Kiefer, f. borowice, f.
Wilde Fichte, f. sosna f.
Kiefernwald, n. bor, borowý les, m.
Buche, f. Buchbaum, buk, m.
Hagebuche, f. habr, m.
Birkenbaum, m. břjza f.
Ahorn, m. gawor, m.
Ahornwald, m. gaworowý les, m.
Pappelbaum, m. topol bjly, m.
Espe, f. osyka, f.

Eiben

Eibenbaum, m. tis, m.

Linde f. Lindenbaum, lipa, f.

Eschbaum, m. gesen, m.

Erle, f. Erlenbaum, wolsse, f.

Maßholderbaum, m. břek, m.

Spindelbaum, m. brslen, m.

Lerchenbaum, m. dřjn, m.

Lorberbaum, m. bobkowý strom, m.

Weidenbaum, m. wrba, f.

Weidengesträuch, n. wrbisstě, wrbj, n. wrbina, f.

Weidengärte, f. wrbowý prut, m.

Wacholder, m. galowec, m.

Mirthenbaum, m. myrtowý strom, m.

Pantoffelholz, n. korkowé dřewo, n,

Wilde Baumfrüchte.

Wilde Feige, f. planý fjk, m.

Dattel, f. daktyle, *f.*

Eichel, f. žalud, m.

Gallapfel, m. dubowá kulka, f.

Buchelchel f. bukwice, f.

Hagapfel, m. plané gablko, n.

Zirbelnuß, *f.* borowá ssisska, f.

Heidelbeeren, pl. borůwky, f. wranj oka, pl. f.

Lorbeern, pl. f. bobky, pl. m.

Wacholderbeeren, f. galowcowá zrna, n.

Harz, n. pryskyřice, f.

Pech, n, smůla, smola, f.

Von Früchten überhaupt.

Staude, f. keř, m. kleine, křjček, m. podekřj, n.

Gestaude, n. Gestrauch, n. křowina, f. křowj, hausstj, n.

Gerte, Ruthe, f. metla, f. prut, m.

Haselstaude, f. liskowj, n. ljska, f.

Wacholderstaude, f. gas lowec, m.
Schlehendorn, n. trnj, n. Schlehen, trnky.
Brombeerstaude, f. ostružina, f.
Brombeeren, pl. ostružiny.
Himbeerstaude, f. malinowý křjček, m.
Himbeer, pl. *f.* maliny, pl. f.
Maulbeerstaude, f. bloh m. hložj, n.
Dorn, m. trn, m. trnj, n.
Dornhecke, f. trnisstě, trnj, n.
Hagedorn, m. ssjpek, m.
Kreuzdorn, m. bodlák, m. bodláčj, n.
Geißklee, m. kozý dětel, m.
Zilland, n. wlčj lýko, n.
Sandweiden, giwj, n. mladistwé wrbj, n.
Heyde, f. wřes, m.
Mundholz, n. ptačj zob, m.
Melonen, pl. dýně, pl. melauny, pl.
Stechpalmen, f. pl. lesnj gehlice, f. pl.
Papierstaude, f. rokytj papjrowé, n.
Heydenschmuck, m. kokořjk lesnj, m. ferula, f.
Waldrebe, f. Faulbaum m. černý posed, m.
Sauenbaum, m. sabina, f. klássterská chwogka, f.
Epheu, m. břečtan, m.
Süßholz, n. lékořice, f. sladký kořen, m.
Kümmelholz, n. kassa, f.
Rohr, n. trest, m. třtina, f.
Seerohr, n. sytj, n. cýwka, f.

Die Rose, und der Weinstock.

Rosengarten, m. růžowá zahrádka, f.
Rosenstock, m. růžowý strumek, ssjpek, m. růže, f.
Rose, f. ruže, *f.* růžowý kwět, m.
Leibfarbige Rose, f. tělná růže, f.

Heckenrose, f. planá, ssjpkowá ruže, f.
Rosenknospe, f. ružowý pupen, m. pupenec, m.
Das Weiße unten an den Blättern, m. bjlý spodček, nebýtek, m
Weingarten, m. winice, f.
Weinstock, Rebstock, m. winný kmen, keř, m.
Reblaub, n. winné laubj, n.
Setzrebe, f. sázar, m. sazenice, f.
Ueberschüßling, m. rýwa, f.
Alter Rebstock, m. kywák, m. rozwod, m. hřjženice, f.
Rebschoß, Rebe, f. winná ratolest, f.
Schnittling, m. slaupek, n.
Fruchtbarer Schoß, m. oblauk, matečnjk, m.
Geschnittene Gerte, f. podpusta, f. dědic, zřjzek. m.
Bogurte, f. podlom, pazauch, m.
Rebvögel, n. sslahaun. m.
Gabeln an den Weinreben, n. ručičky, f.
Weinrebe, f. rýwa, f.
Rebblatt, n. winný list, m.
Traube, f. hrozen, m.
Kamm, an Trauben, m. sspička, f.
Traubenbeere, f. zrno winné, n.
Rosinen, f. rozynky, f.
Most, m. mest, m.
Hefe, f. drozdj, n.
Wein, m. wjno, n.
Weinlein, n. wjnko,
Dröster, pl. pecyčky winné.

Von Kräutern überhaupt und ihren Theilen.

Kraut, n. bylina, zelina, f.
Krautchen, n. bylinka, zelinka, f.
Getreide, n. obilj, obilé, n.
Hülsenfrüchte, Gemüse, n. wařenj polnj, n.
Gartengemüse, n. wařenj zahradnj, n.
Wurzel, f. kořen, m.
Fäserchen daran, žilky.
Rübe, f. řjpa, řepa, f.
Stengel am Kraut, m. kosstál, m.

Knote, Knopf, am Kraut-stengel, m. článek, sauček. m.
Zarte Kräuter, Keime, Erstlinge, f. mladistwé bylinky, wýstřelky, f. m.
Zäserchen, an Wurzeln, pl. wlássenj, n. čmeyřj, n.
Falte, f. wráska, f.
Zweiglein, n. kosstiálky m.
Blatt, n. lißt, n.
Blumenwädel, Dolder, m. korunka, f. wrcholjk, m.
Blume, f. kwět, m. kwětina, f.
Blümchen, n. kwjtek, m.
Fäserchen mitten in der Blume, pýřka, n. nitky, f. pl.
Balk, m. mjssek, m.
Wolle an den Kräutern, f. peyřjčko, n. wlnka, f.
Stachel, Dorn, m. osten, trn, m.
Same, m. semeno, n. sýmě, semýnko, semjčko, n.
Saft der Blumen, od. Kräuter, m. mjza, sstáwa, f.
Blumen, pl. kwjtj, n. kwětiny.
Büschlein, Handvoll, n. hrst, prjhrsstlj, n.
Garbe, f. snop, m.
Strauß von Blumen, m. kytka, f.

Von den Feldfrüchten, und Feldkräutern.

Getreide, n. obilj, obilé, n.
Halm, m. stéblo, stýblo obilné, n.
Halmknote, m. sauček, článek na stéble, m. kolinko, n.
Kornähre, f. klas obilný, m.
Körnlein, n. zrno, zrnko, zrnýčko, n.
Spitze an der Aehre, f. wosyna, f.
Kornhülse, f. lusstinka, f. kožka okolo zrna, f.
Stroh, n. sláma, f.
Spreu, f. pléwa, f.
Dünger, m. mrwa, f.

Wet-

Weitzen, m. pssenice, f.
Rocken, m. Korn, n. žito, n.
Gersten, f. gečmen, m.
Gerstenhäutlein, n. gečná pléwa, f.
Gerstenkorn, n. gečné zrno, n.
Kraftmehl, n. kraupy pssenične pl. krupice, f.
Haber, m. owes, m.
Graupen, f. kraupy, pl. f.
Reiß, n. reyže, f.
Hirse, f. proso, n. gábly. pl. f.
Heydenkorn, n. pohanka, f.
Welsche Hirsche, f. ber, m.
Flachsdotter, m. hubilen, m.
Brandweitzen, m. powazka, f.
Unkraut, n. kaukol, m.

Hülsenfrüchte.

Hülsenfrucht, f. wařenj polnj, n.
Hülsen, Schotten, f. lusk, m. lusstina, f.
Bone, f. bob, m.
Bonenstengel, m. bobowý stauupek, m.
Bohnenacker, m. bobowé pole, n.
Erbsen, f. hrách, m.
Linse, f. čočka, ssocowice, f.
Zisererbse, f. cyzrna, f. Fisolen turecký hrách, m.
Wicke, *f.* wikew, *f.*
Bockshorn, n. Řecké seno, n.
Flachs, n. len, m.
Hanf, m. konopě, f.

Gartenfrüchte.

Gartenkraut, n. zahradnj zelina, *f.* neb wařenj, n.
Kraut, n. zelj, n.
Kräutchen, n. zeljčko, n.
Krautgärtner, m. zelnjk, petrželnjk, m.
Garten, m. zahrada, f.
Krautgarten, m. zahrada pro wařenj, *f.*
Balsam, m. balssám, m.
Basilien, *f.* bazalika *f.*

Meyer, m. bljt, m.
Wegwart, f. čekanka, f.
Beyfuß, m. černobyl, m.
Knoblauch, m. česnek, m.
Knoblauchgarten, m. česnekowá zahrada, f.
Hopfen, m. chmel, m.
Zwiebel, m. cybule f.
Pfeb Plutz, djné, f. plucar, m.
Erdbeerkraut, n. gahodnjk, m.
Wegrich, m. gitrocel, m.
Kappiskraut, n. hlawaté zelj, n.
Senft, m. hořčice, f.
Spargel, m. hromowé kořenj, n.
Kappern, f. kappary, pl.
Kohl, m. kapusta, f. zelj, n.
Krauskohl, m. kapusta . zelj kadeřawé, n.
Seckrübe, f. kolnjk, m.
Dill, m. kopr, m.
Fenchel, m. kopr wlaský, m.
Botsbarth, m. kozý brádka, f.
Kreen, m. křen, m.
Rettig, m. řetkew, f.
Bürgel, Bürzelkraut, n. kuřjnoha, f.
Milten, f. lebeda, f.
Seeblume, f. lekno, n.
Lattich, m. locyka, f.
Färberröth, n. mařena, f.
Münz, f. máta, f.
Bachmünz, f. máta planá, f.
Wassermünz, f. Krausmünz, f. máta kadeřawá, wodnj, f.
Quendel, m. mateřj dausska, f.
Gänsdistel, f. mléč, m.
Melone, f. melaun, m. djné, f.
Gelbe Rübe, f. mrkew f. řepa žluta, f.
Meliße, f. meduňka, f. melissa, f.
Gurken, Omurken, f. okurka, f.
Gurkensalat, m. okurkowý salát, m.
Pfeffer, m. pepř, m.
Petersil, m. petržel, f.
Lauch, m. por, m.
Hanenfuß, m. pryskyřnjk, m.

Rübe, f. řepa, f.
Rübchen, n. řepka, f.
Kresse, f. řeřicha, f.
Steinkresse, f. řeřicha lesnj, stěničnjk, m.
Brunnenkresse, f. řeřicha potočnj, f.
Meerrettich, m. řetkew, f.
Rettichel, m. řetkwička, f.
Bockshorn, n. seno Řecké, n.
Pappel, f. sléz, Ibisch, sléz wysoký, m.
Bazillen, stračj nůžka, f.
Kamelheu, od. Stroh, n. sytj wonné, n.
Safran, m. ssaffrán, m.
Salbey, f. ssalwěg, f.
Wurmsamen, m. sskřekawičné semeno, n.
Spenat, m. sspinák, m.
Endivie, f. sstěrbák, m.
Kartendistel, f. sstětka f.
Ampfer, m. sstiowjk, m.
Sauerampfer, m. sstiowik konský, m.
Hasenampfer, m. sstowjk zagečj, m.

Kerbelkraut, n. třebule, f. kerblják, m.
Kürbis, m. tykew, f.
Wilder Kürbis, m. tykwice zámořská, f.
Boborellen, Judenkirschen, f. wissné židowské, měhunky, f.
Alantwurz, f. woman, m.
Krähfuß, m. wrannj noha, f.
Meisterwurz, f. wssedobr, m.

Wohlriechende Kräuter.

Wohlrichende Kräuter (zu Kränzen) byliny wonné, (wěnečné)
Augentrost, m. ambrožka, f. swětljk, m.
Basilien, f. bazalika, bazalička, f.
Stabwurz, m. brotan, m.
Schlüßelblume, f. bukwice bjlá, f.
Kornblume, f. chrpa, f.
Beyfuß, m. černobyl, m.

Bel-

Fiole, f. fiola, fiala, f.
Merzviolen, f. fiala brunatná, f.
Enzian, m. hořec, m.
Merzblume, f. březnowý kwět, m.
Nelke, f. karafiát, m. karaffilát, m.
Cardbenedikt, m. ostropes, m.
Dill, m. kopr domácý, m.
Gelb Schwertel, m. kosatec domácý, m.
Steinklee, komonice, f.
Tausendschön, n. kwět milosti, m.
Lewandel, f. lewendule, f.
Liebstöckel, m, libček, m.
Münz, f. máta, f.
Maßliebe, f. matečnjk menssj, m. sedmikrása, f.
Quendl, m. materjdaussta, f.
Ringelblume, f. měsýček, m.
Dornblume, f. měsýček laučnj, m.
Vergißmeinnicht, m. otočnjk, m.
Bisenkraut, n. penjzek, m
Reinblümchen, n. plesniwec, m.
Schmalzblume, f. pryskýřnjk, m.
Kamillen, m. rmen, heřmánek, m.
Rosmarin, m. rozmaryna, f.
Rose, f. růže, f.
Wildsalbey, Traubenkraut, n. stozrnjčko, n. hroznowá bylina, f.
Ritterspern, m. swalnjk králowský, rytjřská ostruha, f.
Salbey, f. ssalwěg, f.

Heilkräuter.

Bärenklau, m. akanth, nedwědj paznecht, m.
Augentrost, m. ambrožka, f. swětljk, m.
Ruhrkraut, n. auplawičnjk, m.
Jngrün, n. barwjnek, zymostráž, m.
Biberneil, m. bedrnjk, m.
Flöhkraut, n. blessnjk, m

Bil-

Bilsamen, m. bljn, m.
Distel, f. bodlák, m.
Schierling, m. bolehlaw, m.
Stebwurz, f. brotan, m.
Betonien, f. bukwice, f.
Milzkraut, n. ceterák, m.
Feldholder, m. chebdj, n.
Kornblume, f. chrpa, f. modrák, m.
Wegwart, m. čekanka f.
Storchenschnabel, m. čapjnůsek, m.
Abbiß, m. čerkus, m.
Schlangenkraut, n. diablják, gesstěr, m.
Klee, m. dětel, m.
Wallkraut, n. diwizna, f.
Wohlgemuth, m. dobrámysl, f.
Andorn, m. gablečnjk, m.
Erdbeere, f. gahoda, f.
Erdbeerkraut, n. gahodnjk, m.
Leberkraut, n. gaternjk, m.
Heubeckel, n. gehlice, f.
Habichtkraut, n. gestřabj bylina, f.
Pestilenzkraut, n. gestřabina, f.
Spitz wegerich, n. gitrocel sspičatý, čelnjk, m.
Schlangenkraut, n. Natterwurz, f. hadj gazýček, m.
Stärkkraut, n. hledjk, n.
Entian, m. hořec, m.
Kalmus, m. prustworec, m.
Meerhirß, m. kameyka, f. wrabj symě, n.
Fahrnkraut, n. kapradj, n.
Weißwurz, f. kokořjk, ličidlo, n.
Nießwurz, f. keychawka, f.
Filzkraut, n. kokotice, f.
Wolfsmilch, f. kolowratec m. chwogka, f.
Katzenklee, m. komonice, f.
Fuchsschwanz, m, konitlec, f.
Beerwurz, f. koprnjk, m.
Nessel, Brennessel, f. kopřiwa, f.

Hasel-

Haselwurz, f. kopytnjk, m.
Wassernuß, f. kotwice, f.
Großbaldrian, m. kozljk, m.
Hünerdarm, m. kurj střewce, f.
Schwalbenwurz, f. lasstowičnjk, m.
Seeblume, *f.* lekno, n.
Nachtschatten, m. lilek, m.
Lattich, m. locyka, f.
Steinbrech, m. lomikámen, m.
——— rother, m. netjk, m.
Klette, f. lupen, m.
Tormentill, m. nátržnjk, m.
Donnerbeer, f. netřesk, m.
Wasserlinsen, *f.* okřehky, f.
Engelsuß, m. osladyč, m.
Gamanderlein, *f.* ožanka, *f.*
Wermuth, m. pelinek, m.
Gichtwurzel, f. piwoňka, f.
Fünffingerkraut, n. pětilistek, pětiprstek, m.
Osterluzey, m. podražec, m.
Gundelreb, m. poponec, m.
Stickwurz, f. posed, m.
Schafheu, Roßschwanz Katzenwadl, přeslička, f.
Eberwurz, f. pupawa, f.
Rauten, f. rauta, f.
Kamillen, *f.* heřmánek, rmen, m.
Riedgraß, n. řása wodnj, f.
Erdrauch, n. rutka polnj, f.
Mutterkraut, n. řjmbaba, *f.*
Kreuzwurz, *f.* starček, m. přjmětné kořenj, n.
Odermenig, m. řepjček m.
Gänserich, m. střjbrnjk, m. husý meydlo, n.
Wallwurz, *f.* swalnjk wětssj, m.
Winden, f. swlačec, n.
Hasenöhrlein, n. swěřepec, m.
Klebkraut, n. swjzel, m.
Binse, f. sytj, n.
Gartendistel, f. sstětka zahradnj, *f.*

Gras

Gras, n. tráwa, f.
Wegritt, m. Weggras, n. truskawec, m.
Eisenkraut, werbena f.
Eisenhut, Wolfswurz, f. womieg, n.
Weiderich, n. wrbina, f.
Reinfarn, n. wrátyč, m.
Knabenkraut, n. Fuchshoden, wstawáč, n.
Lauskraut, n. wssiwec, m.
Eibischkraut, n. wysoký slez, m.
Rhapontik, n, zeméžluč, f.

Allerley Liqueur.

Saft, m. sstiawa, f. mjza, f.
Harz, n. pryskyřice, f.
Weyrauch, m. kadidlo n.
Pech, n. smůla, f. smola, f.
Kampfer, m. kaffr, m.
Saft von Mahsamen, Oelmagensaft, m. oleg makowý, spánek, m.
Leim, m. klj, n. kleg, m.
Holzschwamm, m. dřjnowá hauba, f.
Morchel, f. smrže, f.

Vom Gewürz.

Gewürz, n. Spezerey, f. kořenj, n.
Zucker, m. cukr, m.
Zuckerkandel, m. ledkowý cukr, m.
Zimmetrinde, f. skořice, f.
Zimmetholz, n. skořicowé dřewo, n. kassya, f.
Pfeffer, m. pepř, m.
Safran, m. ssafrán, m.
Pestilenzwurzel, m. kostowý kořen, m.
Sandelholz, n. zandál, m.
Jngber, m. zázwor, m.
Nägel, f. hřebjček, m.
Kalmus, m. prustwořec, m.
Rosinen, pl. f. rozynky, pl. f.
Feige, f. fjk, m.
Kümmel, m. kmjn m.

Entian, m. hořec, m.
Bisem, m. pjžmo, n.
Muskatennuß, f. muškátowá kulka, f.
Honigthau, m. medowá rosa, f.
Weyrauch, m. kadidlo, n.
Kammeelstroh, n. sytj wonné, n.
Teufelsdreck, m. čertowo howno, n.
Aloesholz, n. ragské, Aloes dřewo, n.
Gewürzladen, m. krám kořenný, m.
Gewürzkrämer, m. kořenář, kramář kořenný, m.
Gewürzbüchse, f. kořenka, f.

Von der Seele, ihrer Verschiedenheit und von belebten Dingen:

Seele, f. duše, f.
Seelchen, n. dušička, f.
Geist, m. důch, m.
Seelenlos, leblos, bezdušný.
Leben, n. žiwot, m. das Leben hat, žiwobytný, žigicý.
Tod, m. smrt, f.
Alter, n. wěk m. hohes Alter, starý wěk, m. starost, f.
Lebenskraft, f. moc žiwná, f.
Vernunft, f. rozum, m. (rozumnost, f)
Verstand, m. smysl, (rozum, m.)
Witz, m. wtip, m.
Gemüthsart, f. natürliche, powaha. (přirozená, f.
Gemüth, n. mysl, f. duch, m.
Zeugungskraft, f. moc plodistwá, f.
Wachsthum, das Zunehmen, zrůst, m. přibytek, m.
Abnehmen, n. vbytek, m.
Empfindungskraft, f. moc čitedlná od. cýtitedlná, f.
Sinn, m. smysl, zewnjtřnj.
Empfindung, f. Gefühl, n. čitedlnost, f. cytitedlnost, f. cyt, m.
Gefühl, n. čich, cyt, m. čitedlnost, f.

Be-

Bewegungskraft, *f.* moc hnutedlná, býwawá, *f.*
Bewegung, f. hnutj, heybánj, n.
Gewächs, n. plaň, zrostlina, f.
Baum, m strom, m.
Staude, f. keř, m.
Kraut, n. bylina, f.
Thier, n. žiwočich, m. zwjře, n.
Mensch, m. člowěk, m.

Von der Nahrungskraft.

Nahrung, žiwnost, potrawa, f.
Unterhalt des Lebens, m. wychowánj žiwota.
Speise, *f.* pokrm. m. krmě, f. gjdlo, n.
Hunger, m. hlad, m. lačnost, *f.*
Hungrig, hladowitý, hladowý, lačný,
Trank, m. nápog, m.
Getränke, napogený, opogený, m.
Durst, m. žjzeň *f.*
Durstig, žižniwý.
Verdauung, *f.* zažjwánj. zažitj, n.
Blut, n. krew, *f.*
Blutreich, krewnatý, krewný.
Blutig, krwawý.
Galle, f. žluč, Gallreich, horkokrewný.
Flüssig, voll Flüßigkeit, wodokrewný.
Daher flüssiges, schleimiges Wesen, n. *Flüssigkeit*, des Körpers, wodokrewnost, *f.*
Wässerrichtes Geblüt, wodnatá krew, f.
Unverdaulichkeit des Magens, f. nezážiwost, f. nezažitj, n. sýrowost, f.
Unverdaulich, *m.* nezážiwný, m.
Reinigung, *f.* wyčisstěnj, n.
Schweis, m. pot, m. pocenj, n.
Unflath, m. nečistota, leyno, n. neřád, m.
Gähnen, n. zýwánj, n.
Recken, n. potahowánj, natahowánj se, n.
Niessen, n. keychánj, keychawka], f.
Schwarzblütig, kalokrewný.

Rotz, m. wozhek, m.
Rotzig, wozhřiwý, vwozhřený, m.
Speichel, m. ſlina, f.
Geifer, m. wýpliwek, wýchrkek. m. wypliwnutj, n.
Faum, Schaum, m. pěna, *f.*
Faumig, pěnawý,
Rauſpern, n. chrkánj,
Grölzen, Aufſtoſſen, n. řjhánj, krkánj, n.
Speien, n. dáwenj, blitj, kuckánj, n.
Harn, m. Seiche, Brunze, *f.* moč, m. ſcánky, ſſtiny, f.
Furz, m. vprdnutj, n. prd, m.
Fiſt, m. vbzdnutj, n. vbzděnj, n. bzděnj, n. bzdina, *f.* vpſſauknutj, n. pſſuk, m.
Dreck, m. howno, leyno, n.
Zeugungskraft, f. moc plodiſtwá, ploditedlná, plodná, f.
Zeugen, n. (der Kinder, plozenj, n.
Gebähren, n. rozenj, porozenj, n.
Fruchtbarkeit *f.* plodiſtwoſt, plodnoſt, f. (rodnoſt,)
Fruchtbar, m. plodný, plodiſtwý, noſný, rodný, m.
Unfruchtbar, *f.* neplodný, neplodiſtwý nerodný, m.
Same, m. ſemeno ſýmě, wýkal, m.
Frucht, *f.* plod, m.
Geburt *f.* porod, m. rodina, f.

Von der Empfindungs, und Beſinnungs-kraft.

Empfindungskraft, *f.* moc čitedlná *f.* cýtitedlná, *f.*
Empfindung, f. Sinn, m. čitedlnoſt, *f.* ſmyſl, m.
Geſicht, n. zrak, m.
Sichtbar, widitedlný, widědlný,
Blindheit, *f.* ſlepota, newidomoſt *f.*
Blind, ſlepý, newidomý, m.
Sehend, widomý, widancý.
Farbe, *f.* barwa, f.
Gehör, n. ſluch, m.

Zuhörer, m. posluchač, m.
Stumm, němý.
Stummheit, f. němota, f.
Taub, hluchý, ein wenig, náhluchý,
Taubheit, f. hluchota, f.
Ton, m. zwuk, m.
Echo, n. ohlas, gekot, m.
Schmecken, n. od. Kosten, okussenj, n. zkussenj, n.
Geschmack, m. chuť, f.
Geruch, m., od.
Riechen, n. (der Sinn) čich, čuch, m.
Geruch das Riechen zu etwas, n. woněnj, powoněnj, čitj, n.
Geruch, m. von einer Sache, wůně, f.
Fühlen, n. Befühlen, Greifen, n. od. Berühren, n. tknutj, dotknutj, hmatánj, f.
Physisches, n. körperliches Gefühl, n. hmotná čitedlnost, f.
Begierde, Lust, f. žádost, chtjč, chtiwost, f.
Abscheu, Eckel m. osskliwenj, n, osskliwost f.
Einbildung, f. smyssle n,.
Einbildungskraft, f. moc mysliwá, f. smysliwá f.
Gedächtniß, n. mět f.
Eingedenk, pamětliwý,
Erinnerung, f. zomjnánj, n. ropomjnánj, zpomenutj, n.
Schlaf, m. spanj, n. sen, m.
Schläfrig, m. ospalý, ospalec, m.
Traum m. sen m. zdánj nočnj, sněnj, n.
Wachen, n. bděnj, n. nespanj, n,
Wachsam, bdělý, bedliwý, neospalý,
Leben, n. žiwot, m. žiwobytj, n. žiwobyt, m.
Alter, n. wěk starý, m. starost, f.

Von den Farben.

Farbe, f. barwa, f.

Blů-

Blühende, liebliche Farbe, *f.* barwa kwětná, libá, *f.*
dunkle, — temná
dünne, — řjdká,
— weiße, — bjlá,
glänzende, — stkwělá,
Wasserfarbe — wodnj,
Glasfarbe, — sklenná *f.*
Schneefarbe f. — sněžná, *f.*
Milchfarbe, — mljčná, f.
Gelbe, — žlutá,
Apfelgraue. — gabkowitá,
Blaßrothe, — z bleda čerwená,
Apfelgrüne, — gdulowá,
Honigfarbe, — medowá,
Bleiche. — bledá,
Dunkelgelbe, — temně žlutá,
Goldgelbe, — zlatě žlutá,
Röthlichte, — ryssawá,
Dunkelrothe, — ztemna čerwená,
Wolfsfarbe, barwa wlčj, wlčatá, *f.*
Rothlichte, — náčerwená, přičerwená, začerwenělá, začerwenalá, *f.*
Blutrothe, — krwawá, krewná,
Lichtrothe, — gasně čerwená, plamenná,
Feuerrothe, — ohniwá
Scharlachrothe, — ssarlatowá,
Leibfarbe, *f.* — tělná,
Kästenbraune, břebjčkowá, hnědá barwa.
Purpurrothe, braunrothe, — brunatná.
Himmelblaue, — nebeská, modrá barwa, *f.*
Eisengraue, — blankytná.
Dunkelblaue, ztemna modrá.

Grau-

Graulich, —— z ſſediwa modrá, ſywá, zaſſediwělá, —
Aſchenfarbe, — popelatá.
Schwarzgelbe, —— —— zſynalá.
Todten, Leichenfarbe — —— vmrlčj, f.
Grüne Farbe, zelená barwa.
Grünlichte, —— —— nazelená, přizelená, zazelenalá, pozelenalá.
Schwarze, —— —— černá.
Schwärzlichte, —— začernalá, krbl, pechſchwarz, práwě černá co vhel.
Rabenfarbe, wraná, —
Braune, —— ſnědá ſnědá.
Mausfarbe, —— —— myſſi. ——

Vom Tone, Schalle und der Stimme belebter Wesen.

Laut, m. Schall od. Ton, m. (zwuk, m. zněnj, n.
Starker Schall, m. hřmot, m.
Lautbar, m. zwučný, hřmotný, m.
Das eine Stimme, od. einen Laut von ſich giebt, hlaſytý.
Stimme, f. hlas, m.
Verſtändliche Stimme, f. hlas ſrozumitedlný, wyſlowný, m.
Geſang, m. zpěw, m.
Gelächter, n. ſmjch, m. ſmánj, n.
Groß Gelächter, n. chechtánj, řehtánj, n.
Flüſtern, Liſpeln, n. ſſept, m. ſſeptánj m.
Geräuſch, n. ſſuſt, m. ſſuſtěnj, n. chřeſt m. chřeſtěnj, n.
Brauſen, Sauſen, n. hluk, m. hlučenj, hučenj, n. gekot, m. gečenj; n.
Praſſeln, Krachen, n. (das Gepraſſel, třeſkot, m. třeſknutj, n. praſkot, m. praſkánj, praſſtěnj, n. lom, lomoz, m.

Krach, Knall, (Kurz,) m, prdnutj, n. prd m.
Knall, m. bauchnutj, n. buch, m.
Kirren, n. Klappern, n. sskřehot, m. sskřipenj, n.
Trompetenschall, m. zwuk trauby. m.
Getöse, n. hřmot, powik, m. hluk, m.
Murmeln, Rieseln des Wassers, Bachs, ssustěnj wody, n.
Getöse, Sausen, Brausen des Wassers, n. bučenj wody, n.
Krummen, n. der Wespen, bručenj, n.
Zischen, n. sypěnj, aneb syptěnj, syčenj, n.
Klingeln, n. cynkánj, zněnj, n. zwučenj, n.
Lärm, n. Lärmen, n. powyk, m. hluk, m. pokřik, m.
Geschrey, n. křik, pokřik, m.
Rufen, n. wolánj, n.
Jammern, (Klagen, n. nařjkánj, n. nářek, m. tauženj, n. žalostěnj, u,
Wehklagen, n. Klaggeschrey, klägliches Geschrey, n. žalostiwý křik, m. tužebné nařjkánj, f.
Weinen, n. pláč, m.
Heulen, n. kwjlenj, n. wpěnj, n.
Händeringen, n. rukama lomenj, n.
Weinen und Heulen über den Todten, s. pláč a nařjkánj, wpěnj nad mrtwým.
Seufzen, n. wzdychánj, lkánj, n.
Kindgeschrey, od. Geheul, n. kwjlenj dětinské, n.
Frohlocken, n. Häudeklatschen, n. plesskánj rukama, tlesskánj, n. plesot, m. tlesskot, m.
Jauchzen, n. weyskánj, n. weyskot, m.
Rauspern, n. chrkánj, odchrkánj, n.
Schnarchen, n. chrupánj, n. we snách.
Pfeifen, n. pjskánj, n. hwjzdánj, n. piskot, m.
Wiehern, n. řehtánj konské, n. řehot, m.

Schreyen, n. der Kühe, kučenj krawské,
Blöcken, n. der Schafe, bečenj owčj, n.
Elephantengeschrey, n. řičenj slonowé, n.
Brüllen, n. Gebrüll des Löwen, řwánj lwa, n.
Eselgeschrey, n. gigánj, křičenj osla, n.
Grummen der Schweine, n. chrochcenj swinské, n.
Bellen der Hunde, n. sstěkánj psůw, n. sstěkot, m.
Heulen, n. der Hunde, wytj psůw, n.
Vogelgeschrey, n. sstěbetánj, n. sstěbet ptačj, m.
Bellen, n. des Fuchses, skolenj lisščj, n.
Rabengekrächz, n. krokánj, krkánj krkawčj, n.
Schwanengesang, m. labutj spěw, m.
Pfeifen, der Schlangen, n. syptěnj hadj, n.
Widerhall, m. obrážení zwuku, n. ohlas m. gekot, m.
Das Geklirr der Wassen, n. břinčenj, n. břinkot, m.
Pfeifen der Kugeln, n. fičenj kaulj, n.
Pfeifen des Windes, n. fučenj, čissenj, n.

Von dem Geruche, Geschmacke, und seiner Verschiedenheit.

Schmecken, n. Kosten, okussenj, n. okaussenj, n.
Geschmack, m. chut, f.
Schmackhaft, chutný, pochotný.
Unschmackhaft, nechutný, nepochotný.
Abgeschmackt, nechutný.
Süß, sladký.
Süßigkeit, f. sladkost, f.
Lieblich lahodný, libý, ljbezný,
Lieblichkeit, f. lahoda, lahodnost, f. libost, f. ljbeznost, f.
Bitter, hořký.

Bitterkeit, f. hořkost,
Feist, fett, tu[illegible]ný, tlustý.
Herb, trpký.
Herbe, f. trpkost, f.
Gesalzen, salný, slaný.
Salziger Geschmack, m. slanost, f.
Scharf. z. B. wie Kren, perný, ostrý.
Schärfe, f. pernost, f. ostrost, f.
Sauer, kyselý.
Essigt, z octélý.
Säure, f. kyselost, f.
Säuerlich, nákyslý, nawinulý, kyselický.
Zusammenziehend, swjragicý, stahugicý.
Riechen, n. Geruch, m. woněnj, n.
Geruch, m. wůně, f.
Riechend, woňawý.
Lieblicher Geruch, libá, chutná wůně, f.
Wohlriechend, wonný.
Gestank, m. smrad, m.
Stinkend, smradlawý, smrdutý.

Vom Berühren od. Greifen.

Anrühren, oder Greifen, n. tknutj, dotknutj, n. tčenj, dotčenj, n.
Fühlen, n. Gefühl, n. čitedlnost, f. čich, m.
Wärme, f. teplost, f. horkost, f. teplo, horko, n.
Warm, teplý, horký,
Kälte, f. zyma, f. studeno, studenost, Kühle, f. chlad, m. chladno, n. chladnost, f.
Kalt, studený, zymawý.
Frost, m. mráz, m.
Frostig, mrazywý.
Gefroren, zmrzlý.
Trockene, f. sucho, n. suchost, suchota, f.
Trocken, suchý.
Dürre, f. wyschlost, wyzáblost, f.
Dürre, ausgetrocknet, wyschlý, wyzáblý.
Feuchte, f. wlhkost, f. wlhko, n.
Nässe, f. mokro, n.
Feucht, wlhký.
Weiche, Weichheit, f. měkost, f. měkota f.
Weich, měký.
Härte, f. twrdost, f. twrdota f.
Hart, twrdý.
Rauheit, f. drsnatost, draslawost, f.

Rauh,

Rauh, drsnatý, drasławý.
Glätte, f. hladkost, f.
Glatt, hladký.
Dickt, dicht, hustý.
Dicke, f. hustost, f.
Dünn, řjdký.
Dünne, f. řjdkost, f.
Dick, tlustý,
Dicke, f. tlustost, f.
Dünn, tenký.
Dünne, f. tenkost, f.
Magerkeit, f. hubenost chudawost, f.
Schlank, čjplý, lepý, ztepilý.
Schlankes Wesen, čjplost, lepost, ztepilost, f.
Groß, weliký, hrubý.
Klein von Person, malý.
—— von Dingen, malý, skrowný.

Von der Bewegungskraft.

Bewegungskraft, f. moc hýbagicý se, hnutedlná, f.
Bewegung, f. hnutj, pohnutj, n.
Athem, m. dech, m.
Athmen, n. dychánj, oddychánj, dchnutj, n.
Gang, m. chod, m. chuze, f.
Reise, f. cesta, f.
Reise zu Fuß, f. cesta pěssj, chodba, f.
Lauf, m. běh, m.
Flug, m. let, m.
Fliegen, n. letánj, n.
Schwimmen, n. plowánj, plutj n.
Kriechen, n. lezenj, plazenj se, po zemi.
Aufsteigen, n. wstaupenj, wzgitj, n. nahoru gitj, n. wzchodm
Absteigen, n. sstaupenj, dolu sgitj, n.
Abgang, m. odgitj, n. odchod, m.
Abfahrt, f. odgezd, m.
Wiederkehr, f. Wiederkunft, f. nawrácenj se, zase přigitj, n.
Ankunft, f. přjchod, m. přisstj, n. přjgezd, m,
Zugang, m. přjstup, m.
Eintritt, m. wchod, přjstup, m. wstaupenj, n.
Durchgang, m. průchod, m. průgezd, m.

Flucht, *f.* wtěk, m. wy-tečenj, n. wtjkánj, n.
Irrgang, m. Verirrung unter Wegs, blud, m. zablaucenj, z cesty sgitj, zblaucenj, n.
Tanz, m. tanec, m.
Springen, n. skákánj, n. skoky, pl.
Sprung, m. skok, m.
Fall, m. pád, m.

Von den Thieren und ihren Theilen.

Thier, n. žiwočich, m. zwjře, n.
Vieh, n. howado, n.
Vierfüßiges Thier, n. čtwernohý žiwočich, n.
Zweyfüßig Thier, n. žiwočich dwěnohý.
Fliegendes Thier, žiwočich létawý, po-wětrný.
Wasserthier, n. žiwočich wodnj, m.
Beyderlebiges Thier, n. žiwočich obožiwelnj, m.
Kriechendes Thier, n. zeměplaz, m.
Zahmes Thier, n. žiwočich pitomý, ochroceny, m.
Wildes Thier, n. diwoká zwěř, diwočina, f.
Grausames Thier, n. litá zwěř, ssělma, *f.*
Leib, m. tělo, n.
Leibchen, n. tjlko, n.
Aas, n. mrcha, *f.*
Seele, f. dusse, f.
Glied, n. aud, m.
Gliedmaßen, pl. m. spogenj audů, klaubowé, pl. m.
Gelenk, n. článek, m.
Bein, n. kost, f.
Beinchen, n. kůstka, f.
Beinern, kostěnný, kostlawý, m.
Mark in Beinen, n. možek, možk w kostech, m.
Ader, f. žila, f.
Blutader, f. krewnj žila, f.
Puls, oder Schlagader, *f.* žiwotnj žila, f.
Spannader, *f.* Sehne, *f.* Nerv, m. suchá žila, žilna, f.
Aederchen, n. žilka, f.
Haarwachs, m. swaz, m.

Bandader, *f.* swazowá žjla, f.
Knorpel, f. chrustačka, f.
Knorpelig, chrustawý.
Muskel, f. myšška w masse, f. swal, m.
Voll Muskeln, stark von Muskeln, myšškowatý, swalowitý.
Fleisch, n. masso, n. masso libiwé.
Stückchen Fleisch, n. massysko, n.
Fleischig, massytý.
Häutchen, n. Fell, n. mázdra, f. kožka, f.
Feiste, Festigkeit, Fett, tučnost, f. tuk, m. sádlo, n.
Drüse, f. žláza, f.
Schweißlöcher, pl. n. potowé djrky.
Athem, Geist, m. dech, dychánj, n. duch.
Blut, n. krew, *f.*
Geronnen Blut, stydlá, s sedlá krew, f.
Gall, *f.* žluč, *f.*
Kaltblütigkeit, f. studenokrewnost, f.
Feuchte, f. wláha, wlhkost, *f.*
Wäßrigkeit des Geblüts, *f.* phlegmatisches Geblüt, wodnatost krwe, wodnokrewnost, *f.*
Saft, m. ššťáwa, mjza, *f.*
Kopf, m. hlawa, *f.*
Wirbel, m. wrchhlawy, m.
Genick, n. Nacken, m. waz, teyl, m. ššige, f.
Vordertheil des Hauptes, m. tymé, n. témeno, n. témýnko, n.
Hirnschale, f. leb hlawy, m.
Fugen der Hirnschale, ššwy, pl. m.
Haut, f. kuže, f.
Angesicht, n. Antlitz, n. twář, *f.* obličeg, m.
Stirn, f. čelo, n.
Gerunzelte, runzlichte Stirn, swraškalé, swrašštilé, zamračené čelo, n.
Runzel, f. wráška, f.
Hirn, n. mozek, m.
Hirnhäutchen, pl. f. plénky, mázdřičky okolo mozku.
Scheitel, f. pautec, m.
Haar, n. wlas, 2) chlup, m.

Haar am Kopf, wlas, m.
Kraushaar, n. wlasy kadeřawé, kučerawé, kudrnaté, kučery, kadeře. pl. f.
Haupthaar. n. wlasy hlawy, pl. m.
Krause, f. Locke, kadeře, kučera, kudrna, f.
Vordere Zopf, m. chocholka, f.
Hintere Zopf, m. wrkoč, m.
Zöpfchen, n. wrkuček, m.
Geflechtenes Haar, wlasy pletené.
Haarschopf, m. kštice, pl.
Bauchhaar, n. peyřj, prwnj chlaupky,
Schläfe, f. žjdowiny, pl. f.
Auge, n. oko, n.
Augapfel m. der Stern, zřjtedlnice, f.
Weiß im Auge, n. bělost w oku, f. bělmo, n.
Augenlied, n. wjčko, n.
Augenbraun, n. obočj, n.
Winkel, m. kautek, m.
Ohr, n. ucho, n.
Ohrlappe, f. ussko, n. lalauček, m.
Obertheil am Ohr, m. swrchek ucha, m. křjdlo, n.
Nase, f. nos, m.
Flache Nase, f. plosky, pleskatý nos, opičj nos, m.
Habichtsnase, f. klikatý, orličj nos. m.
Hasenhaarchen, chlaupky w nose, pl.
Nasenlöcher, pl. n. chřjpě, djrky w nose, pl. f.
Grübchen unter der Nase, n. důlek, žlábek, m.
Wange f. Backe, lice, f.
Kinnbacken, m. sáně, pl. čelist.
Maul, n. huba, f. tlama, f.
Mund, m. usta, pl. n.
Lefze, Lippe f. pysk, m.
Maulchen Mündchen, n. hubička, ustka, f.
Zunge, f. gazyk, m.
Zünglein, n. gazyček, m.
Zahn, m. zub, m.
Vorderzähne, f. přednj, kausawj zubowé.

Augen=

Augenzähne, pl. m. ky.
Backenzähne, f. třenowni, aneb čelistni zubowé.
Hintersten, innersten Zähne, licnj, témenni zubowé (neyzadnégssj)
Zahnfleisch, n. dásné, dáseň, *f.* zubj maso, n.
Zahnlücken, pl. *f.* zubj lůžka, pl. n.
Gaumen, m. swrchek vst, m. podnebj w vstech, n.
Kinn, n. brada, f. podbradek, m. 2) lalok, m.
Barth, m. fausy, pl. brada, f.
Knebelbarth, m. fr̄ňausy, pl. m.
Zapfen, m. čjpek, *m.*
Athemzünglein, n. čjpek, gazýček průdussný.
Hals, m. krk, m. hrdlo, n.
Gurgel, f. Vordertheil des Halses, předek hrdla, m. podhrdlek, m. (hrdlo n.)
Genick, n. Nacken, ssjge, f. cyl, m.
Speisrohr, n. Gurgel, *f.* gicen, m. požeracý trauba, f. gedák, m.
Gurgel, f. Athemrohr, n. chřtán, dychawice, f. hrdlo, n.
Kehle, *f.* chřtáni, křtán, m. hrdlo, n. eigentl. požeradlo chřtánu, n.
Herzgrübchen, n. důlek, srdečnj, m.
Schlund, m. požeradlo gjcenu, n. hlton, m.
Achsel, f. paždj, n. podpaždj, n.
Schulter, f. plece, n.
Schulterplatt, n. lopatka, f.
Grube zwischen den Schultern, f. mezyplecý, n. doljk, m.
Brust, f. prsy, pl. m.
Dütte, f. Brust, f. prs, cecek, m. cecýk.
Euter des Viehes, n. cecky howadské, pl. wemeno, wýmé, n.
Brustwärzchen, n. bradawička prsni, f.
Busen, m. ňádra, pl. n. záňadřj, n.
Schoss, m. lůno, n. klin, m.
Bauch, m. břicho, n. břich, m. žiwot, m.

Bäuch-

Bäuchchen, n. břjšsko, n.
Unterbauch, Schmerbauch, m. zpodnj břich, n. podbřjšek. m.
Seite, f. bok, m. strana, f.
Lenden, f. pl. ledwj, bedra.
Rücken, m. hřbet, m. zadek, m.
Rückpfeife, f. hřbetnj trubice, f.
Rückgrad, n. páteř hřbetnj, f.
Ribbe, f. žebro, n.
Gedärme, n střewa, pl.
Darm, m. střewo, n.
Gekrös, n. osrdj, n.
Herz, n. srdce, n.
Herzchen n. srdýčko, n.
Lunge, f. pljce.
Leber, f. gátra, gátry.
Mittelleist im Leibe, blana, přjčnj mázdra, f.
Magen, m. žaludek, m.
Milz, f. slezyna, f.
Galle, f. žluč, f.
Blase, f. měchýř, m.
Nieren, f. pl. ledwiny
Därme pl. m. Eingeweide, drsstky. f. pl.
Netz, n. blánice, f.
Mittel der Eingeweide, n. okruží, n.
Magendarm, m. střewo churawé, n. wrátný žaludka, m.
Mastdarm, Arschdarm m. řitnj zadnj střewo, n. konečnjk, m.
Weichdarm, m. slabizna, f.
Scham, f. hanba f.
Schamglieder, pl. n. stydcý rodjcý audowé.
Theil des Leibes nahe an der Scham, m. třjslo, n.
Haar an der Scham, chlaupky na hanbě pl.
Bärmutter, f. matka ženská, maternjk, m. děloha, f. funěk m.
Arschloch, n. pjzda, f.
Arsch, m. řit, prdel, f. zadek m. zadnice, zachůle f.
Arschbacken, m. podřitek, m.
Arm, m. rameno, n. rámě, n.
Ellenbogen, m. loket, m. zadnj kostlawé rámě, n.
Vorhaut, f. kožka neobřezaná, neobřjzka f.
Hoden, pl. maudj, n. warlata, f.
Hodensack, m. ssaurek, m.

Hand, f. ruka, f.
Rechte Hand, f. prawá ruka, prawice, f.
Linke Hand, lewá, krchá ruka, lewice.
Flache Hand, dlaň.
Hohle Hand, hrst, f.
Berg in der Hand, wrssek, hrbýtek ruky, m.
Faust f. geballte Hand, pěst, f.
Backenstreich, m. políček, pohlawek. zassigek, m. facka, f.
Schnall, sstilec, m.
Finger, m. prst, m.
Kleiner Finger, m. maljk, lichnjk, m.
Goldfinger. m. prstennj zlatý prst, m.
Mittelfinger, m. prostřednj prst, m.
Zeiger, m. vkazatel.
Daum, m. palec, m.
Gelenke an Fingern, článkowé prstů.
Knote des Fingers, u. Fußes, kotnjk, kutek, m.
Nagel am Finger m. nehet, m.
Das Weiße der Nägel, bělmo nehtů, n.
Hüfte, f. kyčla, f.
Schenkel, m. stehno, n.
Knie, n. koleno, n.
Knieschelbe, f. čjssk a, f.
Kniebug, Kniegelenke, n. přihbj pod kolenem, n.
Knochen, m. hnát, m
Schienbein, n. hnátowá kost, f.
Waden, m. leytko, n.
Knöchel, pl. m. kotnjcy.
Fuß, m. noha. f.
Füßchen, n. nožička nožka, f.
Ferse, f. pata, f.
Hole des Fußes, f. ploska nohy, f.
Fußsole, f. spodek nohy, m.
Zehen des Fußes, prstowé v nohy.
Große Zehe, f. palec v nohy.
Fußstapfen, m. sslepěge, f.

Theile.

Horn, n. roh. m.
Zinken am Horn, parohy.
Roßhaar, Mähne, f. hřjwa, f.
Roßkamm, m. hřjwa na čele konském, f.

Wolle, f. wlna, f.
Schafklunker knoty, chuchle, stissworce,
Vließ, n. rauno, n.
Sauborste, f. sstětina, f.
Geißbart, m. kozý brádka, f.
Kropf an der Gurgel, hltán, vzel, hrbek pod lalokem, m.
Elephantenrüßel, m. slonowá trauba, f. nos, m.
Schnabel, m. ptačj nos, zobák, m. kop, m.
Klaue, f. kopyto, n. roh noby, m.
Schwanz, m. ocas m.
Roßschwanz, m. konský ocas, m. oháňka, f.
Renne, f. syřisstě, n.
Unschlitt, n. lůg, m.
Speck, n. slaniny, f. pl. sádlo, n.

Vom Unrath.

Ueberflüßiger Unrath, zbytečná nečistota, nesswara, f.
Auswurf, m. weyměkek, m. powrhel, m.
Blut, n. krew, f.
Geronnen Blut, n. krew sedlá, f.
Galle, f, žluč, f.
Schleim, m. wodnatost krwe, f. sslem, m.
Thränen, pl. f. slzy, pl. f.
Schweiß, m. pot, m.
Rotz, m. wozher, sopel m.
Speichel, m. slina, f.
Geifer, m. wýpliwek, wýchrkek, m.
Schaum, m. pěna, f.
Eiter, n. hnug, hnis, talow, m.
Speyen, das, dáwenj n. wýwratek, m. blitj, n.
Harn, m. Brunze, Pisse oder Seiche, f. moč, m. scánky, sstiny, čičánky, pl. f.
Same der natürliche, wýkal, m. přirozené semeno, n.
Frauenzeit, das Monatliche ženský čas, ženská nemoc, kwět ženský m. měsýčné. n.
Furz, Scheiß m. vprdnutj, prdnutj, vbzděnj, n. zabzděnj, n. prd, m. bzdina, f.

Dreck

Dreck, m. howno, leyno, n.
Weicher Dreck, židká leyna.
Geißbohnen, f. kozý bobky, f.
Saudreck, m. swjnské howno, leyno, n.
Mausdreck, m. myšši howno, n.

Von Krankheiten.

Krankheit, f. Gesundheitsmangel, m. nemoc, f. neduh, m. stonanina, *f.*
Kränklichkeit, churawost, nedužiwost, *f.*
Tödtliche Krankheit, f. smrtedlná nemoc, f.
Pest, f. Pestilenz, f. mornj neduh, m. mornj nákaza, f. mor, m.
Erbkrankheit, f. nemoc dědičná, f.
Zunehmen der Krankheit, f. rozmahánj se, n. zrůst nemocy, m.
Nachlassen der Krankheit, n. oblewa, nemocy, f.
Schwachheit, Schwäche, f. mdloba, nedužiwost, f.
Herzleid, n. Betrübniß, žalost srdce, *f.* zármutek, m. hoře, n.
Seuche, *f.* obecnj mor, m. morowá rána *f.*
Nebenkrankheit, f. přjpadlý neduh, m.
Schmerz, m. bolest, *f.*
Ermattung, *f.* vnawenj, vstánj, n.
Schlag, m. mrtwice, *f.* ruka božj, šlak, m.
Gichtbruch, m. mrtwice, *f.* polowičný šlak. m.
Vom Schlag gerührt, šlakem poražený.
Schwindsucht, *f.* sauchotiny, pl. tlenj, n. suchá nemoc, *f.*
Ohnmacht, *f.* omdlenj, n. mdloba, f.
Fieber, n. zymnice, f. psotnice, *f.* studenka, *f.*
Siechthum n, churawstwo, n.
Tägliches Fieber, každodennj zymnice, *f.*
Hitziges Fieber, pálčiwá,

wá hokár, zymnice *f.*
Heimliches verzehrendes Fieber, n. Schleichfieber, tegná, tagemná, mořiwá zymnice, *f.*
Frösteln, mrazenj, třesenj zymničné, n.
Schauer, kalter, m. zyma, f. mráz, m.
Alp, m. můra, *f.* daw nočnj, m.
Wassersucht, *f.* wodnotedlnost, f. woda zákožnj.
Gelbsucht, f. žlautenice, *f.* žlautenka, žlutá nemoc, f.
Beschreynung, *f.* vřknutj, n. auřk, m.
Verhexung, *f.* očarowánj, n. včarowánj, n. okauzlenj, n.
Schwinden des Leibes, schnutj, tlenj téla, n.
Erstarrung, f. ztrnutj, zdřewénénj, n.
Erschlaffung der Glieder f. zmrtwenj, n. mrtwost, *f.* zemdlenj audů, n.
Zittern, n. třesenj, n.
Krampf, m. křeč, f.

Bruch, m. prutrž, keyla, f.
Riß, m. přetrženj, n.
Beinbruch, zlámánj kosti, polomenj, n.
Verrenkung, Verstauchung eines Glieds, wywinutj, wywrknutj audu, n.
Zerstossung. f. ztlučenj, zbitj, ztřjskánj, n.
Blauer Fleck, m. modřina, f.
Gre nn, gizwa, prauha, *f.*
Franzosen, pl. franská nemoc, Francauzy.
Aussatz, m. málomocenstwj, n.
Reudge, Schäbigkeit, f. prašiwina, f. prašiwost, *f.*
Krätze, *f.* swrab, m.
Grind, m. strupowatost, *f.*
Flechte, f. Zitterflechte, lišeg, m.
Ausschlag, m. wyraženina, f.
Kupfrichkeit, f. vhrowitost, vhřiwost, f.
Kitzeln, n. lektánj, n.
Kopfweh, n. bolenj hlawy, bolest, bolest hlawnj, f.
Heftiges, ——

ná-

náramné. ——
Hinfallende Krankheit, f. Fallende Sucht, m. padancý nemoc, f. padučnice, f. psotná nemoc, f.
Narrheit, Aberwitz, m. zbláznění, pozbytí, rozumu. bláznowstwí, n. bláznivost, f. blázněnj, n. nesmysl.
Mondsichtig, tržený na mysli, měsýčnjk, m.
Raserey. f. wzteklost, f.
Rasend, wzteklý.
Besessen, posedlý, nadchnutý.
Unsinn. m. Tollheit. nesmyslnost, f. nesmysl, m. f.
Unsinnig, nesmyslný, nemaudrý.
ein Narr, m. blázen, člowěk bláznivý.
Schlafsucht, f. záchwat, m.
Schläfrigkeit, f. ospánliwost, ospalost, f. dřjmota, f.
Schläfrig, ospalý, dřjmawý.
Wachen, n. nespanj, bděnj, n.
Schwindel, m. záwrat, f.
Vergessenheit, f. nepamět, f. zapomenutj, n.
Kopfweh vom Suf, n. břeb w hlawě, m.
Ausfallen der Haare, lezenj wlasů, n, opelichalost, f.
Platte, Glatze, f. lysyna, f. lysá hlawa, f. oplchawost, f. plzkost, hladkost hlawy, f.
Lausesucht, f. wšiwá nemoc, f.
Lausig, wšiwý, wšiwec, m.
Kinderreude. f. kysawá hlawa, f.
Augenweh, n. bolenj očj, n.
Augenbutz, zahnojenj, hnogenj očj, n.
Dunkel der Augen. mrákota očj, f.
Blödigkeit, f. pošlost očj, f.
Blindheit, f. slepota f. newidomost, f.
Blind, slepý, newidomý.
Grauer Fleck im Auge Star. cyňk na oku m. bělmo, n.

Triefen der Augen, n. krhawost, f. slzenj, tečenj očj, n.
Triefäugig, krhawý, m.
Taubheit, *f.* hluchota, *f.*
Taub, m. hluchý, m.
Uebel hörend, náhluchý.
Sausen der Ohren, n. zněnj w vssjch, n.
Schnupfen, m. oběiwka, ryma, f. hřjbécý. der ihn hat, ozhřiwý, m.
Blutsturz, m. krwotok, m.
Geschwär, n. wřed, m.
Großmaul, hubatý, tlamatý.
Unempfindlichkeit *f.* der Zähne, laskominy.
Zahnweh, n, bolenj, n. bolest zubů f.
Zahnen der Kinder, řezánj wlčkuw, zaubkuw, n.
Halsstarre, f. ztrnutj krku, n.
Mundgeschwär, n. zwředowánj vst, n.
Halsgeschwär, n. Bräun, m. prým, m.
Halsweh, n. bolenj w hrdle, w krku.
Wen das Zäpflein fällt, spadenj čjpku, u. žába, f.
Stumm, němý.
Heiserkeit, *f.* chrapawost, chraptiwost, f.
Heiser, chrapawý, chraptiwý.
Husten, m. kassel, m.
Keichen, n. dussnost, deychawičnost, f.
Keichend, dussný deychawičný, m.
Blutspeyen, n. krwe chrkánj, n. plinánj, wymjtánj, n.
Gestank m. unterm Arm, prk, m.
Lungensucht, *f.* plicnj nedub, plice nedužiwé, f.
Schwindsucht, f. sauchotiny, f.
Seitenstechen, n. klánj, pjchánj w bocých, n.
Unlust, *f.* nechut, f. nechutenstwj, n.
Erbrechen, n. dáwenj, kuckánj, n. wýwratek, m.
Schlucken, m. sskawka, f. sskánj, n.
Grölz, m. řjhánj, n. krkánj, n.

Räuspern, n. chrkánj, n.
Gähnen, n. zýwánj, n. zýwačka, f.
Recken und Strecken, protahowánj, n.
Bauchgrimmen, n. trhánj, žřenj, hryzenj w břiſſe, n.
Darmgicht, f. ſtřewnj žřenj, n.
Durchlauf, m. běhawka, ſračka, f. hwjzdawka, f.
Rothe Ruhr, f. auplawice, čerwená nemoc, čerwenka, f.
Würmer im Bauch, m. pl. ſſkrkawky, hliſſté, čerwy w břiſſe, m.
Lendenweh, n. bolenj ledwj, beder.
Harnſtrenge, f. řezawka, f.
Verſtopfung des Harns, zácpa moče, f.
Harter Stuhlgang, m. tuhawka, f.
Samenfluß, m. wýtok ſemene, neb wýkalu, m.
Hodenbruch, m. průtrž, keyla, f.
Mißgeburt, f. potracenj plodu.
Hüftenweh, n. kyčelnj boleſt, f.
Podagra, n. Gliederweh. od. Zipperlein, dna neb lámanj w klaubjch a článcých, pokoſtnice, f.
Podagriſch, dnawý, kdož na dna ſtůně.
Nietnagel, m. odděrek, záděrek, m. záděra, f.
Erfrören der Füſſe, odznobenj noh, n. zpukánj nob, n.
Geſchwär, n. nežit, wřed, m.
Geſchwär das um ſich greift, wřed obžjrawý okolo ſebe ſe rozgjdagicý.
Paucke, f. dyměgef. weyr, m.
Peſtilenzialiſches Geſchwár, mornj hljza, f.
Blutgeſchwár, n. pryſkýř, m.
Wunde, f. rána, f.
Wundmahl, n. prauha, f.
Hitzblattern, pl. f. horké, pálčiwé neſſtowičky. f.
Kindsblattern, f. neſſtowice dětinſké,

ofůtiny, oſuwky, oſpice, pl. *f.*

Zittermal, Flechte, liſſeg, m.

Krätze, *f.* ſwrab, m.

Krätzig, ſwrabowitý.

Jucken, n. ſwěděnj, n.

Arſchwolf, m. wlk w zadku, m.

Eiter, m. hnug, m. talow, m.

Geſchwulſt, f. otok, m. oteklina, *f.*

Beüle, *f.* baule, f.

Schwüle, f. mozol, m.

Rothlauf, m. růže, f.

Ohrengeſchwulſt, f. zavſſnice, f. žláza za vchem, f.

Kropf, m. wole, n.

Kropfig, wolatý, wolowatý.

Krampfader, f. křečnj žjla, *f.*

Warze, f. bradawice, f.

Huneraug, n. kuřj oko, n. kuřj řit, f.

Drůſe, f. žláza, f.

Pfinne, f. vher ſwinſký, m.

Pfinnicht, vhrowatý, vhřiwý.

Striemе, f. gizwa, prauha, modřina, f.

Von der guten oder üblen Beſchaffenheit des menſchlichen Körpers.

Fleck, m. Mackel, poſſkwrna, f. wada, auhona, f.

Muttermal, n. přirozsná wada na těle, f.

Blauaug, n. modřina f.

Laubfleck, m. pjha, f.

Laubflecklicht, pjhowatý.

Brandmahl, n. ceych připálený, m.

Groß von Leib, od. Perſon, wyſoký, weliké poſtawý, vroſtlý.

Gerade, ſchlank von Leib, vroſtlý, ztepilý, ſpanilý, oſobný.

Klein, unbedeutend von Perſon, malý, njzký, nevroſtlý, neoſohný, malé poſtawy.

Mittelmäſſig groß

prostřednj, mjrné postawy člowěk.
Langer Mensch, dlauhoss, m. bidlo, n.
Riese, m. obr, m.
Zwerge, m. trpaslјk, pidimužjk, m. nedorostljk, m.
Männchen n. člowjček, m. mužjček, m. mužže, n.
Korpulent, wohl bey Leib, tělnatý.
Feist, tučný,
Dick, tlustý,
Vierschrötig, složitý.
Schmächtig, Spechtig, tenký, čjplý, štjblý.
Untersetzt, složitý, podsadilý.
Mager, dürr, suchý, hubený, churawý.
Ohne Hand, bezruký.
Lahm, chromý, chromec.
Gebückt, sbrbený, sehnutý.
Großkopf, m. hlawáč, hlawatý,
Spitzkopf, m. chocholatý.
Glatzkopf, Kahlkopf, m. lysý, plechatý, plecháč, m.
Grau, ssediwý.

Krausharig, kadeřawý, kučerawý, kudrnatý.
Rothhärig, ryssawý, rezawý, zrzawý, (rezek, zrzek,)
Großstirnig, čelatý.
Einäugig, gednooký.
Blinzäugig, bljkawý.
Blöd, mdlý na oči, mdlého zraku.
Schielend, ssilhawý.
Kleinaugig, widaurek, m. očko.
Uebersichtig, brlooký, přjstrkawý k očjm.
Liebaugig, breyl, m. libého wzezřenj.
Großaugig, okatý, okáč, kdož má hrubé a wysedlé oči.
Der hohle und tiefe Augen hat, kdož má hluboké a wsedlé oči.
Katzenaugig, bělooký.
Triefaugig, tekooký.
Großnas, nosál, nosatý, nosek, m.
Flachnas, pleskonosý, pikonosý.
Habichsnase, f. klikatý nos, m.
Langzahn, zubatý.
Zahnlos, bezzubý.

Trollmaul, pyskatý.
Langmaul, dlauhohubý, sspicohubý.
Breitmaul, hubatý,
Pauspack, tlamatý.
Der ein groß Kinn hat. bradatý, bradáč m.
Bärtig, fausatý, fausáč, bradatý, bradáč, m.
Unbärtig, holobrádek, bezbradý.
Stammler, zagíkawý, koktawý, breptawý, (brepta,)
Lispler, sseplawý, sseplaun, m.
Krumhalsig, křiwokrký.
Höckricht, bucklicht, hrbatý, hrbáč, hrbowatý.
Uebelhörend, náhluchý, přihluchý, hlaussek.
Langohr, vssatý.
Hangohr, klepovchý.
Hochbrüstig, prsnatý.
Bauchig, Wanst, břichatý, břicháč, m.
Beschnittener, m. obřezanec, m.
Verschnittener, m. klessténec, m.
Hinkend, kulhawý.
Hinken, n. kulhánj, upadánj na nohu, kulhawost, *f.*
Verrenkt, wywinutý, ssmithawý.
Krummfüßig, křiwonohý.
Langfüßig, nohatý, dlauhonohý.
Flachfüßig, plesknonohý.
Breitfüßig, ssirokonohý.
Benderhändig, obaručnj, prawák y lewák.
Linkisch, Links, lewák, krssňák, krssňawý.
Der 6 Finger hat, ssestiprstý.
Warzig, bradawičný.
Krampfaderig, žilnatý.
Runzel, f. wráska, *f.*
Voller Runzeln, plný wrásk, swraskalý.

Von vierfüßigen Thieren.

Vierfüßig Thier, čtwernohé zwjře, neb howado, n.
Grausames Thier, litá zwěř, sselma, f.
Lastvieh, n. howado tažné, dělné, n.

Zug=

Zugpferd, n. Zugochs, m. kuň neb wůl tažný, tahaun, m.
Mastvieh, n. howado krmné, chowané.
Vieh, vieles, n. dobytek, m. dobytče, n.
Heerde, *f.* stádo, n.
Heerde, Haufe kleines Viehs braw, m. stádo menssjho dobytka.
Heerde großes Vieh, skot. m.
Huf, m. kopyto, n. howadské, n. roh, m.
Schwanz, m. ocas, m.
Pferd, n. Roß, n. kuň, m.
Hengst, Saul, m. oř, worss, m. sskapa.
Reitpferd, n. gezdecký kuň, m.
Stutte, f, klisna, kobyla, herka, f.
Füllen, n. hřjbě, hřibátko, n. hřebec, m.
Pferdchen, n. konjk, konjček, m.
Postpferd, n. posstyřský, honěj kuň, m.
Kutschenpferd, n. kočařský kuň, m.
Stier, n. beyk, m.
Ochs, m. wůl, m.
Rindvieh, n. howězý dobytek, m.
Kuh, f. kráwa, f.
Tragende Kuh, kráwa březý, télná.
Junge Kuh, f. galowice, *f.*
Junger Ochs, wolek, wolček, m. gunec.
Kalb, n. tele, telátko, n.
Junge Kuh, *f.* krawice, krawička, galowička, *f.*
Büffelochs, m. bůwol, m.
Kameel, n. welblaud, m.
Esel, m. osel, m.
Eselinn, f. oslice, *f.*
Kleiner junger Esel, m. osljček, osllátko, n.
Maulesel, m. mezek, m.
Mauleselinn, f. mezkyně, f.
Wildschwein, n. wepř, m. junges, wepřjk.
Eber, m. kanec, m.
Mutterschwein, n. prasecý swině, f.
Sau, f. swině, f.
Junge Sau, f. swinka, *f.*
Schwein, n. prase, n.

Schwein, junges, n. prasátko, n.
Mastschwein, n. krmné prase, n.
Verschnittener Eber, nunwice, f.
Schaf, n. owce, owečka, owčika.
Widder, m. beran, m.
Hammel, m. skopec, m.
Lamm, n. beránek, m. gehné, n. gehnice, f.
Bock, m. kozel, m. junger, kozle, kozlátko, n.
Geiß, Ziege, f. koza, junge, kozyčka, kozka, f.
Hund, m. pes, n.
Hündinn, f. čubka, tjska, f,
Spürhund, m. sljdnj pes, sljdnjk, m. wyžle, n.
Jagdhund, m. lowčj, myslivecký pes, m.
Windspiel, n. chrt, m.
Haushund, m. domácý pes, wěznjk, m.
Schäferhund, m. owčácký pes, m.
Schoßhund, m. panenský psýk, psýček, m. podpažnjček, rukawnjček.
Hündchen, n. peysek, psýček, psýk, m.
Katze, f. kočka, f.
Kater, m. kocaur, m.

Vierfüßige Thiere.

Löwe, m. lew, m.
Löwinn, f. lwice, f.
Junger Löwe, m. lwjče, n. lwjček. m.
Löwenschwanz, m. lwowý ocas, m.
Naßhorn, n. nosorožec, m.
Einhorn, n. gednorožec, m.
Elephant, m. slon, m.
Helfenbein, n. slonowá kost, f.
Elend, n. los, m.
Bäre, m. nedwěd, m.
Bärinn, f. nedwědice, f.
Leopard, m. lewhart, m.
Panterthier, n. lewhartice, f.
Auerochs, m. zubr, m.
Luchs, m. rys, ostrowid, m.
Wolf, m. wlk, m.
Wölfinn, f. wlčice, f.

Wölf-

Wölfchen, n. wlček, m.
Hirsch, m. gelen, m.
Hirschchen, n. geljnek, m.
Damhirsch, m. dannel, danyel, daněk, m.
Reh, n. srna, f.
Junges Hirschchen, kalauch, m.
Bartmißbock, m. kozorožec, m.
Steinbock, m. skalnj koza, f.
Rehböckchen, n. srnec, m.
Bisemthier, n. zybět, pjžmowý srnec, m.
Affe, m. Aeffinn, f. opice, f. opičák, m.
Meerkatze, f. mořská kočka, f.
Gemse, f. kamsýk, m.
Fuchs, m. lissta, f. lissák, m.
Fuchshöhle, f. lissčj daupě, n.
Hase, m. zagic, m.
Häschen, n. zagjček, m.
Kaninchen, n. králjček, m.
Igel, m. gežek, m.
Stachelschwein, n. swinská mořská, f.
Biber, m. bobr, m.
Bibergeil, n. bobrowý strog, m.
Marder, m. kůna, f.
Otter, f. wydra, f.
Dachs, m. gezwec, m.
Eichhorn, Eichhörnchen n. wewericek. wewerka, f.
Maulwurf m. Schärmaus, f. krt, m. krtek, m. krtice, f.
Murmelthier, n. lesnj myš, f.
Iltes, m. tchoř, m.
Iltisbalg, m. tchořwá kůže, f.
Fehe, f. popelice, f.
Spitzmaus, f. Zißmaus f. sysel, m. plch, m.
Kornmaus, Hamster, objlná myš, f.
Wiesel, n. kolčawa, lasyce, f.
Wassermaus, f. wodnj myss, f. bilch, plch, m.
Maus, f. myss, f.
Mausloch, n. myssj djra, f.
Ratte, f. Německá myss swinská myss, f. potkan, m.
Rell, Greul, skalnj myss, f.
Zobel, m. sobol, m.

Von den Vögeln überhaupt.

Vögel, pl. m. ptactwo n. žiwočich létawý. m.

Vogel, m. pták, m.

Vögelchen, n. ptáček, m. ptáče, ptáčátko, n.

Zahme Vögel, f. ptácy pitomj, okrocenj.

Hausvögel, pl. ptácy domácý.

Lockvögel, pl. m. ptácy wábnj, wolawcy.

Singvögel, ptácy spěwawj.

Waldvögel, ptácy lesnj.

Vögel im Käficht, ptácy kůrnj.

Junge Vögel, ptáčata, mladj ptácy.

Hünchen, n. kuře, kuřátko, n.

Flügel, m. křjdlo, n. perut, f.

Feder, f. péro, pérko n.

Schwingfeder, f. brk, m.

Federkiel, m. pjsk v péra. m.

Bauchfedern, drobné peřjčko, aneb peyřjčko.

Pflaumfeder, pernatý prach, m.

Kamm, m. hřeben, m.

Sträußchen, n. chocholka, f.

Läpchen, n. lalauček, m.

Schnabel, m. nos, m. pysk ptačj, zobák, m.

Kropf, m. wole, n.

Nagel, m. pazaur, paznehet, m.

Schwanz, Schweif, m. ocas, m.

Bürzel, m. zadek ptačj, m.

Ey, n. weyce, n.

Windey, n. wegce galowé, wětrné, n.

Eyerdotter, m. žlautek wagečný, m.

Eyerweiß. Eyerklar, n. bjlek wagečný, m.

Eyerschale, f. skořjpka wagečná, f.

Vogelnest, n. hnjzdo ptačj hnjzdo, n.

Hausgeflügel.

Henne, f. slepice, f.

Jun-

Junge Henne, *f.* slepička, mladá slepice f.
Gluckhenne, *f.* kwočná slepice, kwočna, f.
Hahn, m. kohaut, m.
Pfau, m. páw, m.
Kappauner, m. kapaun m.
Junges Huhn, Hünchen, kuře, kuřátko n,
Gans, f. hus, (husa) *f.* (hauser, m.
Gänschen, n. husyčka f. — hause, n.
Tauber, m. holub, m.
Taube, f. holubice, f.
Junges Täubchen, holaubátko, n. (holaubek) m. holubička, f. holaubě, n.
Ente, *f.* kacer, m. kačka, kachna, kačice, f.

Wasservögel.

Schwan, m. labut, *f.*
Reyger, m. wolawka, f. čepé, n.
Blauer Reyger, m. wolawka sserá, f.
Rohr — peřestá, *f.*
Hemmerling, m. posstolka, f.
Taucher, m. roháč, m.
Wasserhuhn, n. lyska, mořská lasstowice,
Kibiz *m.* čevka, f.
Schnepfe. *f.* sluka, f.
Kopfvogel, m. Ohrvogel, Schneegans, bukač, m.
Eysvogel, lednáček, m.
Wasserstelze, *f.* třasořitek, m.
Wilde Ente, f. diwoká kačice, kačka, kachna, *f.* junge, káče. n.
Wasseramsel, f. Bachamsel, f. wodnjkos, m.

Wilde Vögel.

Raubvögel, pl. m. ptácy drawj, laupežnj.
Adler, m. orel, m. orlice, *f.*
Entenadler, m. orel kačicj, m.
Greif, m. noh, m.
Straus, m. psstros, sstros, m.
Beinbrecher, m. kostilomka, f.
Habicht, m. gestřáb m.

Finkenhabicht, m. gestřáb pénkawý, m.
Gesprengter, peřestý.
Sternhabicht, m. rarob, m.
Wachtelhabicht, m. gestřáb křepelčj, m.
Sperber, m. krahugec, krahulec, m.
Falk, m. sokol, m.
Drapp, m. droff, m.
Taubenfalk, m. sokol holubj, m.
Bergfalk, m. sokol horný, m.
Höckerfalk, sokol hrbowatý.
Weißfalk, m. bělozor, m.
Baumfalk, m. sokol stromowni, m.
Geyer, m. káně f. sup, m.
Hünerdieb, m. luňák, m.
Wannenweiher, m. ostřiš, m.
Papagey, m. papaussek, m.
Storch, m. čáp, m. bočán, ssatan, m.
Kranich, m. geřáb, řeřáb, zoraw, m,
Junger Kranich, geřábě, n. geřábek, m.
Krähe, f. hawran, m. — wrána, f.
Raabe, m. krkawec, kubjk, m.
Dole, f. kawka, f.
Häher, m. sogka, f.
Fasan, m. bažant, m.
Birkhuhn, m. tetřew mensſj, m.
Auerhahn, m. tetřew hluchý, m.
Alster, f. straka, f.
Holztaube, f. (große) Ringeltaube, f. hřiwnáč, m.
Holztaube, f. daupnáček, m.
Turteltaube, f. hrdlička, f.
Haselhuhn, n. geřábek, m.
Rebhuhn, n. koroptwa, f.
Immerwolf, m. žluwa, wlha, f.
Wachtel, f. křepelka, křepelice, f.
Brachvogel, m. kalaus. m.
Krametvogel, kwjčala, f.
Specht, m. strakopaud, m.
Nußbicker, m. sogka, f.
Windhals, m. wiohlaw, m.
Staar, m. sspaček, m.
Guckguck, m. žežhule, žež-

zezhulka, kukawka, *f.*

Wiedhopf, m. dedek, dudek, m.

Nachteule, f. sowa, *f.*

Ohreule. f. sowa vssatá, f. kalaus, m.

Uhu, Kautz, m. weyr, m.

Nachtrabe, m. nočnj krkawec, lelek, m.

Mistler, m. truskawec, m.

Bergdrossel, Weisel, gikawec, m.

Drossl, f. drozd, m.

Nachtigall, f. slawjk, slawjček, m.

Schwalbe, *f.* lasstowice, *f.*

Reinschwalb, f. lasstowice březnj, f.

Spähschwalbe, roryt, m.

Lerche, f. sskřiwan, sskřiwánek, m.

Fliegenstecher, m. muchoplasska, konopásek, m.

Steinbeißer, m. ptáč březný, m.

Fink, m. pěnkawa, f.

Stieglitz, m. stehljk, m.

Goldfink, m. zlatohláwek, m.

Zeisig, m. čjžek, čjž, m.

Flachsfink, m. giřička, *f.*

Rothvogel, m. cwrčala, f.

Meise, f. sykora, f.

Sperling, Spatz, m. wrabec, m.

Krumschnabel, m. křiwonoska, *f.*

Schwarzkopf, m. černohláwek, m.

Gold—, střjžiček, m.

Röthlinn, f. čerwenka, f. čermák, m.

Großmücke, *f.* pěnice, *f.*

Zaunkönig, m. králjček, m.

Bachstelze, f. třasořitka, f.

Fledermaus, f. netopýř, m. netopeyr, m.

Kanar, m. kanár, m. kanárek, m.

Von den Fischen überhaupt.

Fisch, m. ryba, f.

Wasserthier, n. žiwočich wodnj, m.

Fischchen, n. rybice, rybička, f.

 Fluß-

Flußfisch, m. ryba řičná, f.
Seefisch, m. ryba gezerný, f.
Teichfisch, m. ryba rybničná, f.
Meerfisch, m. ryba mořská, f.
Schalfisch, m. ryba, w sskořjpce, f.
Eingesalzener Fisch, m. ryba tunná z laku, f.
Schuppe, f. ssupina, f.
Floßfeder, f. perut, f.
Fischohren, n. pleytwy, f.
Gräte, f. hřbetowá kost, f.
Rogner, m. ryba gikrnatá, f.
Milchner, m. ryba mljčná, f.
Fischschmalz, n. rosol rybj, m.

Flußfische.

Aal, m. auhoř, m.
Bars, m. parma, f.
Bricke, f. lampryda, f.
Barfisch, wokaun, m.
Weißfisch, m. bělice, f.
Brachsme, m. pražma, f. ceyn, m.
Forelle, f. pstruh, m.
Großkopf, m. praudnjk, m.
Grundel, mřeň, mřenek, m.
Stinz, m. pulec, m.
Hausen, m. wyzyna, f.
Hecht, m. sstika, f. kleiner, sstička, f.
Karpfen, m. kapr, m.
Krebs, m. rak, m.
Krebsscheeren, pl. klepeta, pl. n.
Kreße, hřiz, m.
Lachs, Salm, m. losos, m.
Neunaug, m. neynok, m. okatice, f.
Schildkröte, f. blemeyžd řjčný, želw, střepenatá žába, f. (střepnice, f.)
Schildkrötenschale, od. schild, blemeyždowá, žabj sskořjpka, f.
Schleich, m. ljn, sswec, m.
Elte, f. tlaussť, m.
Steinbeißer, m. sekawec, m.
Stichling, m. mihule, f.
Stöhr, m. gesetr, m.
Aalraupe, f. mnjk, m. piskoř f.

Seefische.

Meeraal, m. auhoř mořský.
Amselfisch, m. kos, ryba, f.
Faulfisch, m. lenoch, m.
Stockfisch, m. močár, sstokfiss, m,
Meerharder, m. praudnjk, m.
Häring. m. hernjk, herynk, m.
Ochsenaug, slepeyš, m.
Roche, m. reynok, m. swlečený, abgestreift.
Spitzroche, reynok bodlawý.
Schwalbfisch, m. lasstowice, ryba f.
Schwertfisch, m. mečowá ryba, f.
Meerspinne, f. pawauk mořský.
Thunnin, bahnjk, blatnjk, m.
Wallfisch, m. welryb, m. welryba, f.
Spritzwall, m. náramné hrubý welryb, sum, m.

Schaalfische.

Schaalfisch, m. ryba w sskořepině, sskořepnice, f.
Schnecke, f. hlemeyžd, m. plž, m.
Schneckenschale, f. hlemeyždowá sskořjpka, f.
Krebs. m. rak, m.
Meerling, m. pljce mořské.

Kriechende Thiere.

Kriechendes Thier, zeméplaz, m. žiwočich plazýcý se po zemi.
Ungeziefer, n. žjžaly, f. pl. hmyz. m.
Schlange, f. had, m,
Schlangenloch, n. djra hadj, f.
Hausschlange. f. domownj had, m.
Natter, f. gesstěr, m. gesstěrka, f.
Schießschlange, střjlčj had, m.
Blindschleiche, f. slepeyš, slepý had. m.
Eidechse, f. gesstěrka. zelená, f.
Salamander, m. ohnižil, m.
Basilisk, m. bazylissek, m.

Skor-

Skorpion, m. sstjr, m.
Drach, m. drak, m.
Kröte, f. žába, f.
Gartenkröte, *f.* zahradnj žába, f.
Schildkröte, f. žába třepenatá, s sstjtem, f.
Frosch, m. žába, f.
Fröschchen, n. žabka, žabička, f. žábě, n.
Froscheyer, n. žabj wegce, n. pl.
Schnecke, f. hlemeyžd, m.
Wegschnecke, *f.* zemský hlemeyžd, m. plž, m.
Saugigel, m. pigawice, pigawka, střebjkrewka, *f.*

Ungeziefer.

Ungeziefer, n. žjžaly, žjžalky, *f.* pl. hmyz, m.
Wurm, m. čerw, m.
Würmchen, n. čerwjk, čerwjček, m.
Erdwürme, zemsstj čerwjkowé.
Holzwurm, m. dřewný čerw, m. čerwotoč, m.
Hornwurm, m. robowy, wlasowý čerw.
Kornwurm, obilný čerw, m.
Mehlwurm, m. maučný čerw, m.
Rebwurm, winný, réwowý čerw, m.
Regenwurm m. dessťowý čerw, m.
Seidenwurm, m. hedwábnj čerw, hedwábnjček, m.
Spuhlwurm, m. sskrkawka, *f.*
Kellerwurm, m. swinka, stonůžka, f. stonožka, f.
Fleischmade, f. masnj čerw, m.
Made, f. mol, moljk, m.
Schabe, Motte, f. ssatnj čerw, mol, m.
Heuschrecke, f. kobylka, f.
Hausgrille, *f.* cwrček domácý, m.
Feldgrille, *f.* cwrček polnj, m.
Ameise, f. mrawenec, m.
Spinne, *f.* pawauk, m.
Spinnwebe, *f.* pawučina, f.

Rau-

Raupe, *f.* hausenka stromowá, f.
Krautwurm, m. zelný kaup aneb čerw, ležák, m.
Wanze, f. stěnice, stinka, *f.*
Floh, m. blecha, f. kleiner, blesska, *f.*
Filzlaus, f. muňka, f.
Laus, f. weš, *f.*
Niß, f. hnjda, *f.*
Zeck, Hundslaus, kljšťk, psý blecha neb musska, f.
Geier, hausenka zákožnj, f.
Wachsschabe, f wošková čerw, mol, m.
Ungeziefer, n.(Länse) neřád, m.
Fliegendes Ungeziefer, hmyz, neb žižala s křjdly, křjdlatá, létawá, *f.*
Wespe, *f*, wosa, *f.*
Hummel, f. traup, m. medogedka, zlodégka, *f.*
Hornitz, f, sršeň,
Roßbremse, *f.* howadnj maucha, howadnice, *f.*
Fliege, Mücke, f. maucha, musska, *f.*
Nachtmücke, *f.* komár, m. —
Lichtmücke, *f.* swětluška, f.
Nachtmücke, f. Feuerkäfer od, Johanniskäfer, m. swětlomusska, f. ohniwý brauk, m.
Käfer, m. brauk, m.
Mist— od. Kothkäfer, m. chraust, howniwál, m.
Schröter, m. roháč, rohatý chraust, m.
Goldkäfer, m. zlatobláwek, m.
Rother Käfer, m. čerwený chraust, m.
Schmetterling, Zweyfalter. m. moteyl, m.
Stinkender Käfer, smrdutý chraust, m.
Biene, f. wčela, f.
Bienchen, n. wčelička, f.
Stachel, m. žahadlo, n. osten, m.
Bienenstock, m. aul wčelnj, m. wčelnice, f.
Bienenkorb, m. koryto wčelnj, n,
Bienenhäuschen, n. Bieneulöchl, n. wčelnj komůrka, *f.* sklipek.

m. chalaupka, *f.* wosstina, f,

Wabe, f. Henigsaum, m. střed, m. plást medowý, stroj. m,

Honig, m. med, m.

Wachs, n. wosk, m.

Siegelwachs, n. wosk pečetnj, m.

Meet, m. medowina, *f.* med pitý, m.

Weinmeet, m. klarét,

Bienenschwarm, m. rog wčel, m.

Bienenkönig, m. matka wčel, f.

Führer, m. wůdce, m.

Hnnigmacherinn, f. plástnice, f.

Honigmachen, n. plastowánj, n. dělánj, strogenj medu, n.

Bienenmann, m. wčelnjk, wčelař, m.

Von dem Menschen seiner Verschiedenheit und Eigenheit.

Mensch, m. člowěk, m.

Mansbild, n. mužský, muž, m.

Weibsbild, n. ženská, *f.*

Männliches Geschlecht, n. mužské pohlawj.

Weibliches Geschlecht, n. ženské pohlawj, n.

Fruchtbares Weib, plodná žena, die keine Kinder gebährt, bezdětkyně, *f.*

Schwangeres Weib *f.* těhotná žena, f.

Leibesfrucht, *f.* plod žiwota, m.

Kind, n. djtě, n.

Knabe, m. pachole, n. pacholjk, m.

Knäbchen, n. pacholátko, pacholjček, m.

Knabenalter, m. pacholetstwj, n. wěk, pacholetský, m.

Kindchen, n. děťátko, n.

Mädchen, n. děwče n. holka, diwka, diwčička, f.

Töchterchen, n. dcerka, dceruška, *f.*

Docke, f. panenka, *f.*

Säugling m. djtě kogné, n. (nedocuc, m.)

Ein Jahr altes Kind, djtě w roce, ročnj, ročňátko, ročné, n.

Findel-

Findelkind, n. djté nalezené, položené, powržené, n. nalezenec, powrženec, m.
Wechselkind, n. Wechselbalk, m. djté podwržené, proměněné n. podwrženec, m.
Nachgebohrnes Kind, n. pohrobek, m. djté na ſyrobu, ſyrůbě, n
Unzeitige Geburt, f. nedochůdče, n. nedoſſlý, nečaſný porod, m.
Mißgeburt, f. potwora, f. djté potworné, n. potworný, zpotwořený porod, m.
Wundergeburt, m. porod diwotworný, m.
Unmündiges Kind, nemluwné, nemluwňátko, n.
Kindheit, f. dětinſtwj, n. dětinſký wěk, m.
Jüngling, m. mládenec, mládeneček, m.
Mündig, zletilý.
Unmündig, unmannbar, nezletilý, let nedoſſlý.
Junger Mann, Junker, m. ginoch, gonák, m.
Jünglings Alter, wěk mládenecký, m. mládenectwj, n. ginochſtwj, n.
Jugend f. (Kinder) mládež. f.
Jugend, f. (jugendlich Alter) mladoſt, f.
Mannbar, zmužilý, mužný.
Jugendblüthe, f. kwět mladoſti, m.
Junggeſelle, m. panic, m.
Mann, m. muž, m.
Männchen, n. mužjk, mužjček, člowjček, m. mužátko, n. mužе, n. člowjčko, n.
Männliches Alter; mužſký wěk, mužſtwj, n.
Alter Mann, m. ſtarý muž, letitý muž, ſtařec.
Greis, m. kmet, prahſtarec, m. chodec, wěkem ſeſſlý.
Altes Männchen, ſtaréček, ſtarý mužjk, m.
Hohes Alter, n. ſtaroſt, f. ſtarý, ſeſſlý wěk, m.
Greiſenalter, n. kmetſtwj, n.
Jungfrau, f. panna, f.

Jungfrauschaft, f. pannenstwj, n.
Verlobte Jungfrau, f. zasnaubená, zamluwená panna, f. Männin, f. mažatka, zmužilá žena, f.
Mannbare, zeitige, bereife Jungfer, panna, na té době, na wdánj, f.
Frau, f. panj, f.
Weib, n. žena, f.
Weibchen, n. ženka, žjnka, f. ženusska, f.
Eheweib, n. Gattinn, f. manželka, f.
Gatte, m. manžel, m.
Altes Weib, n. baba, stará, letitá žena, wěkem, aneb lety sesslá žena, f. stařena žena, babice, stařice, f.
Altes Weibchen, f. babka, babice, (babizna) f.
Hure, f. kurwa, kurwice, newěstka, f.
Bastard, m. cyzoložné djté, cyzoložné, z kurwy syn, m.

Von der Seele des Menschen.

Vernünftige Seele, f. dusse rozumná, f.
Gemüth, n. mysl, f.
Verstand, m. rozum, m.
Sinn, m. smysl, vmýsl, m.
Vernunft, f. rozumnost, f. rozum, m.
Vernünftig, rozumný.
Rede, f. řeč, f. mluwa, f. mluwenj, n.
Wort, n. slowo, n.
Wörtchen, slowičko, n.
Gedanke, m. myssenka, f. myssljnka, f. myssenj, n.
Betrachten, n. Bedenken, Bewägen, přemyssowánj, rozgjmánj, vwažowánj, oder přewažowánj, n.
Vorhersehen, n. předzwědénj, n.
Vorsicht, f. prozřetedlnost, f.
Ueberlegung, f. rozmysl, m. rozmyssenj, n.
Betrachtung, f. rozgjmánj, n. myslopatřenj, n.
Durchdenken, n. rozčitánj, přemjtánj

přemyšlenj, rozbj=ránj na mysli, n.
Besinnen, n. Bedenken, rozmyšlowánj na mysli, n.
Wille, m. wůle, *f.*
Willkühr, *f.* libost, dobrolibeznost, f.
Erforschung, f. Erkundigung, wyhledáwánj, n. wyzwjdánj, n. škaumánj, wyškaumánj, n. wyšetřenj, n. zpytowánj, n.
Aufmerken, n. šetřenj n. pozor, m.
Entschluß, m. vmjnénj, n. vmysl, m.
Vorsatz, m. Vorhaben, n. předsewzetj, n.
Beschließen, n. vloženj, n. vstanowenj, n. vzawřenj n.
Begierde, f. chtiwost, f.
Erfindung, f. nálezek, m. wýmysl, m. nalezenj, n. wynalezenj, wymyšlenj, n.
Unterscheidung, f. rozeznánj. n.
Urtheil n. Beurtheilung f. saud, m. rozsudek, vsudek, m.

Entscheidung, *f.* rozhodnutj, n.
Prüfung, f. zkušowáni, zkaušenj, n. zkušenj, n.
Schätzung, *f.* wážení, n.
Sonderung, Unterscheidung eines von dem andern, rozdělenj, oddělenj.
Erfahrung, f. zkušenj, zkušenost, f.
Kunst, f. vm, m. vmělost, f.
Künstler, m. vmělec, m.
Wissenschaft, f. vměnj, n. vmělost, *f.*
Kenntniß, f. powědomost, *f.* znalost, f. známost *f.*
Leidenschaft, f. náruživost, f. wášeň. f.
Neugung, f. náklonost mysli, náchylnost.
Gemütbewegung, hnutj mysli, n.
Tugend, f. ctnost, cnost f.
Weisheit, *f.* maudrost *f.*
Klugheit, f. rozšafnost *f.*
Weise, maudrý, klug, rozšafný.

Vorsichtigkeit, *f.* opatrnost, f.
Vorsichtig, opatrný.
Aufmerksamkeit, *f.* pozornost, pozorliwost f.
Aufmerksam, pozorný, pozorliwý.
Rath, m. rada. *f.*
Meinung, f. zdánj, mjnénj, n.
Erkenntniß, *f.* poznánj, n. poznalost, f.
Wahl, *f.* wolenj, n.

Sittliche Tugenden.

Tugend, *f.* ctnost, cnost, *f.*
Ehre, f. čest, f.
Ehrbarkeit, f. počestnost, f.
Ehrlichkeit, f. poctiwost f.
Ehrerbietung, ucta, *f.* čest, f.
Ehrbar, počestný.
Ehrlich, poctiwý, ctný.
Tugendhaft, ctnostný.
Ehrsam, ctný, sslechetný.
Maß, n. mjra, f. viel mnoho, zu viel, přjliš mnoho.
Ueberschreitung des Maßes, wystaupenj z mjry.
Wenig, málo.
Güte, f. dobrota, *f.*
Gut, dobrý.
Wohlstand, m. (Geziemtheit) slussnost, náležitost, f.
Beruf, m. powolánj, n.
Pflicht, f. powinnost, f. powinna, f.
Gelegenheit, f. přjležitost, f.
Gelegene Zeit, přjležitost, přjhodnost času neb mista, f.
Gerechtigkeit, *f.* sprawedlnost, f. sprawedliwost, f.
Gleichheit, f. rownost. f.
Freiheit und Gleichheit, *f.* swoboda a rownost, f.
Verhältniß, n. Maßgabe, f. rowenstwj, n.
Billigkeit, *f.* náležitost, f. práwo, n. sprawedliwost, *f.*
Männlichkeit, f. zmužilost mužnost, f.
Tapferkeit, *f.* udatnost, statečnost, *f.*
Enthaltsamkeit, f. zdrželiwost, f.
Heldenmuth, m. mysl

rekowná, hrdinská, hrdinná, f.
Heldenthat, f. rekowstwj, hrdinstwj, n. skutek hrdinský, rekowský, m.
Stärke, f. sýla, f.
Stark, sylný.
Großmuth, *f.* welikomyslnost, f.
Herzhaft, srdnatý.
Barmherzigkeit, f. milosrdenstwj, n. litost, f.
Gnade, f. milost, milostiwost, f.
Herzhaftigkeit, f. srdnatost, f.
Gedult, *f.* trpěliwost, f.
Gesittet, mrawný, mrawopočestný.
Duldung, *f.* Duldsamkeit, snássenj, n. snesytedlnost, snásseliwost, f.
Geduldig, trpěliwy.
Duldsam, snásseliwý.
Fleiß, m. Emsigkeit, f. pilnost, *f.* bedliwost *f.*
Fleißig, emsig, pilný, bedliwý,
Bewerbsam — mühsam, snažný.

Bewerbung, f. Bestreben n. Bemühung, wynasnaženj, n. snaženi, n. vsylowánj.
Bewerbsamkeit, *f.* Mühe, f. snažnost, f, snaženstwj, n. vsylj, n.
Geschwindigkeit, *f.* rychlost, spěssnost, čerstwost. f.
Hurtigkeit, Gewandheit, f. hbitost, křepkost, obratnost, f.
Fertigkeit, f. hotowost, ochotnost, *f.*
Arbeitsamkeit, f. pracowitost, f.
Beständigkeit, f. stálost, vstawičnost, f.
Beständig, stál ý, vstawičný.
Mäßigkeit, f. středmost, střjdmost, f. mjrnost, f.
Mäßig, středmý, střjdmý, *mjrný.*
Nüchternheit, *f.* střjzliwost, *f.*
Nüchtern, střjzliwý.
Keuschheit, f. čistota, f.
Sittlichkeit, f. mrawnost, mrawopočestnost. *f.*
Sittlich, mrawný, mrawopočestný.

Be=

Bescheidenheit f. mjrnost mrawo počestnost, f.
Bescheiden, mjrný, mrawopočestný.
Scham, f. stud, m.
Schamhaftigkeit, f. stydliwost, f.
Schamhaft, stydliwý.
Wohlerzogenheit, zwedenost, f.
Wohlerzogen, zwedený.
Demuth, f. pokora, f, ponjženost.
Demüthig, pokorný, ponjžený.
Sanftmuth, f. Sanftheit, f. krotkost, tichost, f.
Sanftmüthig, krotký, tichý.
Freundlichkeit, f. přjwětiwost, f.
Freundlich, přjwětiwý.
Freundschaft, f. přátelstwj, n.
Freundschaftlich, přátelský.
Leutseligkeit, f. wljdnost, f.
Leutselig, wljdný.
Gesprächigkeit, f. vmluwnost.
Gesprächig, vmluwný.
Ernst m. wážnost, přjsnost, oprawdowost f.
Ernsthaft, wážný, přjsný, oprawdowý.
Höflichkeit, f. zdwořilost, f.
Höflich, zdwořilý.
Kurzweilig, kratochwjlný.
Fröhlichkeit, f. weselost, f.
Fröhlig, weselý.
Guter Muth, Gutmüthigkeit, f. dobromyslnost, f. dobrá mysl, f.
Wohlgemuth, gutes Muths, gutmüthig, dobromyslný.
Verschwiegenheit, f. mlčeliwost, f.
Verschwiegen, mlčeliwý.
Leichtsinn, m. lehká mysl, zfaučilost, mysli, ztřesstilost, f. lehkomyslnost, f.
Sauberkeit, f. čistota, čistotnost, sswarnost f.
Sauber, čistý, čistotný, sswarný.

Sittliche Gebrechen.

Schande, f. hanba, f.
Schändlichkeit, f. hanebnost, f.

Schändlich, hanebný.
Laster, n. nešlechetnost, neprawost, f. nešlechetenstwj, n. nectnost, f.
Lasterhaft, nešlechetný, zlý, nectný.
Bosheit, f. zlost, f. zloba, f. lehkomyslnost, lehkowážnost, f.
Boshaft, zlostný, zlobiwý, lehkowážný, lehkomyslný.
Ungerechtigkeit, f. nesprawedlnost, f.
Unbilligkeit, f. nesprawedliwost, neslušnost, neprawost, f.
Gewalt, f. moc, f. násylj, n.
Unbild, Unrecht, křiwda, f. bezpráwj, n.
Sünde, f. hřjch, m.
Irrthum, m. blud, m. poblauzenj, n. — omyl, m. mýlka, f.
Schträucheln, n. pokleska, f.
Fehler, m, chyba, f. omyl, m.
Verbrechen, n. prowiněnj, pročiněnj přečiněnj, n.
Uebelthat, Unthat, f. zlý skutek, včinek, m. zločinstwj, n.
Schandthat, f. hanebný skutek, m.
Bubenstück, n. lotrowský skutek, m. lotrowstwj, n.
Wagstück, n. opowážliwý skutek, m.
Verkehrtheit, f. přewrácenost, přewrhlost, f.
Verruchtheit, f. přewrhlost, f.
Verrucht, přewrhlý.
Verwegen, vermessen, wššetečný, opowážliwý, odwážljwý, neważný, drzý.
Dreistigkeit, f. drzost, smělost, f.
Dreist, drzý, smělý.
Kühnheit, f. smělost, f.
Kühn, smělý.
Muthwillen, m. swéwolnost, zaumyslnost, f.
Muthwillig, swéwolný, zaumislný.
Eigensinn, m. swémyslnost, f.
Eigensinnig, swémyslný.
Verwegen, opowážli-

wy,

wý, odwážliwý, drzý.
Verwegenheit, Vermessenheit, *f.* wssetečnost, opowážliwost, odwážliwost, f. neważnost, drzost, f.
Schalkheit f. lotrowstwj n. ssełmowstwj, n.
Furchtsamkeit, f. bázliwost, *f.* bogácnost, *f.*
Furchtsam, bázliwý, bogácný.
Ungedult *f.* netrpéliwost, f.
Unerträglichkeit, f. nesnesytedlnost, f.
Ungedultig, netrpéliwý.
Unausstehlich, nesnesytedlný.
Verzweiflung, f. zaussalstwj, n. zaussánj, n. zaussalost, f.
Weichheit, f. měkost, *f.*
Verzärtlung, *f.* zženilost, rozmazanost, f.
Verzärtelt, zženilý, rozmazaný, f.
Zärtlichkeit, *f.* spanilost, *f.*
Zärtlich, spanilý.
Faulheit, Trägheit, f. lenost, leniwost, rozmařilost, f.
Faul, träg, lјný, leniwý, rozmařilý.
Langsamkeit, *f.* wáhawost, nehbitnost, neobebnost, zdlauhawost, *f.*
Nachläßigkeit, f. nedbalost, *f.* nedbalstwj, n. nepilnost, nebedliwost, *f.* nedbanliwost, f.
Nachläßig, nedbalý, nedbanliwý, nepilný, nebedliwý.
Langweiligkeit, f. wáhawost, rozwlásstnost f.
Saumsal, n. zpozdilost, f.
Müßiggang, m. zahálka, zahálčiwost, f.
Wankelmuth, m. wrtkawost, wrtkost mysli.
Veränderlichkeit, f. měnitedlnost, proměnitedlnost, f.
Halsstarrigkeit, f. Starrsinn, m. neustupnost, twrdossignost, vrputnost, zarputilost, vrputilost, twrdostost, twrdá ssige.
Hartnäckigkeit. f. twrdotylnost, *f.*
Halsstarrig, hartnäckig, starrköpfig, starr-

starrsinnig, twrdošsigný, twrdotylný, twrdowstý, newstupný, zarputilý, vrputilý vrputný.
Eigensinniger Kopf, swéhlawý, swéhlawec, swémyslný.
Unbändigkeit, f. neskrocenost, f.
Trunkenheit, f. opilstwj, n.
Trunken, opilý, opilec, m.
Versoffenheit, f. ožralstwj, n.
Versoffener, ožralý, ožralec.
Weinsaufer, m. winný molek, m. ožralec wjna, m.
Esser, m. gjdce, gedák.
Fresser, m. žrác, žraut, hltoň, m.
Verschwendung, f. marnotratnost, f. mrhánj, n.
Verschwender, m. marnotratnjk, mrhác, m,
Geilheit, f. chlipnost, wilnost, f.
Geil, chlipný, wilný,
Unzucht, f. Unkeutschheit, necistota, f. smilnost, f. smilstwj, n.
Unzüchtig, Unkeusch, necistý, smilný.
Hurerey, f. kurewstwj, smilstwj, n.
Hure, f. kurwa, f. smilnice, f. newéstka, f. junge, kurwice, f.
Buhler, m. miljk, milownjk, m.
Buhlerinn, f. miljcka. milenka, f.
Ehebruch, m. cyzoložstwo, n.
Ehebrecher, m. cyzoložnjk, m.
Ehebrecherinn, f. cyzoložnice, f.
Beyschlaf, m. sauložnictwj, n.
Beyschläferinn, f. sauložnice, f.
Frechheit, f. bugnost, f.
Unbändigkeit, f. nezbednost, f.
Unbändig, nezbedný.
Ungesittet, nemrawný.
Unverschämtheit, f. nestydatost, f. nestaudnost, bezstaudnost, f.
Unverschämt, nestydadatý, nestaudný, bezstaudný.

Scham-

Schamröthe, *f.* zardění studem, zapýření, n. zardělost, f.
Hoffart, f. Stolz, m. peycha, hrdost, zpupnost, f.
Hoffärtig, stolzig, pyšný, hrdý, zpupný.
Ehrgeitz, m. žádost cti, f.
Ehrgeizig, žádostiwý cti.
Rühmredigkeit, f. chlauba, honosnost, f. schlauba, f.
Ruhmredig, chlubný, schlubný, honotný.
Pracht, *f.* Gepränge, nádhernost, *f.*
Luxues, nádherný.
Langmüthigkeit, dobrotiwost, nehněwiwost. *f.*
Zornmüthig, hněwiwost.
Zarnmüthig, hněwiwý.
Grausamkeit, f. vkrutnost, f. vkrutenstwj, n. krutost, f.
Schmeichelen, f. pochlebenstwj, n.
Schmeichler, m. pochlebnjk, m.
Mürrisches Wesen, newrlost, newhodnost, *f.*
Saurtöpfisch, zakrnělý, zasmušilý, neweselého wzezřenj.
Hartstörisch, twrdy, drsnatý.
Unversöhnlich, nevkojitedlny.
Finster, škaredý.
Grausam, vkrutný krutý.
Erschröcklich, hrozný, strašliwý.
Leichtfertigkeit, *f.* lehkomyslnost, lehkowážnost. f.
Leichtfertig, lehkomyslný, lehkowážný.
Eitelkeit, f. marnost, f.
Eitel marný.
Lüge, f. lež, f. klam, *m.*
Lügenhaft. lžiwý, klamawý, lhář, klamář, m.
Hochmuth, m. wysokomyslnost *f.* zpupnost, f.
Hochmüthig, wysokomyslný, zpupný.
Unflätige Reden, oplzlé, mrzké mluwenj.
Häßlich, šeredný, ošklíwý, ohyzdný, mrský.
Spott, Hohn, m. posměch, posmjšek, m.

Spötter, m. posmjwač, posmjwáček. m.
Schimpfer m. vtrhač, vyštipač, vyštipečný člowěk, m.
Tadler, m. hánce, m.
Schimpfen, n. vtrháni, vyštipowáni, n.
Antasten, Angreifen, n. dotýkáni a dogjmáni, n.
Tadel, m. hana, *f.*
Schimpf, m. vyštipek, vtřžka.
Lästerung, f. ruhánj, n. rauhawost, f.
Lästerwort, n. ruhawý slowo, n.
Schimpf od. Schmähbrede, Schmähworte, vtrhawá, vyštjpečná řeč, slowa.
Anzügliches, angreifendes Wort Anzüglichkeit, důtkliwé, dogjmawé slowo, n. důtka, *f.*
Tölpel ungehobelter, sedlský traup, newypitwaný blaud, sliwoň, m.
Geschwäzigkeit, Schwatzhaftigkeit, f. sstěbetnost žwawost, marnomluwnost, *f.*
Schwätzer, m. sstěbetný, žwawý, žwačj, sstěbetnjk, darmotlach, marnotlach.
Plauderer, m. pliskač, žwáč, m. tlampač — teskliwý žwáč, mnohožwawý, m.
Klatscher, m. klewetnjk, klewetář, m.
Undankbarkeit, f. newděčnost, f.
Undankbar, newděčný.
Aufwand, m. vtratnost, f. zbytečný náklad, m. der ihn thut, vtratný, m.
Kargheit, f. skaupost, skrbnost, nevžilost, f. haužewnost, držebnost, f.
Karg, skaupý skrbný, nevžilý, haužewnj,
Geiz, m. lakomstwj, n.
Geizig, lakomý.
Gewinnsucht, (schändliche, (žádost mrzutého zysku.
Geldgierde, f. žádost penéz, f.
Geldgierig, žádostiwý penéz,
Bestechung, f. porussenj, pomazánj penězy, n. vplatek, m.

Eigenheiten des Verstandes

Wissenschaft, f. vmënj, n. powědomost, f.
Gelehrsamkeit, *f.* včenost, vmělost, f.
Gelehrt, včený, vmělý.
Erkenntniß, f. známost, f. poznánj, n.
Erfahrung, f. zkussenost, *f.* zkussenj, n.
Kenntniß, *f.* vmělost, f. znalost, *f.*
Erfahrenheit, f. zběhlost, f.
Erfahren, bewandert, zkussený, zběhlý.
Gründlich erfahren, dospělý w něčem.
Geschickt, zpusobný.
Geschicklichkeit, f. zpusobnost, f.
Deutlichkeit, Klarheit, f. zřetedlnost, zřegmost, patrnost, *f.*
Deutlich, zřetedlný, zřegmý, patrný,
Offenbar, zgewný.
Verständlichkeit, f. srozumitedlnost, f.
Verständlich, srozumitedlný.
Lehre, *f.* včenj, n.
Unterricht, m. povčenj, povčowánj, n. nauka, *f.* cwjčenj, n.
Naturlehre, f. včenj přirozených wěcý.
Sittenlehre, (Wissenschaft, *f.* mrawná povčowánj, povčenj, včenj omrawjch, (mrawné vměnj, n.) sonst mrawné navčenj, n.
Feine Sitten, gemné mrawy.
Weisheit, *f.* maudrost f.
Weise, maudrý.
Uebung, f. cwičenj se, n. cwik, m.
Weltweiser, m. mudřec swětský.
Weltweisheit, f. maudrost swěta, swětská, f.
Gottesgelehrheit, *f.* bohomluwnost. f.
Gottesgelehrter, m. bohomluwec, m.
Schriftgelehrter, m. včený w pjsmě.
Lehrer, m. včitel, m.
Rechtsgelehrsamkeit, *f.* vměnj práwnj, n.
Rechtsgelehrter, m.

prawo=

prawowec, m. zbě-
hlý w prawjch.
Kunst, f. vm, m, vmě-
lost, *f.* vměnj, n.
Arzneykunst, f. lékař-
ské vměnj, n.
Wundarzney, f. léčenj
ran, hogenj ran,
ranařstwj, n. bra-
dýřské vměnj. n.
Wundarzt, m. hogič
ran, ran hogič, ran
léčitel, ranař, m.
ranlék, m.
Freyen Künste, swo-
bodná vměnj.
Schreibkunst *f.* Sprach-
kunst, f. vměnj psa-
nj, a mluwenj, n.
řečnost, f.
Sprachlehre, f. včenj
řeči. n.
Schreiber, m. pjsař,
m.
Redekunst, *f.* vměnj
řečnické, n. o wý-
mluwnosti, n. řeč-
nictwj, n.
Redn, m. řečnjk, wý-
mluwčj, m.
Dichtkunst, f. vměnj
básnické, básnjřské,
básnictwj. n.
Versmacher, m. werššo-
wec, m.

Dichter. m. básnjř, m.
básnič, m. bágkář,
m. skladatel básnj,
bágek, bagjř, m.
Verfasser, m. sklada-
tel, m.
Reimer, m. rytmýř
m.
Singkunst, f. vměnj
zpěwu, zpěwné, n.
Meßkunst, f. měřic-
twj n.
Sänger, m. zpěwák,
m.
Landmesser, m. měřič
zemský, n.
Rechenkunst, f. vměnj
početnj, počtářstwj,
n.
Rechenmeister, m. poč-
tář, m.
Sternkunde, f. vměnj
hwězdářské, hwěz-
dářstwj, n.
Sternkündiger, m. hwěz-
dář, m.
Malerkunst, *f.* vměnj
maljřské, maljřstwj,
n.
Mahler, m. maljř, m.
Handwerkskust, f. vmě-
nj řemeslné, řeme-
slnicj, řemeslnictwj n.
Handwerk, n. řemeslo. n.
Handwerksmann, m.
řemeslnjk, m.

Klugheit, f. rozſſafnoſt, f.
Vorſichtigkeit, f. prozřeredlnoſt, *f.* opatrnoſt, *f.*
Verſtand in Sachen, rozumnoſt, f.
Verſtändig, rozumný.
Scharfſinn, m. wtipnoſt, oſtrowtipnoſt, byſtroſt wtipu, (důmyſlnoſt, ſmyſlnoſt) f. důwtipnoſt, *f.*
Scharfſinnig, wtipný, oſtrowtipný, duwtipný, (ſmyſlný, důmyſlný)
Rath, m. rada, f. potaz, m.
Meynung, *f.* vmyſl, m. mjnénj, zdánj, n.
Sorge, *f.* péče, ſtaroſt f.
Beſtreben, n. Fleiß, ſnažnoſt, *f.* wynaſnaženj, n.
Warnung, f. wýſtraha, *f.*

Gebrechen des Verſtandes.

Unwiſſenheit, *f.* newédomj, n. newédomoſt, f. nevměnj, n. nevměloſt, f.
Unerfahrung, nezkuſſenoſt, f.
Unwiſſend, newédomý, newéda, nevmělý.
Unerfahren, nezkuſſený.
Ungewißheit, f. negiſtota, f.
Ungelehrt, nevčený.
Halbgelehrt, m. nedovk, m.
Zweifel, m. pochybnoſt f.
Zweyfelhaft, pochybný.
Unglaube, m. newéra, *f.*
Ungläubig, newěřjcý, newěrný.
Dunkelheit, f. zatmėloſt. temnoſt, f.
Dunkel, zatmělý temný.
Wahn, m. domněnj, n.
Dünkel, n. domnjnka, důmjnka, f. mjně, f.
Argwohn, Verdacht, m. Muthmaßung, podezřenj, n. potah, m. důmyſl, m. domněnj, n.
Argwöniſch, náchylný k podezřenj, podezřiwý.

Phi-

Philosophaster, m. mudrlant mudrák, m.
Verdächtig, podezřelý.
Thorheit, Narrheit, f. bláznowstwj, n. nemaudrost, f.
Thor, Narr, m. blázen, m. nemaudrý.
Ungeschicklichkeit Plumpheit, hlaupost, *f.* nemotornost.
Ungeschickt, hlaupý, nemotorný, newtipa, m.
Unbedachtsamkeit, f. neopatrnost. f.
Unbesonnenheit, f. nesmyslnost, *f.* nesmysl, m. nerozmyslnost f.
Unbesonnen, nesmyslný, bezsmyslný, nerozmyslný.
Unbedachtsam, neopatrný.
Fahrlässigkeit, f. nepilnost, nebedliwost, nedbalost, f.
Sorglosigkeit, f. nepéčliwost.
Witzling, m. sadjlek, wtipek, m.
Grübler, m. hlaubálek, m.
Fahrlässig, nepilný, nebedliwý, nedbalý.
Sorglos, bezpečliwý, bezstarostný.
Ungereimtheit, f. nespůsobnost, nesrownalost, f.
Ungereimt, nespůsobný nesrownalý.
Irrung, f. omyl, m. mylka, f.
Irrthum, m. blud, m. poblauzenj, n. pochybenj, n.

Von den Leidenschaften.

Leidenschaft, f. náružiwost, f. wássen, přirozená náklonost *f.*
Unempfindlichkeit, *f.* necitedlnost, zmrtwělost. *f.*
Unempfindlich, necitedlný, zmrtwělý.
Wollust, *f.* rozkoss, *f.*
Wellüstig, rozkossný, rozkossem oddaný.
Lust, f. Vergnügen, n. ljbost, *f.* kochánj, n.
Schmerz, m. bolest, f.
Leid, n. žalost, n. ljtost, f.
Qual, Pein, *f.* saužení, trápenj, n. mučenj,

čenj, n. muka, f. otrapa; f. trýzeň, f.
Freude, f. radost, *f.*
Freudig, radostný.
Fröhlig, lustig, weselý.
Trost, m. vtěcha, *f.* potěcha, f. vtěssenj, n.
Kurzweil, f. kratochwjle, f.
Tröstlich, vtěssený, potěssený, potěssitedlný.
Kurzweilig, kratochwjlný.
Betrübniß, f. zármutek, smutek, m. zkormaucenj, n.
Traurigkeit, f. smutnost, truchliwost, f. truchlost, *f.* smutek, m.
Bangigkeit, f. tesskliwost, tessknost, f.
Aengstlichkeit, f. auzkostliwost, f.
Angst, *f.* auzkost, f.
Traurig, smutný, truchliwý, truchlý.
Schwermuth, *f.* tessknost mysli, trudnost, f. těžkomyslnost, f
Schwermüthig, tessklíwý, těžkomyslný, trudný.
Betrübt, zarmaucený, zkormaucený.

Widerwärtigkeit, f. protimyslnost, *f.*
Widerwärtig, protimyslný.
Trübsinn, m. kormautliwost, *f.*
Verdruß, m. mrzutost f.
Reue, f. pokánj, n. ljtost *f.* žel, m.
Sorgfältig, Sorgsam, starostliwý, pečliwý.
Gelächter, n. smjch, m.
Lächerlich, směssný, der gern lacht, smjssek, m.
Weinen, n. pláč, m. der ein Leid hat, žalostiwý, žalostjcý.
Thräne, f. slza, f.
Thränend, slzawý.
Weinerlich, plačtiwý.
Wehklagen, n. kwjlenj, nařjkánj, hořekowánj, n. nářek, m.
Erbarmung, f. ljtost, f.
Erbarmend, ljtostiwý.
Mitleid, n. spoluvtrpnost, vtrpnost, f, vtrpenj, n. ljtost. f.
Mitleidig, spoluvtrpný, ljtostiwý, ljtostný.
Zorn, m. hněw, m.
Zornig, hněwiwý.

Erzürnung, f. rozhněwánj, rozzlobenj, n.
Gutwilligkeit, f. dobrowolnost, f.
Gunst, *f.* přjzeň, f.
Günstig, přjzniwý.
Mißgunst, f. Neid, záwist, *f.* nepřjzeň, f.
Neidig, mißgünstig, záwistiwý, nepřjzniwý.
Liebe, f. láska, milost, f.
Haß, m. nenáwist, f.
Groll, m. zásstj. n. kyselost, f.
Hasser, m. nenáwistnjk, m.
Feindschaft, f. nepřátelstwj, n.
Feind, m. nepřjtel, m.
Beleidigung, f. vblјženj, n. vraženj, n. vrážka, f. vsskozenj, n.
Schadenfreude, f. radost z cyzýho nesstěstj, f.
Begierde, f. žádost, chtjč, f.
Begierlichkeit, f. žádostiwost, f.
Streben, n. taužen, n. tužba. f. dychtěnj, n. dychtiwost, f.
Eckel, m. nechut, f. nechutenstwj, n.
Abscheu, m. osskliwost, f.
Verwunderung, f. podiwenj, n.
Verachtung, f. potupa, *f.* potupenj, n. pohrdánj, n.
Verächter, m. potupnjk, pohrdač, m.
Eifer, m. horliwost, *f.* horlenj, n. sočenj, n.
Eifersucht, f. žehrawost, horličnost, f. sočenj, *f.*
Eifern, n. horlenj, žehránj, n. sočenj, n. horliwost, f.
Eifersüchtig, žehrawý, horličný, horliwý, sok, m.
Wunsch, m. žádost, f. wděka, f. wděčba, f.
Fluch, m. kletba, f. zaklenj, n.
Verfluchung, n. klenj, proklenj, proklјnánj, n.
Verdammung, f. zatracenj, n.
Hofnung, f. naděge, čáka, *f.*
Gutherzig, gutes Muths, dobré mysli, naděge.

Furcht, f. strach, m. báꝛeň, *f.*
Sorge, f. starost, péče, f.
Sorgfalt, *f.* starostliwost, pečliwost, f.
Schreck, m. hrůꝛa, *f.* ꝛděšenj. n.
Erschrecken, n. leknutj n. wꝛás, m. wꝛásnutj, n. wꝛáslost, f.
Erschrocken, wlekly, wꝛáslý, ꝛděssený, přestrassený.
Scham, f. stud, m. hanba, *f.*
Schamhaft, stydliwý.
Erwartung, f. očekáwánj, n.
Verzweiflung, f. ꝛauffánj, ꝛauffalstwj,
Verzweifelt, ꝛauffalý.

Von der Familie und Verwandschaft.

Vaterland, n. wlast, *f.*
Haushaltung, f. hospodářstwj, n. ꝛpráwa domu.
Hauswirth, Hausvater m. ꝛpráwce domu a čeledi, m. otec čelednj hospodář, m.
Hausgesinde, f. čeled, čeládka. f.
Hausgenoße, m. čeledjn, m. čelednj, domácý, m.
Geschlecht, n. rod, m.
Familie, f. rodina, f.
Stamm, m. kmen, m.
Stammbuch, n. popis rodu, m.
Glied, n. koleno, n.
Blutsfreundschaft, f. krewnost, f. krewnj přátelstwj, n.
Blutsfreund, m. krewnj přjtel, m.
Verwandter, m. přjbuꝛný.
Verwandschaft, *f.* přjbuꝛenstwj, n
Vetter, m. streyc, streyček, m.
Vetterschaft, f. streycowstwj, n.
Muhme, Base, f. teta, tetka, f.
Vorfahren, pl. m. předkowé.
Alten, pl. m. starj, starodáwnj.
Nachkömlinge, potomkowé, potomcy, potomnj, budaucý.
Eltern, pl. m, rodičowé, roditelé.

Vater, m. otec, tatjk, (táta) m. rodič, rodi-tel, m.
Mutter, f. matka, má-teř, máté, rodička, (máma) f.
Hausmutter, f. hospo-dyně, f. ihre Haus-wirthschaft, hospo-dářstwj, hospodyn-stwj, n.
Umgang, m. obecen-stwj, n. zacházka, f.
Kinder, pl. m. děti.
Sohn, m. syn, m.
Söhnchen, n. synek, m. synáček, m.
Ehelicher Sohn, syn pořádný, wlastnj.
An Kindesstatt angen. syn zaljbený.
Findelkind, n. djté po-wržené, nalezené, nalezenec, m.
Enterbt, wyděděný, wy-bytý.
Tochter, f. dcera, dcý, f.
Töchterchen, n. dcerka, dceruſſka, f.
Bastard. Hurensohn, m. djté cyzoložné, n. z kurwy syn, m.
Bruder, m. bratr, m.
Brüderchen, n. bratřj-ček, m.
Leiblicher Bruder. m. wlastnj bratr.
Zwillinge, pl. bljzen-cy, dwůgčata, dwůg-čátka, pl. n, dwě dětj.
Drillinge, trůgčátka.
Schwester, f. sestra, f.
Schwesterchen, n. se-střička, f.
Stiefvater, m. otčjm. m.
Stiefmutter, f. mace-cha, f. nowá máté-f.
Pflegvater, m. pěstaun. m.
Stiefsohn, m. syn pa-storný, pastorek, m. schowanec.
Stieftochter, f. dcera pastornj pastorkyně schowanka, f.
Pflegekind, m. schowa-nec, m. schowanka, f.
Oheim, m. vgec, m.
Gebrüder Kinder, bra-trancy.
Geschwister Kinder, se-střency.
Geschwister Kinder von Bruder, und von Schwester, sestrey-čency.

Vetters, oder Bruders Tochter, *f.* streyna, f.

Aufsteigende Linie, linye, nahorů wstupugjcých.

Anherr, Altvater, Großvater, m. déd, dédek, m.

Väterlich, otcowský.

Mütterlich, mateřský.

Urahn, m. praděd, m.

Uransvater, m. prapraděd, m.

Großvaters Bruder, m. prastreyc, m.

Altmutter, Ahnfrau, Großmutter, *f.* bába, f.

Der Großmutter Bruder, bábin bratr, pravgec, m.

Der Mutter Großmutter, prabába, *f.* mateřina bába. *f.*

Urahnfrauenmutter, *f.* praprababa, f.

Absteigende Linie, linye dolu sstupugjcých.

Enkel, m. wnuk, m.

Enkelinn, f. wnuka, wnučka, f.

Urenkel, m. prawnuk, prawnučka, *f.*

Sohnstochter, f. synowa dcera, f.

Bruders, oder Schwesters Sohn, m. synowec, m.

Nichte, *f.* synowkyně, f.

Kinderlos, syrý, bezdětj.

Waise, syrotek, m. osyřalý, syré djtě, syrůbě, n.

Nachbar, m. saused, m.

Wirth, m. hospodský, hospodář, m.

Wirthinn, f. hospodská, *f.* hospodyně, *f.*

Gast, m. host, m.

Aufwartung, *f.* posluha, f. poslaužení, n.

Aufwärter, m. posluhowač, gidlonoš, m.

Von der Herrschaft und Dienstbarkeit.

Herrschaft, f. panstwj, n. b) panstwo, n.

Herr, m. pán, m.

Hausvater, m. otec čeledni, hospodář.

Hausherr, m. domácý pán, pán domu, m.
Frau, *f.* panj, f.
Hausmutter, f. matka čeledni, f. hospodyné, f.
Hausfrau, *f.* domácý panj, panj domu, *f.*
Hausgesinde, n. čeled, čeládka, f.
Kinder, f. děti, djtky, *f.*
Frey, ledig, swobodný.
Freygelassen, wyhosstěný, z poddanosti propusstěný.
Diener, m. služebnjk, sluha, m.
Dienerinn, f. služebnjce, f.
Dienstmädchen, n. služka, diwka, *f.*
Magd, f. děwka, *f.*
Junge, m. pacholjk, m. chlapjk, mladjk,
Knecht, m, pacholek, m.
Knechtschaft, *f.* služebnost, *f.*
Mietling, m. gedungener Knecht, od. Diener, sluha nágemný, přjstawný.
Leibeigener Knecht, chlap, m.
Lakay, Bedienter, slaužicý, m.
Gefangener, zagatý, m.
Gefangenschaft, f. zagetj, n.
Sklave, m. otrok, m.
Sklavität, *f.* otroctwj, n. poroba, *f.*
Dienstmagd, f. služebná děwka, f.
Nachtreterinn, f. nohsleda, f.
Vorgänger, m. předchůdce, m.
Nachtreter, m. nohsleda, m.
Hausknecht, m. domowni, domácý sluha, sluha w domě, m. auf dem Landel, nádwornjk, m.
Thürsteher, m. wrátný, m.
Dienst, m. služba, f.
Träger, m. nosyč, m.
Schubkarnführer m. kolečnjk, trakařnjk, m.
Stallknecht, m. pacholek od konj, marasstalnjk, n.
Bote, m. posel, m.
Botin, *f.* poslice, f.
Briefträger, m. posel listowni, m. listonoš, m.
Postbote, m. possta, posel na posstě, posstowský.

Troßbube, m. pacholjk wogenský, m. droslar, ztracenec, m.

Schulknabe, m. sskolské pachole, žáček, m.

Gefängnißwärter, m. hospodář wěznů, m.

Laufer, m. běhaun, m.

Eilbothe, m. rychlý posel, rychljk. m.

Taglöhner, m. nádennjk, m. nágemný dělnjk, m.

Taglöhnerinn, f, nádennice, *f.*

Arbeiter, Arbeitsleute, dělnjcy, pracownjcy, robotnjcy, robotjři, robotnj, dělnj, pracownj, pracowitj lidé.

Taglohn, m. dennj mzda, f. aukol, m.

Liedlohn, m. mzda za prácy, f.

Sold, m. plat, žold, m.

Geheiß, n. rozkaz, m. poručenj, n.

Gehorsam, m. poslussenstwj, n.

Gehorsam, poslussný,

Speise auf einen Tag, s geden den potrawy.

Nahrung, f. žiwnost, f. kleine, geringe, žiwnůstka, f.

Von dem Ehestande, und der Verwandschaft.

Ehestand, m. manželstwj, n. staw manželský, m.

Unzeitiger, —— nečasné ——

Verlobung, *f.* zasnaubenj, n. zámluwa, f. námluwa, f.

Winkelehe, f. pokautná zámluwa, námluwa, *f.*

Heurathsversprechniß, n. smlauwy swadebnj.

Trau, oder Brautschatz, m. záwdawek manželský, m. dar newěsté, m.

Mitgift, Heurathsgut, n. wěno, n.

Ledig, Unverheurathet, swobodný, neženatý.

Junggeselle, m. panic, swobodný mládenec, m.

Mannbar, mládenec

na oženênj, — panna na wdánj, f.
Werber, Freyer, Buhler, fregjř, miljk, m.
Nebenbuhler, m. sok, m.
Geliebte, f. milenka, miljtka, *f.*
Kuppler, m. swodnjk, námluwce, m. gednatel manželstwa.
Kupplerinn, f. swodnice, *f.* námluwčj, f, gednatelkyně manželstwa, f.
Bräutigam, m. ženich, m. chot, m.
Braut, f. newěsta, f. f. chot, *f.*
Hochzeit, f. swadba, *f.* sňátek, swadebnj. m.
Trauung, f. oddawky, pl. *f.*
Hochzeitlustbarkeit, *f.* weselj swadebnj, n.
Brautführer, m. družba, m.
Bräutigams Führer, druh ženicha.
Kranzeljungfer, f. družička, družice, f. towaryška newěsty, f.
Brautkammer, f. newěstina komora, *f.*
Hochzeitbette, n. oder Brautbette, n. manželské lůže, n.
Ehebette, ——
Schleyer, m. raucha, rauška, *f.* pawnčnjk, m.
Morgengabe, f. přjdawek nad wěno, m. dánj manželské, n.
Hochzeitsgeschenk, dar swadebnj, m.
Heurathsgütchen, n. wěnko, wěnnj zbožjčko, n.
Heuratsbrief, m. list wěnnj, m.
Egegemahl, m. manžel, m.
Ehegemahlin, *f.* manželka, f.
Eheweib, n. (rechtm. řádná manželka, f.
Tanz, m. tanec, m.
Tänzer, m. tanečnjk, m.
Spielmann, m. hudec, m.
Tanzhaus, n. Saal, m. syň tanečná, f.
Hochzeitslied, n. swadebnj pjseň, f.
Blutschänderische Heu-

rath.

rath, *f.* smilnokrewné manželstwj, n.

Ehescheidung, f. rozwedenj manželů, n.

Scheidebrief, m. lístek rozwodu, rozwedenj, m.

Beyschläferinn, *f.* sauložnice, f. sauložka, kubéna, *f.*

Kebsweib, n. ženina, ženima, f.

Wittwer, m. wdowec, m.

Wittwe, f. wdowa, f.

Heurath, *f.* ženěnj, n. ženitba, *f.* wdawky.

Schwager, m. tchán, test, sswagr, m.

Schwägerinn, f. tchyné, *f.* sswegrusse, f.

des Mannes oder Weibes Ahnherr, prachán, m.

Meiner Frau Großmutter, f. prachyné, f.

Tochtermann, Eydamm, m. zet, m.

Miteydamm, m. spoluzet, m.

Sohns, oder Tochter Eydamm, prazet, m.

Schnur, newěsta, f.

die zwo Schwestern haben, sestrency.

Bruders Weib, bratrowá žena, f.

Manns Schwester, f. sestra mužowa, f.

Lediger Stand, bezženstwj, n. staw swobodný, m.

Erbe, n. dědictwj, n.

Väterliches, otčizna, f.

Niederkunft.

Leibesfrucht, f. plod žiwota, m.

Empfängniß, *f.* početj, n.

Schwangeres Weib, těhotná, břichatá žena, s těžkým, s hrubým žiwotem.

Geschwängertes Weib, otěhocená, obřichacená, obtěžkaná žena, f.

Unfruchtbares Weib, neplodná žena, f. bezdětkyné, *f.*

Unfruchtbarkeit, *f.* neplodnost, f. bezdětstwj, n.

Geburt, f. porod, m.

Wehen, bolesti porodu, pl. f.

Kindesnöthen, práce ku porodu.

Ge-

Geburtsstunde, f. hodina narozenj, f.
Kind, n. djté, robě, robátko, děťátko, n.
Kindbette, n. ssestineděle, f.
Kindbetterinn, f. ssestinedělka, f.
Mißgebähren, n. potracenj, n.
Unzeitige Geburt, f. nedochudče, nedosslý, nedochodilý plod, m.
Hebamme, f. bába, f.
Saugamme, f. chuwa, kogná chuwá, f. kogná, f.
Säugen, n. kogenj, n.
Gevater, Pathe, m. kmotr, rukogmě na křtu, m.
Gevaterinn, f. kmotra f.
Kindstaufe, f. křest, m. křtiny, pl. f.
Kindstaufschmaus, křestné hody.
Windel, f. plena, plénka, f.
Wiege, f. kolebka, kolibka, f.
Wiegenband, n. powigadlo, n. kolebnj pás, m. Kindermagd, f. k dětem děwečka, chowačka, f.
Klapper, f. chřestačka f.
Kinderspielwerk, n. dětinské hřičky hračky, lautky.
Docke, f. panenka dětinská, f.
Kinderwäsche, f. prádlo děcké, n.

Vom Polizey und Staatswesen.

Polizey, f. zpráwa městská, f. města, městna, f.
Staat, f. obec, f. občanstwj, n.
Gemeine Beste, obecné dobré, n.
Obrigkeit, f. wrchnost, f.
Herrschaft, f. panowánj, panstwj, n.
Gewalt, f. moc, mocnost, f.
Regierung, f. zpráwa, f. zprawowánj, n. wláda, f. řiditelstwj n.
Vogtey, f. předlnictwj, n.
Fürst, m. knjže, n.
Mitfürst, m. spoluknjže, n.
Monarch, m. mocnář, m.

Landesherr, m. zemský pán, pán zemé, m.
Vogt, m. vředlnjk, m,
Herzog, m. wýwoda, m.
Regent, m. panownjk, wládce, m. wladař. m. řjditel, m.
Oberster, — neywyšßj, —
Verweser, m. mjsto držjcý.
Unterthan, poddaný.
Widerspänstigkeit, f. odbog, m.
Alleinherrscher, m. samowládce. m. samowladař, m.
Alleinherrschaft, f, samowláda, f.
Kaiser, m. cýsař.
Kaiserthum, n. cýsařstwj n.
Kaiserinn, f. cýsařowna, cýsařowá, f.
König, m. král, m.
Königinn, f. králowna, králowá, f.
Königthum, n. králowstwj, n.
Tyranney, f. vkrutenstwj, n.
Tyrann, Wüttrich, m. vkrutnjk, m. násylnjk, m.
Oberherr, m. wrchnj, m.
Fünfherrnamt, n. pětipanský vřad, m.
Kurfürst, wolenec, wolitel, m.
Kurfürstthum, n. wolenstwj, n.
Vornehmste, pl. m. přednj pánj.
Staatsverwaltung, f. zpráwa obce, obecná, f.
Landesverfassung, f. zřjzelost zemská, f. zřjzenj, n.
Landesordnung, f. zřjzenj zemská, pl. n.
Volk, n. lid obecný, m.
Pöbel, m, chátra lidj, hlůza, f.
Unordnung, f. neřád, m.
Freystaat, m, swobodná obec. f. swobodné město, n.
Freyheit, f. swoboda, f.
Zoll, m. clo, n.
Maut, f. meyto, n.
Zehend, m, desátek, m.
Viehsteuer, f. clo neb meyto z dobytka.
Steuer, f. berně, f.
Steueramt, n. berna, f.
Aus und Einfuhrszoll, m. clo branné, n.

Ein-

Einfuhr, f. vwoz, m.
Ausfuhr, f. wywoz. m.

Hofstaat.

Römischer Kaiser, Rzjmský cýsař, m.
Oberste Stelle neywyšſſj wrchnost, f.
Vicekönig, m. mjstokrále.
Fürst, Herzog, knjže, wýwoda, m.
Erzherzog, arcyknjže, m.
Großfürst, weliké knjže, m.
Graf, m. hrabě,
Markgraf, m. makrabě, m.
Freyherr, m. swobodný pán.
Baron, m. ſſlechtic.
Baronin, f. ſſlechtična, f.
Held. m. rek, m. hrdina, m.
Feldherr, m. polnj wůdce, m.
Feldmarschall, m. polnj marſſalek, m.
Adel, m. zemanstwo, m.
Ritterschaft, Ritterstand rytjřstwo, n. staw rytjřský, m.
Edelmann, m, zeman, m.
Kreishauptmann, m. kragský, m.
Fürstlicher Hof, m. knjžecý dwur, m. königlicher Hof, králowský dwur, m.
Schloß, n. zámek, hrad, m.
Hofstaat, dwořstwo, n.
Hofmann, m. dwořenjn, dwořan dwořák, m.
Hofschranzen, dwořské plemeno, n. holomstwo, n. dwořská bluza, f. chaſa, f. dworſſtj holomcy, molowé.
Hofräthe, dwořské rady.
Hofmarschall, m. dwořský marſſalek, m.
Hofmeister, m. mistr dworu, dwořský.
Stallmeister, m. mjstr konjrny, koňmistr, m.
Jägermeister, m. mistr. loncowstwa, m. neywyšſſj nadmyslivcy, lowecký mistr.
Burggraf, m. purgrabě, m.

Ge-

Gesandter, m. wysla-
nec, poslanec, sla-
nec, wyslaný.
Gesandschaft, f. wyslan-
stwj, n.
Bothschaft, f. posel-
stwj, n.
Kanzler, n. kanclјř,
m.
Beamte, pl. wředniсy.
Rentkammer, f. poklad-
na, *f*.
Rentmeister, m. pokla-
dnjk, m.
Geheimschreiber, m.
tagný pjsař, m.
Sekretár, m. tagemnjk
m. sekretář, m.
Zahlmeister, m. celnj
mistr, m.
Zöllner, m. celnjk, m.
Kammerdiener, m. pře-
dnj komornjk, m.
Buchhalterey, f. spiso-
telna, f. spisoschow-
na.
Buchhalter, m. spiso-
telnjk, spisoschow-
njk, m.
Küchenmeister, m. mi-
str kuchynný.
Kellermeister, m. sklep-
njk, m.
Mundschenk, m. čissnjk
m.
Truchseß, m. gjdlonoss,
krmnoss, nosyč gj-
dla, krmi, m.
Kredenzer, m. krageč,
m.
Drabant, m. harcyř,
holomek, m.
Trompeter, m. trubač,
m.
Paucker, m. bubenjk.
m.
Dollmetsch, m. tlumoč-
njk, m.
Zeugmeister, m. zbrog-
mistr, zbrognosta, m.
Zeugwärter, m. ostřess,
hljdač zbroge, m.
Herold, m. hlasatel,
m.
Thorwart, m. wrátný,
strážný dweřj, bran-
ný, m.
Hofnarr, m. blázen
dwořský, m.
Schalksnarr, m. nebo-
lený blázen, m.
Schmarozer, m. bři-
chopásek, m. řito-
pásek, m.
Speichellecker, m. po-
ljzáček, m.
Zungendrescher, *m*. tlam-
pač, pliskač, žwáč,
m.
Verräther, m. zrádce,
olegnjk, m.

Ohrenbläser, m. nadymač vssj, m.
Lästerer, Hofteufel, m. pomluwač, vtrhač, m.

Vom Staate und von der Stadt.

Der Staat, obec, f, občanstwj, n.
Bürger, m. měsstěnjn, měsstan, m.
Bürgerlich, městský.
Bürgerrecht, n. měsstanstwj, městské práwo, n.
Städtchen, n. městečko, n.
Rath, f. rada, f.
Obrigkeit, f. wrchnost. f.
Oberster Stadthalter, m. neywyšssj wládař, zpráwce města.
Bürgermeister, m. měsstanosta, m.
Richter, m. saudce, m.
Rathhaus, n. radnj dům, rádnice, f.
Rentmeister, m. důchodnjk, m.
Stadt, f. město, n.
Rathsherr, m. radnj pán, m.
Marktmeister, m. tržný, m.
Brodwäger, m. wážný chleba, m.
Wagenmeister, m. wážný, m.
Schatzkammer, f. pokladnice, f.
Zölner, m. celný, m.
Scharfrichter, m. popráwce, popravwnj mistr, kat, m.
Ansäßiger, vsedlý.
Ausländer, cyzozemec, hostinský.
Ankömmling, přjchozý.
Zunft, f. pořádek, m.
Zünftig, cechownj.
Viertler, m. čtwrtnj, m.
Kaufmann, m. kupec, m. obchodnjk, m.
Kaufmannschaft, f. kupectwj, n. obchod, m.
Großhändler, m. kupec w welikém, drahém zbožj.
Höcker, m. hokynář, m.
Vorkäufer, m. překupnjk, m.
Einwohner einer Stadt, m. obywatel, bydlitel, m.
Innwohner, m. námnjk, m.
Innmann, m. podruh.
Nachbar, m. saused, m.
Häusler, m. domkář, domownjk, m.

Landsmann, m. kragan. m.
Landmann, m. kráğák, m.
Gast, m. host, m.
Landsteuer, f. zemská berné, f.
Rente, f. důchod, m.
Zahlung, f. plat, m.
Der fünfzigste Theil, m. padesátek, m. padesátý djl, m.
Rathschlag, m. wýpowěd, f. snessenj, n.
Beyfall, m. podswědčenj, n.
Stadtbücher, f. knihy městské, *f.*
Landtafel, *f.* desky zemské.
Schreiber, m. pjsař, m.
Rechenbank, *f.* početnj stul, početnice, f.
Rechenmeister, m. počjtář, m.
Both, m. posel, m.
Briefträger, m. listonoš, posel listownj, m.
Oberster Landrichter, m. neywyšssj sudj, m.
Richter, m. saudce, m.
Beysitzer, m. přjsedicý, m.
Hofrichter, m. sudj dwořský, m.
Gerichtsstube, *f.* saudnice, saudnj swětnice, f.
Rechtshandel, m. pře, f. saud, m. práwnj rozepře, f.
Peinlicher Handel, m. vtrpná pře, f.
Zwietracht, f. rozepře, různice, nesnáz, *f.*
Richterstuhl, m. saudná stolice, f.
Klage, f. žaloba, f.
Beschwerde, f. stjžnost, *f.*
Kläger, m. žalobnjk, m.
Zitirung, Vorladung, f. půhon, m. obsýlka, *f.*
Beschuldigung, f. obwiněnj, n.
Schuld, f. wina, f.
Gegenpart, *f.* odporná strana, f.
Gegner, m. protiwnjk, odpornjk, odpůrce. m.
Beweis, m. důkaz, důwod, m.
Zeug, m. swědek, m.
Gewissen, n. swědomj, n.
Zeugniß, n. swědectwj, n.
Handschrift, *f.* wlastnj ruka, f. pjsmo wlastnj ruky, n.

Brief, m. psanj, n. list, m.
Eid, m. přjsaha, f.
Vertheidigung, f. obrana, f.
Entschuldigung, f. wýmluwa, f.
Rechtfertigung, f. ospravedlnénj, n.
Advokat, m. zástupce, m.
Anwald, m. poručnjk pře, m.
Zungendrescher, m. tlučhuba, žwáč, tlachač, m. sstékawec, m.
Urtheil, n. ortel, nález, m.
Endurtheil, n. Entscheidung, f. rozsudek, m.
Entschluß, m. vmysl, m. rozmysl, m.
Vorurtheil, n. předsudek
Verurtheilung, f. odsauzenj, n.
Vergleich, m. porownánj, srownánj, rownánj, n.
Vertrag, m. smlauwa, f.
Aufschub, m. odklad, m. poklid, m.
Frist, f. lhuta, f.
Appelliren, n. odwolánj, n.
Unterhändler, m. důwěrnjk, prostřednjk, m.
Einwilligung, f. swolenj, n.
Geldstraf, f. peněžitá pokuta, f.
Bürge, m. rukogmě, m.
Versicherung, f. pogisstěnj, vbezpečenj, podpurctwj, n.
Vergebung, f. odpusstěnj, prominutj, n.
Barmherzigkeit, f. milosrdenstwj, n.
Schärg, m. Büttel, biřic, m.
Häscher, m. pochop, m.

12
Vom Hause.

Haus, n. dům, m.
Thor, n. wrata, pl. f.
Hof, m. dwůr, m.
Stiege, f. schody, m.
Geländer, n. zábradlj, n.
Dach, n. střecha, f. krow, m.
Mauer, f. zed. f.
Wand, f. stěna, f.
Boden, m. půda, hura, f.
Keller, m. sklep, m.
Gewölbe, n. klenutj, n.
Verschlag, m. bedněnj, n.

Holz

Holzschuppen, m. drewnice, f.
Pferdstall, m. konjrna, f.
Reitschule, f. gjzdárna, f.
Garten, m. zahrada, f.
Pumpe, f. zumpa, f.
Abtritt, m. záchod, sroň, m.
Küche, f. kuchyné, f.
Köchinn, f. kuchařka.
Koch, m. kuchař, m.
Thorsteher, wrátný, m.
Kücheljunge, m. kuchtjk, m.
Kutscher, m. kočj, wozka, m.
Pferd, n. kuň m. vielf. koné.
Kutsche, f. Wagen, m. wůz, kočár, m.
Schlitten, m. sáné, f. pl.
Schubkarn, m. trakař, m. kolečko, n.
Hausknecht, m. sluha domu, m.
Kammerfrau, f. komorná, f.
Stubenmensch, n, panstá, služka, f.
Bedienter, m. slaužicý, m. sluha, m.
Brunnen, m. studnice, studna, f.

Von der Stube und was darinn ist.

Stube, f. swétnice, f.
Fenster, n. okno n.
Fensterladen, m. okenice, f.
Zimmer, n. pokog, m.
Thüre, f. dwéře, pl.
Tisch, m. stůl, m.
Fußboden, m. podlaha,
Rohrboden, m. strop.
Tischfuß, m. trnož. m.
Stuhl, m. stolice, f. zjdle.
Wand, f. sténa. f.
Bank, f. lawice. f.
Wandschrank, m. police.
Fußschemmel, m. stolička, podnož, f.
Sitzbette, sedacý lůžko, n.
Bette, n, lože, n. postel, f.
Kissen, n. podusska, f.
Tischtuch, n. vbrus, m.
Teller, m. taljř, m.
Handtuch, n. ručnjk, m.
Gabel, f. widlička, f.
Schaber, m. struhadlo, n.
Salzfaß, n. slánka, f.
Spiegel, m. zrcadlo, n.
Brodkorb, chlebnj koš, m.

Mes-

Messer, n. nuž, m.
Messerscheide, f. nožnice,
Heft, m. střenky.
Löfel, m. lžjce, f.
Schwenkkessel, m. medenice, f.
Waschbecken, n. vmýwadlo, n.
Stiefelzieher, m. zauwák, m.
Schüssel, f. mjsa, f.
Leuchter, m. swjcen, m.
Kerze, f. swjčka, f.
Bild, n. obraz, m.
Kanne, f. konew, f. konwice.
Dekel, m. wjko, n.
Schlüssel, m. klíč, m.
Schloß, n. zámek, m.
Lichtputze, f. kratiknot, m. kratiknot, m. swětločist, m.
Riegel, m. záwora, f.
Blende, f. záclona, f. stjnidlo, n.
Feuerzeig, n. křesadlo, n.
Laterne, f. swjtedlnice.
Dinte, f. ingaust, m.
Feder, f. péro, n.
Federmesser, n. peróřjzek, cyzorálek, m.
Scheere, f. nužky, pl. f.

Lineal, n. prawjdko, n.
Kleiderbürste, f. kartáč, m. sstětka, f.
Boden, m. dno, n.
Rand, m. krag, m.
Handhabe, f. vcho, n.
Flasche, f. lahwice, lahew, f.
Krug, m. dčbán, m.
Glas, n. sklenčka, sklenice, f.
Becher, m. koffljk, m. čjsse, f.
Hölzernes Trinkgeschirr, korbel, m.
Wasserkrug, m. wodnj dčbán, m.
Korb, m. nůsse, f. koss, m.
Koffer, m. truhla, f.
Nachttopf, m. scawý hrnec, m.
Ofen, m. kamna, pl.
Ofentopf, m. kamnowec.
Speyträgerl, n. plywátko, n.
Abstauber, m. smeták,
Besen, m. pometlo, chwosstisstě, n.
Feuerheerd, m. krb.
Pfeiler, m. piljř, m.
Rauchfang, m. komjn, m. dymnjk, m.

Von verschiedenen Speisen überhaupt.

Speise, f. pokrm, m. krmě, f. gjdlo, n.
Kost, f. strawa, f.
Nahrung, f. potrawa, žiwnost, f.
Profiant, m. sspjže, f.
Fruchtbarkeit, f. vroda, f.
Wegzehrung, f. potrawa, vtrata na cestu, f.
Leckerbißen, m. pl. lahodné krmě, labudky, pamlsky.
Gewürz, n. kořenj, n.
Gekochte Speise, gjdlo wařené, n.
Gebratenes, n. pečité n.
Gebackenes, gjdlo smažené.
Geröstetes, pražené.
Butter, f. máslo, n.
Schmalz, n. sádlo, stuk, m.
Stück, n. kus, m.
Abgebrochenes, vlomek m.
Bissen, m. Mundvoll, skýwa, f. s plná vsta.
Schnitte, f. kragjc. m.
Gasterey, f. hody, pl. m. kwas, m.
Kollekte, f. snůsska, f.
Wirth, m. hospodář, m.
Köstliche Abendmahlzeit nákladná, nástrogná, skwostná, slawná wečeře.
Auftrag der Speisen, dánj gjdel, n.
Nachtisch, zadnj krmě.
Frühstück, n. snjdanj, n.
Mahlzeit, f. oběd, m.
Freudenmal, n. radowánky, f.
Abendbrod, n. swačina, f.
Brod, n. chleb, m.
Weck, pokrautka, f.
Stück Brod, n. kus, kragjc, skýwa chleba. m.
Rinde, f. kůra, f.
Brosam, m. drobet.
Wein, m. wjno, n.
Bier, n. piwo, n.
Fleisch, n. maso, n.
Schöpsenfleisch, n. skopowé maso.
Bockfleisch, n. kozelčj maso.
Lämmernes Fleisch, gehněčj maso,
Schaffleisch, owčj maso.

Geiß-

Geißfleisch, kozý, kozlowé maso.
Wildpret, n. zwěřina, f.
Hünerfleisch, n. slepičj maso, n.
Gansfleisch, n. husý maso, n.
Geräuchertes Fleisch, vzené maso.
Suppe, f. polјwka, f.
Sulze, f. huspenina, f.
Brühe, f. gјcha, f.
Kuttenflecke, držstky, pl. f. okružj.
Magen, m. droby, pl. m.
Tunke, Soß, f. omáčka, f.
Brey, m. kaſſe, f.
Erbsen, pl. hrách. m.
Linsen, f. čočka, f.
Fisch, m. ryba, f.
Fischsuppe, rybj polіwka.
Fülle, f. nádiwka, f.
Leber, gebrat. pečená gátra.
Fladen, lјhanec, m.
Gegossener Dolken, ljwanec, litý dolek.
Ey, n. wegce, n.
Eyerklar, n. bјlek wagečný.
Eyerdotter, m. žlautek, m.
Eyerschale, f. sſkořјpka. f.
Supfeh, střebjwegce, n.
Weich gesotenes Ey, wegce na měko.
Hart ——
—— na twrdo.
Eyer im Schmalz, f. wegce sázená.
Käse, m. sýr, m.
Gebackene Schnitten, topynky, pl. f.
Pfefferkuchen, m. pernjk m.
Krapfen, f. kobliha. f.
Speisekammer, f. sſpižjrna, f. sſpižnj komora, f.
Salz, n. sůl, f.
Eßig, m. ocet, m.
Wurst, f. gelito, n.
Kraut, n. zelj, n.

Von der Kleidung.

Tracht, f. krog, m.
Kleidung, f. oděw, m
Kleid, n. sſat, m. sſaty.
Rock, m. Wammes, kabát, m.
Rock eines Frauenzimmers, sukně, f.
Kamisol. n. podwlečka f.
Hosen, f. nohawice, f. kalhoty, pl.

Strumpf, m. punčocha, f.
Schuh, m. střewjc, m.
Holzschuh, m. dřewěnka, f.
Stiefel, m. bota, großer, ſſkorné, *f.*
Mütze, f. čepice, čapka, f.
Hut, m. klobauk, m.
Handschuh, m. rukawice, f.
Hemd, n. koſſile, f.
Pelz, m. kožich, m.
Haube, f. čepec, m.
Strumpfband. n. podwazek, m.
Stock, m. hůl, f.
Mantel, m. pláſſt, m.
Bindel n. Halstuch, krkopáš, krkoroč, m
Wildschur, *f.* čuba, f.
Busenstreif, m. okruži, n.
Tasche, f. kapsa, f.
Ermel, m. rukáw, m.
Hosenthürl, n. poklopec, m.
Knopf, m. knofljk. m.
Fürtuch, n. nácapnjk, m.
Schürze, f. záſtěra, f.
Pantofel, m. trepka. f.
Schlitz, m. rozparek, m,
Schnalle, f. přeſka, f.
Sporn, m. oſtruha, *f*

Böhmische Redensarten und Sprichwörter.

A.

Abblassen vom Angriff.	Pustiti od autoku.
Abbrechen Zelter.	Strhnauti stany.
Ablegen ein Amt, s. Niederlegen.	
Aendern, sich.	Bráti, wzýti změnu.
Abgesäumt, abgedreht seyn.	Podssitým být.
Anfangen Krieg mit jemand.	Wyzdwihnauti wálku proti někomu.
Angreifen die Wachen.	Na stráže autok včiniti, pustiti.
—— den Feind.	Itcknauti, dorazyti na nepřjtele.
—— sich, liberal seyn.	Vhodit se přes kapsu.
Anpacken zur See die Feinde.	Chopiti senepřátel po moři.
Anthun, jemanden Gewalt.	Sáhati mocý na někoho.
Antasten, fremdes Gut.	Wpeřiti ruce do cyzýho statku.
Annehmen den türkisch. Glauben.	Dáti se na wjru Tureckau.
Anzeigen etwas dem König.	Wznesti něco na krále.

Ans-

Aufhelfen sich wieder.	Zotawiti se a wzdělati, zmocy se.
Aufreiben die Feinde in Schlachten.	Potřjti nepřátel w bitwách.
Aufschlagen irgendwo sei ne Wohnung sein Lager	Položiti se někde bytem, rozhostiti se.
Aufstellen Zelter.	Rozbiti stany.
Ausbleiben, wird die Strafe nicht bei ihm.	Dokročj naň pomsta.
Ausplündern die Häuser	Wybiti domy.
Ausrichten nichts bei einem.	Nic neswesti, nepořjditi v někobo.
Ausschlagen, wie ein Pferd.	Házeti (kopytem.
Aus seyn mit einem.	Býti weta poněkom, konec s někým.

B.

Bankerut werden.	Přigjt na mizynu, na koráb wyget, byt korábnjkem.
Befinden sich gut, oder übel.	Mjti se dobře neb zle.
Begeben sich auf die Reise.	Wydati se na cestu.
Begeben sich, in die Stadt.	Bráti se do města.
——— auf die Flucht.	Dáti se na autěk. porazit se s wankem,
——— sich ins Kloster.	Dáti se do klásstera.
Begehen, viele Laster.	Dopustiti, dočiniti se mnohých nesslechetnosti, (neprawosti) spáchati ge.

Be-

Bekannt machen etwas.	Dáti, wydati, wynesti něco na gewo, vwesti w známost.
Bequemen sich, zu etwas.	Miti se, přičiniti se k něčemu.
Berühmt werden.	Na slowo wzatu býti.
Beschleichen den Feind.	Skrásti nepřátele.
Beschließen etwas.	Snesti se na něčem, se vstanowiti.
Beschließen nach langen Berathschlagungen.	Zůstati na nečem po dlauhém rokowánj.
Bestimmen einen Tag.	Položiti den.
Bestürmen eine Stadt.	Itecy, zlezti město pohrom včiniti na město.
Bestürmen die Wachen.	Dorážeti na stráže.
Betragen sich unartig.	Wésti sobě, počjnati sobě nenáležité, nezdwořile.
Betrunken seyn.	Miti hlawu pod wihem.
Bewußt seyn, sich keiner Lüge. rc.	Newěděti žádné lži, žádného klamu do sebe.
Bey sich nicht recht seyn.	Nemjti wssech doma
Bezahlen können seine Gläubiger.	Práw byti swým wěřitelům.
Blauen Dunst vor Augen machen.	Bělmo na oko dělat.
Bringen jemanden ums Lebn.	Připrawiti někoho o žiwobytj, o hrdlo.
Bringen etwas zu Stande.	Přiwesti něco k misstu.

D.

Dauern, sehr lange, s. Sehr lange.	Dráhně času trwati.
Davon laufen, s. Flucht.	
Davon tragen, einen rühmlichen Sieg.	Dogjti slawného wjtězstwj.
—— etwas böses.	Utržiti, uhoniti sobě něco.
Dringen, auf jemanden mit Gewalt.	Dotjrati na někoho mocý.
Dringen auf etwas.	Naléhati, nastupowati, tlačiti na něco.
Durchbringen, Alles durchjachen.	Proweyškat, proheysat statek, brzo wyprahnaut, ostrauhat kolečka.
Dursten einen.	Chtjti se pjt (někomu)

E.

Eingenommen seyn von der Furcht, Liebe.	Podgatu býti bázni, láskau.
Einschließen eine Stadt.	Obehnati město wůkol.
Entgehen der Gefahr.	Wywáznauti, wyniknauti z nebezpečenstwj.
—— einer Strafe.	Zniknauti trestu.
Ergreifen, jemandes Parthey.	Přirazyti, přiwinauti, přidati se k někomu.
Endigen sein Leben.	Wzýti konec, za swé.
Entstehen, wie ein Sturm, Gefecht, rc.	Strhnauti sebauře, potýkánj a t. d.

Entdecken etwas.	Na swětlo, na gewo wynesti něco.
Erinnern etwas.	Dotknauti něco.
Entkommen aus dem Gefängnisse.	Wyniknauti, wywázznauti z wazby.
Entsetzen jemanden des Amts.	Shoditi, swrcy složiti někoho z auřadu.
Erstechen, sich mit dem Degen,	Probnati, protknauti, propjchiti se kordem.
Ergreifen die Flucht.	Dáti se w koty, na autěk poraditi se s wáňkem, s rychljkem, plece obrátiti.
Zu Ende schon gehn mit einem.	Býti giž na počepj, na náklonku, naskabánku.
Erobern eine Stadt.	Dobyti města, wybogowati město.
Eigensinnig seyn.	Mjti swau kotrbu hlawu. býti swéhlawcem.
Etwas nicht länger verborgen halten.	Něčeho déle pod kbelcem nenechávati.
Er ist kein Kostverächter.	On nezahodj.

F.

Fahren lassen sein Vorhaben.	Vpustiti od předsewzetj swého.
Fahren gut oder übel.	Dobře neb zle pochodit
Feind seyn jemanden.	Newražiti, newřjti, sočiti na někoho.
Flatterhaft ist er.	Gest kam wjtr tam plášt.
Fließen wie das Papier.	Proškakowati.

Füh-

Führen einen leeren Titel.	Nésti na sobě galowý tytul.
Freche Stirne haben.	Býti člowěk vtřelého čela.

G.

Geboren seyn in Prag.	Býti rodem z Prahy
Geborgen seyn.	Wytrhnaut z bláta na sucho, býti na břehu.
Geben dem Pferde die Zunge.	Křesati na koně.
Gehen schon aus dieser Welt.	Odebrati se, wykročiti ze swěta.
Gehen ums Leben.	Běžeti o hrdlo.
Gerichtet werden zu Grunde.	K zkáze, na mizynu přigjti.
Gefroren, hat es sehr.	Mrzlo, gen prasstělo.
Gebräuchlich nicht mehr seyn.	Z obyčege segjti, ze zwyku wygjti.
Gelagert seyn.	Polem ležeti.
Geschehen es mag was da will.	Děg se gak děg, staň se cokoli.
Gerathen in die Falle.	Vhoditi w osydlo, vbjhati w osydlo.
Gehen einem, gut oder übel.	Wésti se dobře neb zle.
Zu Gefallen thun.	K wůli, k libosti w hod včiniti.
Gleich machen dem Erdboden.	Srownati s prstj.
Gehen, es geht nich nach seinem Kopf Wunsch, Willen.	Nepářá se mu posswu.

Vom groben Schrott ein Mensch.	Hrubého djla pacholek.
Genau alles haben wollen.	Chtjt mjt wsseko na saustuh.

H.

Haben lange Weile.	Steyskati se.
Halten jemanden für gelehrt.	Mjti, pokládati někoho za včeného.
—— dafür.	Mjti za to.
—— sich tapfer.	Počjnati sobě vdatně, držeti se vdatně.
—— etwas geheim.	Tagiti se čjm.
Hinkommen wohin.	Podjti, djti se někam, dostati se někam.
Hinrichten, jemanden schändlich.	Vtratiti, odprawiti někoho hanebně.
Hungern einen.	Chtjti se gisti někomu

J.

Jagd machen, auf jemanden.	Hnáti se po někom.

K.

Kampiren.	Ležeti polem.
Im Kindelbette liegen.	W kauté ležeti.
Können, dies kann nicht geschehen.	To nelze se státi.
Dies kann man nicht thun.	Nelze toho včiniti.
Kriechen wie eine Schnecke.	Pljžiti se.
Kriminal seyn.	K hrdlu sáhat.

L.

Unter Lebensstrafe.	Pod hrdlem.

Leiden

Leiden Schaden.	Bráti, wzýti, trpěti sskodu.
Lernen durch die Erfahrung.	Shledati něco skutkem.
Liefern eine Schlacht.	Swésti bitwu.
Lust bekommen zu einer Speise.	Zachtjti se (něčeho) někomu.
——— verlieren.	Odnechtjti se (něčeho) někomu.
Legen Fallstricke einem.	Strogiti vklady někomu.
Lehrgeld geben.	Dostat za wyvčenau.

M.

Maulaff, ein rechter.	Prawý zewel, lelek, weyr, traup, hluchý tetřew.

N.

Närrisch seyn.	Mjti sogky whlawě.
Nehmen einen Mann.	Wdáti se.
——— ein Weib.	Oženiti se.
Neigen den Kopf zur Erde.	Swésyti, sklopiti hlawu k zemi.
Nachgeben.	Vstaupat.

R.

Residiren, wo.	Dworem býti někde.
Rücksicht auf jemanden nehmen.	Zřetel swug na někoho obrátiti.

S.

Schläfern, einen.	Chtjti se spát (někomu)
Schlagen, sich zu jemandes Parthey.	Přirazyti, přidati, přiwinauti a shluknauti se k někomu.

Schla-

Schlagen ein Lager,	Zarazyti, narazyti polné leženj, rozbiti stany.
—— sich einer Kleinigkeit wegen.	Gjti w kordy.
Schleichen wie eine Schnecke.	Pljžitl se.
Schmarotzen.	Na fatku žiwu býti.
Schöpfer seines Glückes seyn.	Twůrce a strugce swého sstěstj býti.
Sitzen nicht können ruhig.	Mjti raupy.
Soldat werden.	Dáti se na wognu.
Starrkopf.	Twrdočel.
Stechen jemand durch und durch mit dem Spies.	Prohnati někoho kopjm.
Stecken, stecken bleiben.	Wězet, sedět na holtékách.
Stiften, viel Uebles.	Naploditi, spůsobiti mnoho zlého.
Streben höher.	Weysse popjnati.
Strömen aus der Stadt wie Menschen.	Rzititi, wyrititi se, waliti se z města.
Stürzen jemand ins große Elend.	Přiwesti někoho na mizynu.
Sträuben jedes einzelne Haar sträubt sich.	Každy wlas wzhůru wstáwá.

T.

Tod, stets in der Gewalt des Todes seyn.	Smrt za pásem nosyt.
Todtschlagen.	Zabiti do smrti.
Treiben, seine Nahrung.	Prowozowati, westi žiwnosti swé.

Im

Im Trockenen seyn, s. Geborgen.	

V.

Verbrennen die Stadt zu Asche.	Položiti město popelem.
Verlieren den Verstand.	Pozbyti rozumu.
Verschieben die Rache.	Showěti s pomstau.
Zu verstehen geben.	Na srozuměnau dáti.
Verheurathen die Tochter.	Wdáti dceru za muže.
Verrichten große Thaten.	Prowoditi weliké skutky.
Vergießen keine Thräne für jemand.	Newmořiti ani gedné slzy pro někoho.
Verständigen, jemanden von etwas.	Seznánj včiniti někomu o něčem.
Verlegen sich auf etwas.	Oddati, oddáwati se na něco.
Verlaßen sich auf jemanden.	Spoléhati se na někoho
Verrücken einen das Konzept.	Wyrazyti někoho z brků.
Den Vorzug, die Vorhand haben.	Swau postawit na wrchu.

U.

Uebernehmen die Herrschaft.	Vwázati se w panstwj.
Uebertreffen andere.	Předčiti před ginými.
Unterstützen einander mit Rath und That.	Geden druhému ráden a pomocen býti.
Unterziehen sich gerne dem Tode.	Podniknauti smrt ochotné.
Sehr unwillig seyn.	Gežiti se co gežek.

W.

W.

Wagen, sein Leben.	Odwážiti se žiwota, hrdel swých nasadit.
Wahrscheinlich seyn.	K prawdě se podobat.
Werfen alles über einander.	Obraceti wssecko wzhůru na ljc.
Widerstand thun, einen tapfern.	Nepřjteli vdatně na odpor státi.
Weiß machen einem etwas.	Dělati zelenau, (bělmo na oko.
Wollen) man mag wollen oder nicht.	Wol neb newol, chtěg neb nechtěg.
Wie man eine Hand umkehrt.	Na obrácenj.
Jeder will das Seinige,	Každý chce k swému.

Z.

Zerstören aus dem Grunde.	Wywrátiti do kořen.
Zittern wie ein Espenbaum.	Drkoceti co osyka.
In letzten Zügen liegen.	Táhnauti k smrti.
Zuziehen sich etwas als eine Verdießlichkeit.	Vwaliti na sebe něco.
—— eine Krankheit.	Vhoniti, vtržiti sobě nemoc.
Abwenden, man kann ihn nicht davon abwenden.	Rey wlku páteř, a on wždy k owcy.

Abreißen die Larwe.	Odegmaut larwu, vzřjt sfelbu.
Alter Fuchs läßt sich nicht so leicht fangen.	Stará lisska těžce se vsstwati dá.
Antworten. Er antwortet nicht auf die Frage.	Gá o hrusstkách, a on o sljwách.

Arm und doch dabey ehrlich seyn.	Chudoba cti netratj.
Aufbeißen harte Nüße.	W twrdém wrtat.
Aufbetten. Wie er aufgebettet, so wird er schlafen.	Gak zapřáhl, tak potáhne.
Armuth ist überall daheim.	V we Wjdni lidé bjdnj.
Ausbrüten. Eine Eule brütet keinen Falken aus.	Sowa newysedj sokola.
Ausgeben. Wer ausgiebt, muß auch einnehmen.	Kdo mluwj co chce, vslyssj, coby nerád.
Ausrichten. Er wird nichts ausrichten.	Pořidj co Kec v Jankowa.
Ausführen. Er hat seine List ausgeführt.	Czert swau kralku prowedl.
Aus zweyen Uebeln das kleinere wählen.	Ze dwauch gedno ozelet.
Aus einer Grube in die andere fallen.	Trefit z kyge na palicy.
Aufgeschoben ist nicht aufgehoben.	Co se wleče, nevteče.

Einst bei mehrerer Musse will ich gegenwärtige Sammlung, die blos ein Versuch ist, fortsetzen und vermehren; der beschränke Raum dieser Blätter macht es unmöglich, mich auszudehnen, und weitläufiger zu werden.

Bayerische StaatsBibliothek
Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Tham, Karl Ignaz,

Leichte und gründliche Methode in kurzer Zeit ächt böhmisch auszusprechen, zu lesen und zu schreiben

Prag 1800

L.rel. 728
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10588855-6
VD18 14728753-001